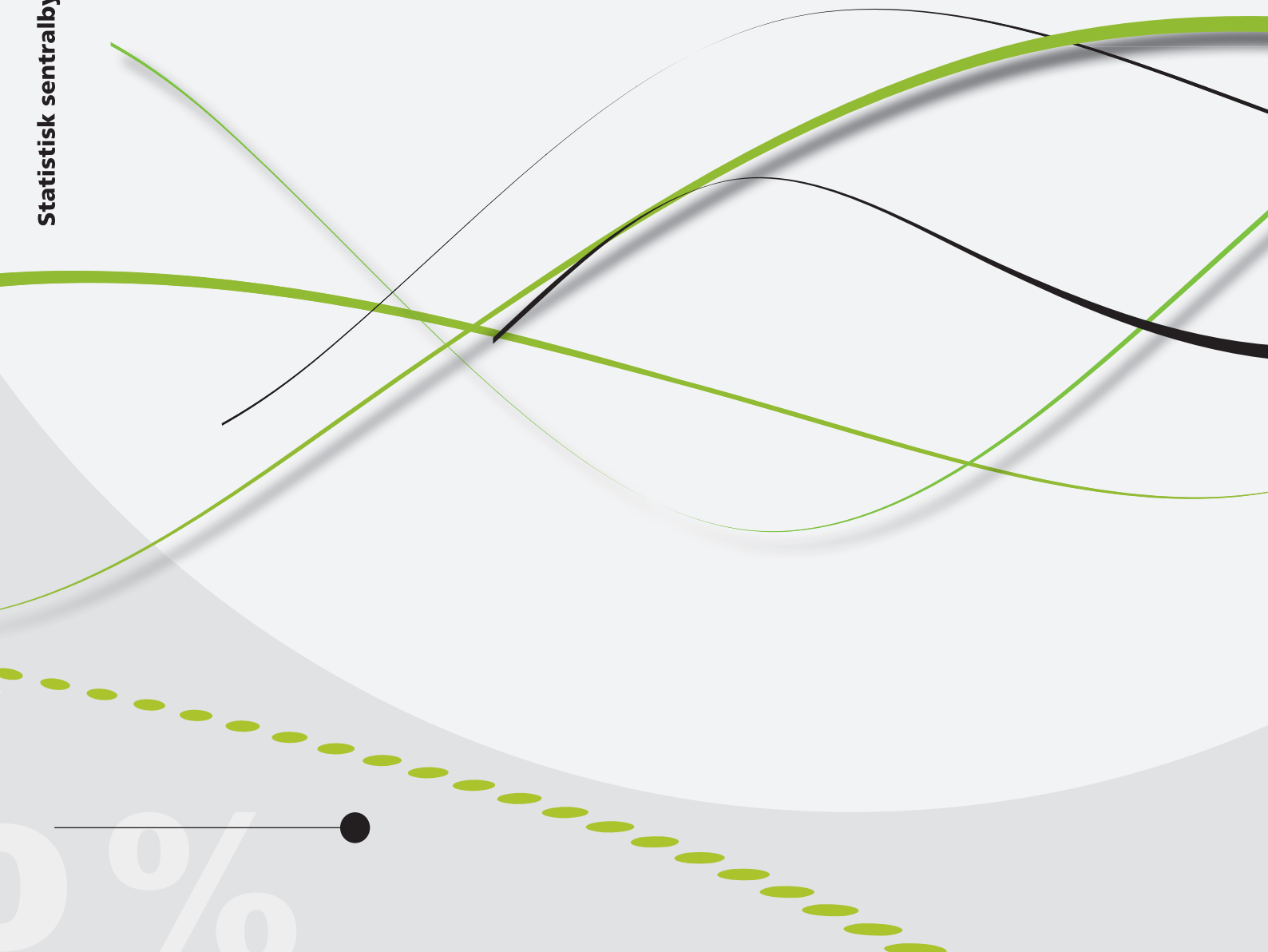

*Tom Kornstad, Terje Skjerpen,
Lasse Sigbjørn Stambøl*

Utviklingen i bostedssegregering i utvalgte store og sentrale kommuner etter 2005

*Tom Kornstad, Terje Skjerpen,
Lasse Sigbjørn Stambøl*

**Utviklingen i bostedssegregering i utvalgte
store og sentrale kommuner etter 2005**

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 28. juni 2018

ISBN 978-82-537-9772-4 (trykt)
ISBN 978-82-537-9773-1 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Antall innvandrere og innbyggere med to innvandrerforeldre i Norge har økt betydelig de siste tiårene. Ikke minst med tanke på integrering av disse personene er det av interesse å studere hvor de bosetter seg. I denne artikkelen utnytter vi Statistisk sentralbyrås årlige data for hele befolkningen med detaljerte opplysninger om alder, kjønn, bosted, utdanning, sysselsetting, fødeland, botid i Norge m.m. Basert på disse dataene og et mye brukt mål på bostedssegregering (dissimilaritetsindeksen), studerer vi bosettingen til disse personene og hvordan den har endret seg fra 2005 og fram til 2017. Prosjektet kan ses som en videreføring av et tidligere prosjekt hvor vi studerer utvandring blant innvandrere i Norge.

Prosjektet er finansiert av Justis- og beredskapsdepartementet. Vi takker medlemmene av referansegruppen for prosjektet for innspill til analyse og dokumentasjon og Brita Bye, Jørgen Modalsli og Kjetil Telle for nyttige merknader til manuskriptet.

Rapporten er tilgjengelig på Statistisk sentralbyrås internettsider under adressen: www.ssb.no/publikasjoner.

Statistisk sentralbyrå, 25. juni 2018.

Brita Bye

Sammendrag

Rapporten beskriver utviklingen i bostedssegregering blant innvandrere og norskfødte innbyggere med to innvandrerforeldre i perioden 2005 til 2017. Hovedfunnet er at bostedssegregeringen har gått ned i de områdene vi studerer når vi bruker dissimilaritetsindeksen (D-indeksen) som mål på bostedssegregering. Vi finner dette til tross for at antall personer med innvandrerbakgrunn mer enn doblet seg fra 2005 til 2017, fra om lag 365 000 i 2005 til om lag 884 000 personer i 2017. Den årlige økningen i innvandringen var relativt moderat i årene 2000-2006 før vi fikk en sterkere vekst i årene 2007-2015.

D-indeksen måler jevnheten i fordelingen til bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn versus den øvrige befolkningen over ulike lokale boområder. Verdien på indeksen kan tolkes som den prosentvise andelen av innvandrerne inkludert i beregningene som må flytte til andre lokale boområder innenfor de områdene vi ser på, dersom en ønsker en fordeling av innvandrere og den øvrige befolkningen i de lokale boområdene som tilsvarer fordelingen i området under ett. I stedet for å se på hele landet, har vi plukket ut 21 store og sentrale kommuner med høy andel innvandrere. Disse kommunene er så delt inn i 380 lokale boområder, og det er disse områdene som danner basis for de fleste av de beregningene vi har foretatt. Beregningene er sensitive for inndelingen i lokale boområder, og vi er dermed primært opptatt av utviklingen i D-indeksen over tid.

En viktig egenskap ved indeksen er at den skal være uendret dersom innvandrere og den øvrige befolkningen over tid bosetter seg etter samme mønster som tidligere. Dersom den prosentvise økningen i antall innvandrere i et lokalt boområde er mindre enn den prosentvise økningen i antall innvandrere totalt i alle de lokale boområdene som inngår i analysen, trekker dette i retning av redusert bostedssegregering. Med tanke på den sterke veksten i innvandringen fra 2005 til 2017, betyr dette at områder som i 2005 hadde høy bostedssegregering i retning av befolkning med mange innvandrere, vil ha en tendens til å få redusert bostedssegregering i 2017 slik den måles ved D-indeksen.

Mer detaljerte beregninger viser at nedgangen i bostedssegregeringen gjelder for personer fra landgruppe 2, dvs. nye EU-land i Øst-Europa samt for personer fra landgruppe 3 (landene i Øst-Europa som ikke er medlemmer av EU, Asia, Afrika, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand). For innvandrerne fra landgruppe 1 (EU/EØS land i Europa samt Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand) finner vi en svak økning i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017. Når vi deler innvandrerne fra landgruppene 2 og 3 inn etter alder, finner vi en nedgang i bostedssegregeringen blant alle aldersgrupper med unntak av den eldste (67 år og eldre). For innvandrere fra landgruppe 2 finner vi ingen systematisk sammenheng mellom bostedssegregering og botid i 2017, mens for innvandrerne fra landgruppe 3 er det en positiv samvariasjon mellom botid og bostedssegregering. Bostedssegregeringen har gått ned over tid i alle utdanningsgruppene blant innvandrerne fra landgruppene 2 og 3. For innvandrerne fra landgruppe 2 var nedgangen særlig stor i første del av perioden, dvs. fra 2005 til 2011. Bostedssegregeringen varierer også med arbeidsmarkedstatus. I 2015 er sysselsatte innvandrere blant dem med lavest bostedssegregering. Dette gjelder innvandrere fra alle de tre landgruppene. Blant innvandrere fra landgruppe 3 er det arbeidsledige som har høyest bostedssegregering.

Vi har også sett på bidraget til D-indeksen fra de 21 kommunene vi har studert. En særskilt stor andel av personene med innvandrerbakgrunn er bosatt i Oslo, og Oslo skiller seg derfor ut ved å ha et spesielt høyt bidrag i alle de tre årene 2005, 2011 og 2017, men det avtar noe over tid. Andre kommuner med store bidrag er Bergen,

Trondheim, Drammen, Bærum, Fredrikstad og Tromsø, mens Skedsmo, Kristiansand og Stavanger skiller seg ut med økning i bidraget til D-indeksen gjennom hele undersøkelsesperioden.

Siden situasjonen i Oslo spiller en så sentral rolle for utviklingen i D-indeksen, har vi også gjennomført separate beregninger for Oslo, samt for Bergen, Trondheim og Stavanger. Når det gjelder Oslos delbydeler, finner vi at mange delbydeler som hadde særskilt høye bidrag til D-indeksen i 2005, har fått redusert sine bidrag i 2017. Dette gjelder for eksempel flere delbydeler i Gamle Oslo, Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand bydel, som til tross for sterk økning i både antall og andel personer med innvandrerbakgrunn, viser dempet bidrag til D-indeks fordi endringene måles i prosent. Vi finner også eksempler på det motsatte, dvs. at delbydeler med relativt høy bostedssegregering i 2005 har fått enda høyere segregering i 2017, men dette gjelder relativt få. Et annet viktig utviklingstrekk er at enkelte delbydeler med særskilt høy andel av innbyggere uten innvandringsbakgrunn i 2005 har fått relativt flere innvandrere i 2017.

Abstract

This analysis describes residential segregation among immigrants and residents with two immigrant parents in Norway and changes in segregation patterns during the period 2005-2017. The motivation for the study is the significant increase in the immigration to Norway during this period. While the number of immigrants and inhabitants born in Norway with two immigrant parents was approximately 365,000 in 2005, the corresponding figure in 2017 was more than twice that size (about 884,000 people). The annual increase was relatively moderate in the years 2000-2006 before we gained stronger growth in the years 2007-2015.

In spite of the fact that immigration to Norway has increased considerable during the last 15 years, residential segregation as measured by the index of dissimilarity (D index) has decreased, both from 2005-2011 and from 2011-2017 among immigrants and Norwegian-born persons with two immigrant parents. When we divide immigrants according to country of birth, we find that the decline is due to a decline in residential segregation among immigrants from country group 2, i.e., new EU countries in Eastern Europe, and a decline among immigrants from country group 3, i.e., the countries of Eastern Europe that are not members of the EU, Asia, Africa, Latin America and Oceania, except Australia and New Zealand. For the other immigrants, i.e., those from country group 1 (EU/EØS countries in Europe and Switzerland, USA, Canada, Australia and New Zealand), we find a slight increase in residential segregation from 2005 to 2017. Male immigrants from country group 2 and 3 show somewhat larger residential segregation than women, in all the three years 2005, 2011 and 2017. Over time, there is a decline in residential segregation among all age groups, except for the oldest (67 years and older). While for immigrants from new EU countries in Eastern Europe there is no systematic link between residential segregation and duration of residence in 2015, we find a clear pattern for immigrants from more remote countries (country group 3). For these immigrants, there is a positive correlation between duration of residence and residential segregation. With regard to the association with education, residential segregation has declined over time in all educational groups when we look at immigrants from country group 2 and 3. This finding also applies for immigrants with no educational information. In 2015 there is a negative association between residential segregation and length of education.

Residential segregation also varies with labor market status. In 2015, immigrants who are employed and immigrants who are neither employed nor undergoing education are among those with the lowest residential segregation. This finding applies to immigrants from all three country groups. Among immigrants from remote countries (country group 3), the unemployed person has the largest residential segregation in all three years we study. Unemployed immigrants from country group 2, on the other hand, do not differ by having particularly high residential segregation in 2015, but this group had a significant decline in residential segregation from 2005-2011, and to a lesser extent from 2011-2015.

We have also looked at the contribution from the 21 municipalities we have studied to the D index. Oslo stands out by having a particularly high contribution in all three years 2005, 2011 and 2017, but it decreases somewhat over time. Other municipalities with high contributions (in descending order in 2017) are Bergen, Trondheim, Drammen, Bærum, Fredrikstad and Tromsø, while Skedsmo, Kristiansand and Stavanger stand out with an increase in the contribution to the D-index throughout the investigation period.

Since the situation in Oslo is very important for the development of the D index, we have also conducted separate calculations for Oslo alone. Regarding the local

living areas in Oslo, we find that for many areas with a particularly high residential segregation in 2005, residential segregation has been reduced in 2017. We also find examples of the opposite, i.e., that local areas with relatively high residential segregation in 2005 have gained even higher segregation in 2017, but these areas are relatively few. Another important finding is that a number of areas with a particularly low fraction of immigrants in 2005 have got relatively more immigrants in 2017.

Residential segregation is measured by the dissimilarity index. This index is a measure of the uniformity of the distribution of immigrant residents, or residents with two immigrant parents versus the rest of the population over different local living areas, which together constitute a larger area. The value of the index can be interpreted as the percentage of immigrants included in the calculations that should move to other local living areas if one wishes a distribution that corresponds to the distribution in the area under one. Instead of looking at the whole country, we have selected 21 large and central municipalities with relatively many immigrants. These municipalities are then divided into 380 local living areas, and these are the areas that form the basis for most of the calculations we have made.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	6
1. Innledning	9
2. Dissimilaritetsindeksen	12
2.1. D-indeksen på rateform.....	12
2.2. D-indeksen som veiet gjennomsnitt.....	13
2.3. Ønskede krav til indeksen.....	14
2.4. Gini-indeksen.....	18
3. Definisjon av sentrale variabler og dataavgrensninger	19
3.1. Regioninndeling.....	19
3.2. Innvandrere og norskfødte barn av innvandrere.....	20
3.3. Innvandreres botid i Norge.....	20
3.4. Landgruppene.....	21
3.5. Mangelfull registrering av utvandring.....	21
3.6. Utdanningsgrupper.....	22
3.7. Definisjoner av grupper etter arbeidsmarkedsstatus.....	22
3.8. Aldersgruppene.....	23
3.9. Ytterligere avgrensninger i anvendelse av variabler.....	23
4. Utviklingen i befolkningssammensetningen på 2000-tallet	24
4.1. Andelen av befolkningen med innvandrerbakgrunn øker.....	24
4.2. Andre kommuner med høy andel personer med innvandrerbakgrunn.....	26
4.3. Spredningen i bosettingen av personer med innvandrerbakgrunn.....	28
4.4. Andel personer med innvandrerbakgrunn gitt forskjellige kjennetegn.....	29
4.5. Endringer i befolkningen med og uten innvandrerbakgrunn i kommunene.....	37
5. Resultater ved hjelp av dissimilaritetsindeksen	39
5.1. D-indeks basert på 380 lokale boområder etter forskjellige kjennetegn ved befolkningen.....	39
5.2. Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder for personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	44
5.3. Bidrag til D-indeksen basert på 380 lokale boområder fra hver delbydel i Oslo og fra hvert delområde i de øvrige kommunene.....	47
5.4. Bidrag til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler i Oslo.....	67
5.5. En sammenstilling av lokale boområder med vekt på endringer i bidrag til D-indeks.....	77
5.6. Noen betraktninger rundt de regionale bidragene til D-indeks.....	83
6. Resultater ved hjelp av alternative målemetoder	86
6.1. Resultater ved hjelp av Gini-koeffisienten.....	86
6.2. Resultater ved hjelp av Spearmans rangkorrelasjonskoeffisient.....	90
6.3. Noen resultater der D-indeksen fremkommer som et veiet gjennomsnitt av innvandrerandeler.....	90
7. Avslutning	92
Referanser	95
Vedlegg A: D-indeksen skrevet på en annen måte	97
Vedlegg B: Aggregerte kommunale bidrag til D-indeksen basert på 380 lokale boområder for henholdsvis innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre	98
Vedlegg C: D-indekser målt innenfor hver av kommunene som ramme	102
Vedlegg D: Bidrag til D-indekser fra delområder innenfor hver av byene Bergen, Trondheim og Stavanger som ramme	103
Figurregister	105
Tabellregister	109

1. Innledning

Antall innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre har økt betydelig de siste tiårene, fra om lag 282 000 i 2000 til 884 000 ved inngangen til 2017. Innvandrerne bosetter seg i ulike deler av landet, og i denne rapporten skal vi se nærmere på hvor konsentrert innvandrerne bosetter seg, og om det har vært noen systematiske endringer over tid. Bostedssegregering, dvs. at innvandrere i større grad bosetter seg i områder med høy innvandreretetthet, mens personer uten innvandringsbakgrunn i større grad bosetter seg i områder med lav innvandreretetthet, er av betydning for en rekke ulike integreringsrelaterte spørsmål. Utdanning, yrkesdeltakelse og fattigdom, kriminalitet, helse samt sosial inkludering og samfunnsengasjement er eksempler på temaer hvor bostedssegregering kan være av stor betydning.

For en del innvandrere som for eksempel arbeidsinnvandrere, er valg av bosted frivillig. Flyktninger står også i utgangspunktet fritt til å bosette seg hvor de vil, men hvis en flyktning takker nei til tilbudet fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om en bosettingskommune og bosetter seg andre steder på egen hånd, mister vedkommende rett til introduksjonsprogram og introduksjonsstønad. I tillegg må de da klare seg på egenhånd uten økonomisk støtte fra det offentlige. Men også for denne gruppen er det slik at etter at de har deltatt på introduksjonsprogrammet, står de fritt til å reise videre og bosette seg i andre deler av landet. Mens arbeidsinnvandrere typisk bosetter seg i områder med mange ledige jobber, er det en klar tendens til at andre innvandrergrupper bosetter seg i områder med høy innvandreretetthet. Valg av bosted kan også være begrunnet ut fra begrensninger i valgmulighetene individene har på boligmarkedet, for eksempel på grunn av høyt prisnivå på boliger. Formålet med denne rapporten er å gjøre rede for faktisk utvikling og ikke årsakene til den observerte utviklingen.

Segregering i befolkningen kan måles langs flere dimensjoner enn bare bosetting, så som utdanning, yrkesdeltakelse og kriminalitet, og det finnes en rekke indekser som har til hensikt å belyse segregering. I denne rapporten bruker vi den såkalte dissimilaritetsindeksen (D-indeksen), samt i noen grad også Gini-indeksen. D-indeksen måler jevnheten i fordelingen til bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn versus den øvrige befolkningen over ulike lokale boområder. De lokale boområdene ligger i en kommune eller en samling av kommuner. Andre indekser legger vekt på andre dimensjoner ved fordelingen enn jevnheten, så som eksponering (isolasjonsindeksen), konsentrasjon (delta indeksen), sentralisering (absolutte sentraliseringsindeksen) samt klynge (clustering, spatial proximity index), se f. eks. James og Taeuber (1985), Massey og Denton (1988), Hall (2013).

Internasjonalt er det gjennomført en rekke analyser av bostedssegregering. Iceland, Weinberg og Steinmetz (2002) studerer endringer i rase og etnisk bostedssegregering fra 1980 til 2000 basert på data fra Census 2000. Særlig blant afroamerikanere i USA har det vært en nedgang i segregeringen over alle dimensjonene som ble studert. På tross av dette var det fortsatt høyere bostedssegregering blant afroamerikanere i 2000 enn for de øvrige befolkningsgruppene. Blant andre grupper så som asiater, personer fra Stillehavsoyene samt til en viss grad også latinamerikanere, var det klare tendenser til økt segregering over tid. Andersson mfl. (2010) studerer etnisk segregering i svenske skoler med utgangspunkt i data fra PISA 2003-undersøkelsen. Studien finner at skolesegregeringen er større i områder med mange innvandrere.

Det er også gjennomført flere analyser av flyttinger og segregering blant innvandrere i Norge. Stambøl (2013a) studerer flytting til og fra Oslos bydeler, og internt i Oslo. Studien ser på all flytting, men har også fokus på flyttinger blant

personer med innvandrerbakgrunn. Viktige funn er at flyttingene har økt over tid i perioden 1999-2010, og at innvandringen har fått en stadig større betydning for flyttingene til hovedstaden utover på 2000-tallet. Dette har sammenheng med økt nettoinnvandring av personer med bakgrunn fra EU-land i Vest-Europa og fra personer med bakgrunn fra nye EU-land i Øst-Europa. Personer med bakgrunn fra land i den øvrige verden bidrar til et klart innvandringsoverskudd til Oslo, både fra utlandet, men også gjennom innenlandske flyttinger, og da spesielt til byens østlige og sørlige områder.

En annen studie av særlig interesse for oss er Blom (2012). Her studeres segregering i Oslo blant personer med bakgrunn fra Øst-Europa, Asia, Afrika og Latin-Amerika. I tillegg til bostedssegregering ser studien også på segregering blant minoritetspråklige elever i grunnskolene i Oslo. Dataene omfatter perioden 1988-2011, og studien gjør bruk av D-indeksen som mål på segregering slik vi gjør. Ved at studien fokuserer bare på ett enkelt område (Oslo) kan forfatteren gjennomføre beregninger med varierende inndelinger av byen, det vil si på hhv. bydelsnivå, delbydelsnivå og grunnkrets-nivå. Beregningene for alle de tre forskjellige inndelingene viser i stor grad samme utvikling over tid. Segregeringen øker de første 10 årene av studien, fram til omkring 1998. Deretter avtar segregeringen noe over tid når beregningene er basert på grunnkretser og delbydeler. Når beregningene er basert på bydeler, stopper økningen i segregeringen opp i 2003, for så å flate ut. Dette viser at resultatene kan være sensitive overfor valget av inndeling i lokale boområder.

Vår analyse har et bredere fokus, og gir en deskriptiv analyse av segregeringsmønstrene i Norge over de siste 12 årene (2005-2017). Vi ser på innvandrere og barn av innvandrere separat og samlet, og undersøker segregering både på landsbasis (med fokus på en del utvalgte kommuner med stor innvandrerbefolkning) og innad i noen få store norske byer (Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim). Vi ser på historiske endringer i segregeringsmønstrene over tid, dvs. fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. I tillegg ser vi på betydningen av botid og andre variabler som alder, kjønn, utdanning, landbakgrunn og arbeidsmarkedsstatus.

Prosjektet benytter detaljerte data om bosted på individnivå fra befolkningsregisteret for årene 2005, 2011 og 2017. Analysen tar utgangspunkt i befolkningen i 21 store kommuner med stor andel personer med innvandrerbakgrunn og deler disse kommunene inn i 380 lokale boområder. Disse kommunene omfattet om lag 65 prosent av befolkningen med innvandrerbakgrunn i 2005. For hver av disse regionene kan vi telle opp antall personer med innvandrerbakgrunn og øvrige personer. Vi gjennomfører separate beregninger for kjønn, tre landgrupper samt innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre.

Dataene våre viser at det har vært en betydelig økning i antall innvandrere bosatt i Norge de siste par tiårene. I 2017 bodde det om lag 725 000 innvandrere i Norge, opp fra snaut 240 000 innvandrere i 2000. Den årlige økningen var relativt moderat i perioden 2000-2006 før vi fikk en sterkere vekst i perioden 2007 til 2015. Antall norskfødte med to innvandrerforeldre har også økt, fra omkring 44 000 i 2000 til omkring 159 000 i 2017. Den prosentvise veksten i antall norskfødte med to innvandrerforeldre har dermed vært noe sterkere enn veksten i antall innvandrere.

På tross av den sterke veksten i innvandringen til Norge, finner vi at bostedssegregeringen går ned fra 2005 til 2017, målt ved både dissimilaritetsindeksen og Gini-indeksen. Nedgangen er imidlertid ujevnt fordelt når vi skiller på landbakgrunn. For innvandrere fra landgruppe 2, dvs. nye EU-land i Øst-Europa og fra landgruppe 3, dvs. landene i Øst-Europa som ikke er

medlemmer av EU, Asia, Afrika, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand har det skjedd en nedgang i bostedssegregeringen både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. For innvandrerne fra landgruppe 1 (EU/EØS land i Europa samt Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand) har det vært en svak vekst i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017.

Oslo skiller seg ut ved å ha et særlig stort bidrag til D-indeksen for alle de tre årene vi studerer, men bidraget avtar noe over tid på grunn av redusert bostedssegregering. Når vi går nærmere inn på utviklingen i Oslo og gjennomfører separate beregninger for Oslo, finner vi en del heterogenitet i utviklingen i Oslo. Mange delbydeler som hadde særskilt høy bostedssegregering i 2005, har fått redusert segregering i 2017. Imidlertid finner vi også noen eksempler på det motsatte, dvs. at delbydeler med relativt høy bostedssegregering i 2015 har fått enda høyere segregering i 2017. Et annet viktig trekk er at flere delbydeler som i 2005 nesten ikke hadde innslag av innvandrere, har blitt mer gjennomsnittlige i 2017 med hensyn til innvandrerandeler i befolkningen. Beregningene våre tyder også på at innvandrerne i større grad enn tidligere bosetter seg i områder utenfor Oslo. For eksempel har enkelte lokale boområder i kommunene Skedsmo og Lørenskog, men også i Bærum, fått en økning i innvandrerrettet bostedssegregering.

Beregninger basert på D-indeksen er sensitive for avgrensningen av de lokale boområdene som inngår i beregningene.

2. Dissimilaritetsindeksen

2.1. D-indeksen på rateform

I denne studien bruker vi primært den såkalte dissimilaritetsindeksen, forkortet D-indeksen, til å studere bostedssegregering blant innvandrere og deres barn. Beregningene bygger på formuleringen av D-indeksen på rateform, i motsetning til som et veiet gjennomsnitt av innvandrerandeler (se nedenfor).¹ For å forenkle framstillingen vil vi i det følgende tenke oss at det er bostedssegregering blant innvandrere (dvs. ikke blant innvandrere og deres barn) vi skal studere.

Ved beregning av D-indeksen deles det geografiske området som skal studeres inn i mindre ikke-overlappende delområder. Jo mindre delområder, jo større verdi finner en typisk på D-indeksen. D-indeksen er gitt ved

$$(1) \quad D(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N |D_{it}|,$$

hvor N angir antall geografiske områder, mens t representerer år. Variabelen I_{it} angir antall innvandrere i område i ved starten av år t , mens P_{it} angir antall personer født i Norge. Endelig uttrykker variablene I_t og P_t hhv. antall innvandrere og antall individer født i Norge totalt sett i starten av år t , dvs.

$$I_t = \sum_{i=1}^N I_{it}$$

og

$$P_t = \sum_{i=1}^N P_{it}.$$

Tolkningen av D-indeksen, slik den er spesifisert i likning (1), er at den er en sum av bidrag fra hvert delområde. Bidraget fra delområde i er tallverdien av differensen mellom *raten* av alle innvandrere som er bosatt i delområdet og *raten* av alle ikke-innvandrere som er bosatt i det totale området (D_{it}), dividert med 2. En dividerer med 2 for å få indeksen til å ligge innenfor intervallet 0-1. Dersom *raten* av innvandrere i delområdet er større enn *raten* av ikke-innvandrere, er bidraget til D-indeksen positivt selv før vi tar tallverdien. Er det derimot slik at det er relativt flere uten innvandrerbakgrunn enn innvandrere i delområdet, er bidraget negativt før vi tar tallverdien. Dette forklarer hvorfor vi i en del av figurene vi senere skal vise opererer med hhv. negative og positive bidrag.

Verdien 0 på D-indeksen tilsvarer fravær av segregering, mens verdien 1 tilsvarer maksimal segregering. Det førstnevnte tilfellet tilsvarer situasjonen når en har

$$(2) \quad I_{it} = \frac{I_t}{N}$$

og

$$(3) \quad P_{it} = \frac{P_t}{N}.$$

¹For D-indeksen skrevet på rateform se Duncan og Duncan (1955, s. 211). Jf. også Fossett (2017, s. 19). Her er D-indeksen på rateform reskalert ved at man har multiplisere med 100.

Setter vi (2) og (3) inn i (1), får vi

$$D(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{1}{N} - \frac{1}{N} \right| = 0.$$

Vi har dermed vist at D-indeksen antar verdien 0 når andelen innvandrere er helt jevnt fordelt over alle delområdene vi ser på.

Dersom alle innvandrerne bor isolert fra den øvrige befolkningen, er $|D_{it}|$ lik $\frac{I_{it}}{I_t}$ i de delområdene det kun bor innvandrere og lik $\frac{P_{it}}{P_t}$ i de delområdene det kun bor ikke-innvandrere. Hvis man summerer $\frac{I_{it}}{I_t}$ over alle de delområdene hvor det kun bor innvandrere og likeledes summerer $\frac{P_{it}}{P_t}$ over de delområder der det kun bor ikke-innvandrere, får man i begge tilfeller verdien 1.

Som nevnt over er D-indeksen sensitiv for hvor finmasket inndeling i delområder en bruker, slik at en vil være mest interessert i hvordan D-indeksen varierer over tid. Endringen fra en periode til den neste er gitt ved

$$\Delta D(t) = D(t) - D(t-1) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left\{ \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| - \left| \frac{I_{i,t-1}}{I_{t-1}} - \frac{P_{i,t-1}}{P_{t-1}} \right| \right\}.$$

Bidraget til endringen i indeksen fra delområde i er således gitt ved

$$(4) \quad \Delta D_i(t) = D_i(t) - D_i(t-1) = \frac{1}{2} \left\{ \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| - \left| \frac{I_{i,t-1}}{I_{t-1}} - \frac{P_{i,t-1}}{P_{t-1}} \right| \right\}.$$

Hvis $D_i(t) = D_i(t-1)$, er bidraget til endringen i D-indeksen fra delområde i fra

periode $t-1$ til periode t lik 0. Det er flere måter dette kan skje på. Hvis $\frac{I_{it}}{I_t} = \frac{I_{i,t-1}}{I_{t-1}}$ og

$\frac{P_{it}}{P_t} = \frac{P_{i,t-1}}{P_{t-1}}$, dvs. - at de to ratene er uendret fra forrige periode, vil bidraget fra

delområde i være lik null. Dette vil for eksempel være tilfellet dersom innvandrerbefolkningen øker fra periode $t-1$ til periode t , men bosettingen av innvandrerne er uforandret i den forstand at det er relativt like mange av dem i hvert delområde i år t som det var i år $t-1$ samtidig som bosettingen av de norskfødte er uforandret.

Som nevnt tidligere har det vært en sterk vekst i innvandringen til Norge fra 2005 til 2017. Dersom vi ser på et lokalt boområde med mange innvandrere i utgangspunktet, kreves det en stor økning i antall innvandrere dersom innvandrerrenten skal være uendret i samme periode. For mange lokale boområder har det derimot skjedd en utflating i veksten i antall innvandrere og dette er en viktig forklaring på hvorfor vi senere i analysen finner at bidraget til D-indeksen synker for mange lokale boområder.

2.2. D-indeksen som veiet gjennomsnitt

Ovenfor har vi spesifisert D-indeksen på rateform. En mulig innvending mot spesifiseringen i likning (1), er at det hadde vært ønskelig å veie bidragene fra de lokale boområdene med befolkningsandelene ved beregning av D-indeksen. I

vedlegg A viser vi at indeksen også kan uttrykkes som et veiet gjennomsnitt av innvandrerdelenene i de ulike delområdene hvor vektene er proporsjonale med andelen av befolkningen som bor i delområdet. Basert på notasjonen ovenfor finner vi da:

$$(5) \quad D(t) = \frac{1}{A_t S_t (1 - S_t)} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N A_{it} |s_{it} - S_t|,$$

hvor

$$A_{it} = I_{it} + P_{it} \forall i, t,$$

$$s_{it} = \frac{I_{it}}{A_{it}} \forall i, t,$$

$$A_t = I_t + P_t \forall t$$

og

$$S_t = \frac{I_t}{A_t} \forall t.$$

Her er A_{it} antall personer (innvandrere og ikke-innvandrere) bosatt i område i i periode t , A_t er den tilsvarende aggregatvariabelen, det vil si antall personer bosatt i det totale området, s_{it} er andelen innvandrere bosatt i region i i periode t , mens S_t er innvandrerdelen i det totale området. Ligning (5) uttrykker dermed at D-indeksen er et veiet gjennomsnitt av tallverdien av differansen mellom innvandrerdelen i område i og innvandrerdelen totalt i landet. Vektene er proporsjonale med andelen av totalbefolkningen som bor i området, A_{it}/A_t . Det følger av indeksen at dersom alle de lokale regionene har samme innvandrerdelen, er segregeringen lik 0.

Som en kontroll av beregningene våre, har vi for en del av analysen beregnet D-indeksen både på rateform og som veiet gjennomsnitt.

2.3. Ønskede krav til indeksen

Man ønsker ofte at (likhets)indekser skal tilfredsstillende bestemme krav til hva som kjennetegner er «god» indeks.² Vi vil nå gjennomgå fire slike krav og se om D-indeksen oppfyller dem. Det første kravet er at indekserverdien ikke skal endres dersom antall innvandrere øker med den samme raten i alle delområder. Dette betyr altså at i en gitt region er den prosentvise veksten for innvandrere og den øvrige befolkning den samme, og dessuten er den prosentvise økningen den samme i alle delområder. La toppskriften 0 angi utgangssituasjonen. Vi kan da skrive ligning (1) som

$$(6) \quad D^0(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right|.$$

Etter oppskaleringen har vi den nye situasjonen, som vi gir toppskrift 1.

$$(7) \quad D^1(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}^1}{I_t^1} - \frac{P_{it}^1}{P_t^1} \right|.$$

Her er

² De kvalitative egenskapene ved D-indeksen er gitt i Iceland mfl. (2002, Appendix B). De analytiske utledningene er våre egne.

$$(8) \quad I_{it}^1 = \rho I_{it}^0 \quad \forall it; \quad i=1, \dots, N; \quad t=1, \dots, T$$

og

$$(9) \quad P_{it}^1 = \rho P_{it}^0 \quad \forall it; \quad i=1, \dots, N; \quad t=1, \dots, T,$$

der $\rho > 1$.

Videre er

$$(10) \quad I_t^1 = \sum_{i=1}^N I_{it}^1 = \sum_{i=1}^N \rho I_{it}^0 = \rho \sum_{i=1}^N I_{it}^0 = \rho I_t^0$$

og

$$(11) \quad P_t^1 = \sum_{i=1}^N P_{it}^1 = \sum_{i=1}^N \rho P_{it}^0 = \rho \sum_{i=1}^N P_{it}^0 = \rho P_t^0.$$

Hvis vi nå setter inn fra (8)–(11) i (7) får vi

$$D^1(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{\rho I_{it}^0}{\rho I_t^0} - \frac{\rho P_{it}^0}{\rho P_t^0} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| = D^0(t).$$

D-indeksen oppfyller således invarianskravet.

Det andre kravet er at dersom f.eks. I_t endres, mens forholdet mellom antallet innvandrere i et delområde sett i forhold til totalt antall innvandrere bibeholdes så skal indeksen være uendret.

Vi har igjen utgangssituasjonen gitt ved (6), der

$$I_t^0 = \sum_{i=1}^N I_{it}^0$$

og

$$P_t^0 = \sum_{i=1}^N P_{it}^0.$$

Vi ønsker å se på en alternativ situasjon, 1, men beholder at

$$\frac{I_{it}^j}{I_t^j} = b_{it}; \quad j = 0, 1$$

og

$$\frac{P_{it}^j}{P_t^j} = c_{it}; \quad j = 0, 1.$$

La oss under disse forutsetningene betrakte situasjonen

$$I_t^1 = g I_t^0; \quad P_t^1 = P_t^0; \quad \text{der } g > 1.$$

Det følger at

$$P_{it}^1 = c_{it} P_t^1 = c_{it} P_t^0 = \frac{P_{it}^0}{P_t^0} P_t^0 = P_{it}^0.$$

Videre har en at

$$I_{it}^1 = b_{it} I_t^1 = b_{it} g I_t^0 = \frac{I_{it}^0}{I_t^0} g I_t^0 = g I_{it}^0.$$

Ved innsetting får en derfor at

$$DS^1(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}^1}{I_t^1} - \frac{P_{it}^1}{P_t^1} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{g I_{it}^0}{g I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| = DS^0(t).$$

Invarianskravet er derfor oppfylt.

Det tredje kravet går på aggregering over delområder. Dersom to delområder er like, i den forstand at (i) forholdet mellom innvandrere i delområdet og totalt antall innvandrere er det samme og (ii) forholdet mellom den øvrige befolkning i delområdet og totalpopulasjonen er det samme i begge delområdene, kan man slå sammen de to regionene uten at D-indeksen endres. La oss først skrive ligning (1) på formen

$$(12) \quad D(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N-1,t}}{I_t} - \frac{P_{N-1,t}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N,t}}{I_t} - \frac{P_{N,t}}{P_t} \right|.$$

Hvis vi slår sammen de to siste delområdene får vi følgende ligning, der toppskriften a betyr aggregert variant.

$$(13) \quad D^a(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N-1,t} + I_{N,t}}{I_t} - \frac{P_{N-1,t} + P_{N,t}}{P_t} \right|.$$

Hvis vi nå forutsetter

$$\frac{I_{N-1,t}}{I_t} = \frac{I_{N,t}}{I_t} = g_t \forall t$$

og

$$\frac{P_{N-1,t}}{P_t} = \frac{P_{N,t}}{P_t} = h_t \forall t,$$

gir (12)

$$D(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} |g_t - h_t| + \frac{1}{2} |g_t - h_t| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + |g_t - h_t|,$$

mens (13) gir

$$D^a(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} |g_t + g_t - h_t - h_t| =$$

$$\sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + \frac{1}{2} |2(g_t - h_t)| = \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| + |g_t - h_t| = D(t).$$

Vi ser at D-indeksen også oppfyller aggregeringskravet. Det gjenstår nå ett krav, og vi vil under vise at D-indeksen ikke oppfyller det fjerde kravet, jf. her også James og Taeuber (1985). Igjen bruker vi toppskrift 0 for å indikere utgangssituasjonen, som vi angir ved

$$(14) \quad D^0(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N-1,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right|.$$

La oss nå gjøre følgende forutsetninger

$$(15) \quad \left| \frac{I_{j,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{jt}^0}{P_t^0} \right| = \frac{I_{j,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{jt}^0}{P_t^0}; j = N-1, N; t = 1, \dots, T.$$

Denne forutsetningen innebærer at både i delområde $N-1$ og delområde N , er det relativt sett mange innvandrere i forhold til den øvrige befolkning slik at man tar absoluttverdien av et positivt tall. Vi ser så på en liten omallokering, der vi flytter noen innvandrere fra delområde N til delområde $N-1$. La toppskriften 1 representere situasjonen etter en slik omallokering. Den er gitt ved

$$(16) \quad D^1(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N-1,t}^0 + \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left| \frac{I_{N,t}^0 - \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right|.$$

Likheten gitt ved (15) gjelder også i den nye situasjonen, dvs.

$$(17) \quad \left| \frac{I_{N-1,t}^0 + \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right| = \frac{I_{N-1,t}^0 + \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0}; t = 1, \dots, T$$

og

$$(18) \quad \left| \frac{I_{N,t}^0 - \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right| = \frac{I_{N,t}^0 - \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0}; t = 1, \dots, T.$$

Setter vi (15) inn i (14) fremkommer

$$D^0(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N-1,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right).$$

Setter vi tilsvarende (17) og (18) inn i (16) får vi

$$\begin{aligned}
D^1(t) &= \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N-1,t}^0 + \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N,t}^0 - \Delta}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right) = \\
&= \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N-1,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right) + \\
&= \frac{1}{2} \frac{\Delta}{I_t^0} - \frac{1}{2} \frac{\Delta}{I_t^0} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^{N-2} \left| \frac{I_{it}^0}{I_t^0} - \frac{P_{it}^0}{P_t^0} \right| + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N-1,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N-1,t}^0}{P_t^0} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{I_{N,t}^0}{I_t^0} - \frac{P_{N,t}^0}{P_t^0} \right) = D^0(t).
\end{aligned}$$

Dette er en egenskap man ikke ønsker en indeks skal ha. Vi har således vist at dersom man omallokerer innvandrere mellom to delområder som begge har relativt mange innvandrere så endres ikke indeksverdien. Gini-indeksen, som presenteres i neste avsnitt, oppfyller i motsetning til D-indeksen alle de fire kravene. Grunnen til at vi til tross for at D-indeksen ikke oppfyller alle kravene det kan være naturlig å stille til indeksen, er at D-indeksen er den mest brukte indeksen innen analyser av bostedssegregering.

2.4. Gini-indeksen

Et alternativ til å bruke dissimilaritetsindeksen er å bruke Gini-indeksen knyttet til fordelingen av innvandererandelene over de ulike lokale boområdene som inngår i totalrammen.³ Denne indeksen oppfyller alle de fire kravene det er ønskelig at indeksen for bostedssegregering oppfyller. Siden D-indeksen ikke oppfyller alle de fire kravene, har vi også gjennomført noen beregninger med basis i Gini-indeksen for å se om konklusjonene våre blir endret. Gini-indeksen er gitt ved⁴

$$D(t) = \frac{1}{A_t^2 S_t (1 - S_t)} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^N A_{it} A_{jt} |S_{it} - S_{jt}|.$$

I kapittel 6.1 presenteres noen beregninger basert på Gini-indeksen, men ellers vil vi i dette notatet holde oss til D-indeksen som argumentert over.

³ Symbolene i ligningen under er definert i vedlegg A.

⁴ Se kapittel 2.1 for oversikt over variabeldefinisjoner.

3. Definisjon av sentrale variabler og dataavgrensninger

I dette kapitlet har vi samlet definisjoner og beskrivelser av de mest sentrale begrepene og variablene som anvendes i rapporten, samt en beskrivelse og kort drøfting av hvilke regioner vi opererer med.

3.1. Regioninndeling

Analysen av bostedssegregering er som regel knyttet til de største byene med nærliggende boområder, der befolkningsgruppene som legges til grunn for måling av segregering utgjør en forholdsvis stor andel. Vi har dermed valgt å fokusere på de største byene i Norge, samt andre store og sentrale kommuner, til sammen 21 kommuner. Disse er som følger: De fire største byene i landet, Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger, samt andre store og sentrale byer som Drammen, Fredrikstad, Sarpsborg, Moss, Skien, Porsgrunn, Kristiansand, Sandnes, Bodø og Tromsø. I tillegg har vi tatt med enkelte sentrale kommuner i nærheten av Oslo som Ås og Ski som er kommunene med høyest andel personer med innvandrerbakgrunn sør for Oslo, Asker og Bærum vest for Oslo, og kommunene Rælingen, Lørenskog og Skedsmo som utgjør et sammenhengende boområde øst for hovedstaden.

For å kunne måle bostedssegregering innenfor mer avgrensede geografiske områder enn det som fremgår av kommunegrensene, har vi på det mest detaljerte nivået benyttet 98 delbydeler i Oslo og 282 delområder i de øvrige kommunene. Dette gir til sammen en inndeling i 380 geografiske områder, som vi i analysen omtaler som lokale boområder. For Oslo har vi tatt utgangspunkt i de tidligere 94 delbydelene, der de tidligere delbydelene Lodalen og Helsfyr i bydelen Gamle Oslo er splittet i henholdsvis Kværnerbyen og Bispevika, og Etterstad og Ensjø. Tilsvarende er den tidligere delbydelen Hasle-Løren i bydelen Grünerløkka fordelt på Hasle og Løren mens delbydelen Økern i bydelen Bjerke er fordelt på Refstad og Ulven. Dette gir til sammen 98 delbydeler, eller lokale boområder som vi kaller dem. For enkelte kommuner har vi utelatt noen få boområder med lave innbyggertall. I tillegg har vi for samtlige kommuner utelatt personer med ukjent/uoppgitt bosted.

I de fleste analysene bruker vi alle de 380 lokale boområdene i de 21 kommunene til å beregne segregeringsmålene. I slutten av rapporten har vi imidlertid også foretatt beregninger der hver enkelt kommune utgjør rammen for målingene av bostedssegregering. Vi utnytter fortsatt at hver enkelt kommune er delt opp i de samme lokale boområdene som over. Det blir her gitt resultater for hver av kommunene, men med noe mer detaljert fokus på Oslo (kapittel 5.4), mens tilsvarende detaljerte resultater for de andre store byene Bergen, Trondheim og Stavanger er å finne i vedlegg D i rapporten.

I kraft av at innvandringen har vært betydelig også til andre deler av landet utenom de store og mer sentrale kommunene nevnt over (se bl.a. Stambøl, 2013b), har vi i kapittel 4 tatt med en kort oversikt som viser øvrige kommuner med stor og/eller sterkt økende andel personer med innvandrerbakgrunn, men disse inngår ikke i beregningene av bostedssegregering.

En mest mulig «idéell» regional inndeling for måling av bostedssegregering vil være at de enkelte lokale boområdene er så homogene som mulig med hensyn til antall innbyggere totalt og med hensyn til sentralitet. Vi har forsøkt å få til en så homogen inndeling som mulig av de lokale områdene, men i kraft av at vi har valgt å bruke kjente statistiske inndelinger av regioner, vil innbyggertallet

kunne variere en del mellom de minste og største lokale boområdene. Lokale boområder i de største byene må likevel forventes å ha høyere totale innbyggertall enn lokale boområder i de minste av de 21 kommunene vi har valgt å undersøke. Dette har blant annet sammenheng med forskjeller i boligtyper, der en tett bebyggelse med høye boligblokker gir en større befolkningstetthet per arealenhet enn i tilsvarende arealer med lave boligblokker, rekkehus og villabebyggelse.

Et annet spørsmål er, hvor mange lokale boområder hver kommune skal deles inn i? Valget med å benytte kjente statistiske inndelinger er gjort for å unngå at resultatene kan knyttes til effekter av egendefinerte boområder. Antall regioner innenfor en total ramme vil imidlertid være av stor betydning for de resultatene vi finner, slik at en må være varsom med å sammenlikne segregeringsnivået mellom kommuner. I tabeller som viser aggregerte resultater på kommunenivå, har vi for orden skyld angitt i parentes hvor mange lokale boområder hver enkelt kommune er delt inn i.

Oppsummert for de analyser som er gjort, er altså at vi i størst mulig utstrekning bruker alle de 380 lokale boområdene i til sammen 21 kommuner i beregningene, dvs. som ramme for beregningene. D-indeksen er dermed en sum av bidrag fra 380 lokale boområder og det er fordelingen over disse boområdene av totalt antall personer med innvandrerbakgrunn i disse boområdene, som inngår i beregningene.

3.2. Innvandrere og norskfødte barn av innvandrere

En *innvandrer* er definert som en person som har innvandret til Norge og blitt registrert bosatt her, og som er født i utlandet med to foreldre og fire besteforeldre som alle er født i utlandet. For å bli registrert bosatt i Norge, må man som hovedregel ha til hensikt å bo i Norge i minst seks måneder, og ha lovlig opphold i landet. Det betyr at sesongarbeidere og andre personer på korttidsopphold i Norge ikke er inkludert i analysene, og heller ikke asylsøkere som venter på å få sin sak behandlet. Det er også slik at ikke alle som har innvandret til Norge, regnes som innvandrere. Personer som er født i Norge, men som har bodd en tid i utlandet og deretter flyttet tilbake, regnes ikke som innvandrere i Norge. Det samme gjelder personer født i utlandet med norskfødte foreldre og/eller besteforeldre.

Personer født i Norge av to innvandrerforeldre er per definisjon ikke innvandrere til Norge, men blir i deler av analysen gruppert sammen med alle innvandrere, der summen av alle personer født i Norge med to innvandrerforeldre og alle innvandrere utgjør gruppen personer med innvandrerbakgrunn.

3.3. Innvandreres botid i Norge

Variabelen *botid* er definert med utgangspunkt i innvandreres første år som registrert innvandrer til Norge. Dette året settes botiden til 0 år, og deretter øker den med ett år for hvert år som går inntil personen blir registrert som utvandret, enten ved ordinær utvandringsmelding eller registrert som administrativt utvandret. Ved en registrert gjeninnvandring, vil det første året som registrert innvandrer fortsatt være utgangspunktet for fastsettelse av botid. I datagrunnlaget opereres det med innvandrere etter ettårige botidsgrupper, mens det i analysene og i presentasjonen av resultatene aggregeres til fem ulike grupper etter botid, gitt for innvandrere med hhv. 0-2 år, 3-5 år, 6-10 år, 11-15 år og 16 år og lengre botid. Botid er dessuten et begrep som kun benyttes for innvandrere. Det vil si at botidsbegrepet ikke anvendes verken for personer født i Norge med to innvandrerforeldre eller for den øvrige befolkningen.

3.4. Landgruppene

I analysene har vi gruppert alle innvandrere i tre landgrupper: Landgruppe 1 omfatter innvandrere fra EU/EØS land i Europa samt Sveits, USA, Canada, Australia og New Zealand. Landgruppe 2 omfatter innvandrere fra de landene i Øst-Europa som ble EU-medlemmer i 2004 eller senere. Det vil si Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3 omfatter innvandrere fra resten av verden, dvs. Øst-Europa utenom EU, Asia (inklusive Tyrkia), Afrika, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand. Denne inndelingen er den samme som blant annet brukes i Statistisk sentralbyrås offisielle befolkningsframskrivninger. Definisjonen tar utgangspunkt i innvandrernes landbakgrunn, som med noen få unntak, er det samme som deres registrerte fødeland.

Personer født i Norge med to innvandrerforeldre blir også i deler av analysene gruppert etter landgrupper, der innvandrerforeldrenes landbakgrunn definerer landgruppene for denne gruppen. Der innvandrerforeldrene har forskjellig landbakgrunn, er det morens landbakgrunn som blir brukt som definisjon for landbakgrunnen til personer født i Norge med to innvandrerforeldre.

I tillegg opererer vi med en egen gruppe bestående av den øvrige befolkningen, eller befolkningen uten innvandrerbakgrunn, som her består av alle personer registrert bosatte i Norge, men definert som ikke-innvandrere til Norge eksklusive personer født i Norge av to innvandrerforeldre.

3.5. Mangelfull registrering av utvandring

Enkelte av resultatene som fremkommer i analysene, kan være påvirket av at det er usikkerhet knyttet til registrering av utvandring blant innvandrere. Folkeregisterdataene i Norge har generelt høy kvalitet sammenlignet med mange andre land. Likevel er kvaliteten på statistikken over utvandring noe mindre pålitelig enn statistikken over andre befolkningsendringer (Pettersen, 2013). Dette henger sammen med at ikke alle som flytter fra Norge, gir melding om dette til folkeregisteret. Dermed kan tallene for flytting til utlandet bli for lave og/eller registrert for seint, og i mange tilfeller vet vi ikke hvilket land utvandrerne har flyttet til.

Dersom det har gått to år eller mer siden en person hadde kjent opphold i Norge, kan folkeregisteret fatte vedtak om at personen registreres som utvandret, selv om vedkommende ikke har sendt melding om utflyttingen. Dette refereres til som en administrativ utvandring. I disse tilfellene kjenner vi ofte ikke den rette datoen eller året for faktisk utvandring, og det er vedtaksdato eller utløpsdatoen for oppholdstillatelsen som blir oppført som dato for utvandring. Dette fører blant annet til at en del administrativt utvandrede står oppført med for lang botid og for høy alder ved utvandring. Det gjør det også vanskelig å slå fast hvor stor del av svingningene i utvandringsstatistikken som avspeiler reelle svingninger i utvandringen og hvor mye som avspeiler svingninger i folkeregisterets arbeid med administrative utvandring.

Den mangelfulle registreringen av utvandring er grundigere omtalt i Pettersen (2013), som opplyser at 19 prosent av alle innvandrere som utvandret i perioden 1971-2011 var administrativt utvandret. Dette er et særlig stort problem blant utvandrerne som opprinnelig kom fra asiatiske og afrikanske land som Filippinene, Somalia, Irak, Eritrea og Sri Lanka. Blant innvandrere fra nordiske land er problemet marginalt, takket være et tett samarbeid mellom de nordiske folkeregistrene. Andelen administrative utvandring har økt over tid, og de siste

årene har andelen ligget på over 20 prosent og i noen år over 30 prosent (Vassenden, 2015).

Et nytt EU-direktiv som trådte i kraft 1. januar 2010 innebærer at EØS/EFTA-borgere som ønsker å oppholde seg i Norge i minst tre måneder, kun må registrere seg hos politiet. De som oppfyller vilkårene for registrering, får et registreringsbevis som gjelder for en ubegrenset periode og som ikke trenger å fornyes. Tidligere var hovedregelen at EØS/EFTA-borgere som arbeidet i Norge, måtte ha oppholdstillatelse med en utløpsdato. Dersom denne oppholdstillatelsen ikke ble fornyet, kunne det være en indikasjon på at personen var flyttet fra landet. Dette var en viktig kilde til vedlikehold av folkeregisteret, og med den nye ordningen er denne muligheten vesentlig redusert. Det er altså grunn til å tro at mange av de som har innvandret fra EØS/EFTA-området etter 2009 har flyttet ut igjen uten at folkeregisteret har registrert dem som utvandret.

Det er ikke bare i Norge at personer utvandrer uten å gi beskjed. I en OECD-rapport om utvandring (Dumont og Spielvogel, 2008) er mangelfull utvandringsregistrering omtalt som et generelt problem. En spansk studie viser at over halvparten av innvandrerne som sto oppført som utvandret fra Spania i perioden 2006-2009, var administrativt utvandret (Larramona, 2013).

3.6. Utdanningsgrupper

I analysen har vi benyttet kodene fra Norsk standard for utdanningsgruppering, og deretter aggregert utdanningskategoriene i til sammen fire utdanningsnivåer pluss en gruppe for ukjent eller ingen utdanning. Nivåene er som følger: 1. Høyeste registrerte utdanning på grunnskolenivå, 2. Høyeste registrerte utdanning fra videregående skole, 3. Registrert kort høyere utdanning (1-4 år høyere utdanning), 4. Registrert lang høyere utdanning (5 år og lengre høyere utdanning) og altså 5. Ukjent/ingen utdanning.

Personer med ukjent utdanning er selvsagt vanskelig å plassere i utdanningsbildet. Det har vært vanlig å anta at majoriteten av innvandrere som er å finne i denne gruppen, kan ha et utdanningsnivå som er heller lavere enn høyere enn et gjennomsnittlig utdanningsnivå i Norge. Det er ikke uvanlig å plassere denne gruppen sammen med personer som er registrert med sin høyeste fullførte utdanning på grunnskolenivå. Innvandrere med kort botid vil imidlertid ha kortere tid for å bli registrert med et utdanningsnivå enn innvandrere som blir boende over noe lengre tid. Dermed er det fullt mulig at innvandrere med uoppgitt utdanning kan ha utdanning av betydning.

3.7. Definisjoner av grupper etter arbeidsmarkedsstatus

Sysselsatte defineres i observasjonsperioden som personer i alderen 15-74 år som er registrert i et arbeidsforhold per november i hvert registreringsår ved hjelp av yrkesstatuskoder som lønnskoder og/eller selvstendig næringsdrivende i den regionale registerbaserte sysselsettingsstatistikken. Personer med flere typer arbeidsforhold defineres her ut fra det viktigste av arbeidsforholdene. I prosjektet defineres sysselsatte som har vært arbeidsledige i 7 måneder eller lengre i løpet av kalenderåret, som arbeidsledige. Sysselsatte lønnskodere som også har vært under utdanning i løpet av kalenderåret har vi klassifisert særskilt i en gruppe bestående av sysselsatte som også er under utdanning. Disse individene er en del av totalt antall sysselsatte.

Arbeidsledige i observasjonsperioden defineres som alle personer 15-74 år som var registrert i arbeidsledighetsregisteret til NAV med minst én måned arbeidsledighet i løpet av kalenderåret. Arbeidsledige som også har vært sysselsatte i løpet av

kalenderåret klassifiseres som arbeidsledige dersom arbeidsledigheten har vart 7 måneder eller lenger i løpet av det samme kalenderåret. Tilsvarende vil arbeidsledige som også har vært under utdanning i løpet av kalenderåret klassifiseres som arbeidsledige dersom ledigheten har vart i 7 måneder eller lenger i løpet av det samme kalenderåret.

Personer utenfor arbeidsstyrken for øvrig defineres som alle personer i aldersgruppen 15-74 år som verken kan plasseres i noen av statusgruppene over, eller som er under utdanning.

3.8. Aldersgruppene

Aldersgruppene er i analysene gitt ved den alder personene har ved utgangen av hvert år. Gruppering av personene etter alder er litt forskjellig i de forskjellige analysene. I analysene som grupperer personer med kjennetegn etter arbeidsmarkedsstatus og utdanningsnivå, ser vi kun på personer i alderen 15-74 år. For øvrig benytter vi en aldersgruppeinndeling fordelt på personer i aldersgruppene 0-14 år, 15-29 år, 30-49 år, 50-66 år og 67 år og eldre.

3.9. Ytterligere avgrensninger i anvendelse av variabler

I analysene har vi foretatt en del avgrensninger. For det første har vi valgt å anvende årene 2005, 2011 og 2017 som de sentrale årgangene for sammenlikninger av bostedssegregering. 2005 representerer første hele kalenderår etter at EU ble utvidet østover med ti nye medlemsland fra 1. mai 2004 mens 1. januar 2017 er det siste året vi hadde data for da analysene startet opp. 2011 er det midterste året og representerer et år med god økonomisk utvikling, etter at de største virkningene av finanskrisen i 2008-2009 hadde lagt seg. Dette gir dermed en sammenlikningsperiode på til sammen 12 år, der hver av de valgte undersøkelsesperiodene består av de to 6-årsperiodene 2005-2011 og 2011-2017.

I undersøkelsene av bostedssegregering blant innvandrere etter utdanningsnivå og arbeidsmarkedsstatus har vi imidlertid valgt året 2015 som det siste året, i stedet for 2017. Grunnen er at vi manglet opplysninger om innvandreres utdanningsnivå og arbeidsmarkedsstatus for årene 2015 og 2016 da analysene ble gjennomført.

Innføringen av den nye registerbaserte sysselsettingsstatistikken (A-ordningen) fra og med 2015 gir ikke helt sammenliknbare tall med registrering av sysselsetting for tidligere år.⁵ Tall for registrert sysselsetting per 1. januar 2015 i våre analyser stammer imidlertid fra 4. kvartal 2014, som var siste år med registrering av sysselsettingen etter den gamle statistikken. Denne siste årgangen skulle dermed være sammenliknbar med tilsvarende registrering foretatt per 1. januar 2005 og 1. januar 2011.

I alle mål for bostedssegregering benytter vi konsekvent total befolkning uten innvandrerbakgrunn som referansegruppe. Dette bidrar til økt sammenliknbarhet i resultatene for ulike grupper, men uansett bør en være forsiktig med å sammenlikne resultater på tvers av grupper. Det kunne også være av interesse å måle bostedssegregering mellom mer homogene grupper av personer med innvandrerbakgrunn og den øvrige befolkningen, men da ville segregeringsresultatene ikke være sammenliknbare på tvers av slike homogene grupper fordi referansegruppen ville variere.

⁵Se <https://www.ssb.no/omssb/om-oss/nyheter-om-ssb/a-ordningen-en-datakilde-for-tre-etater>

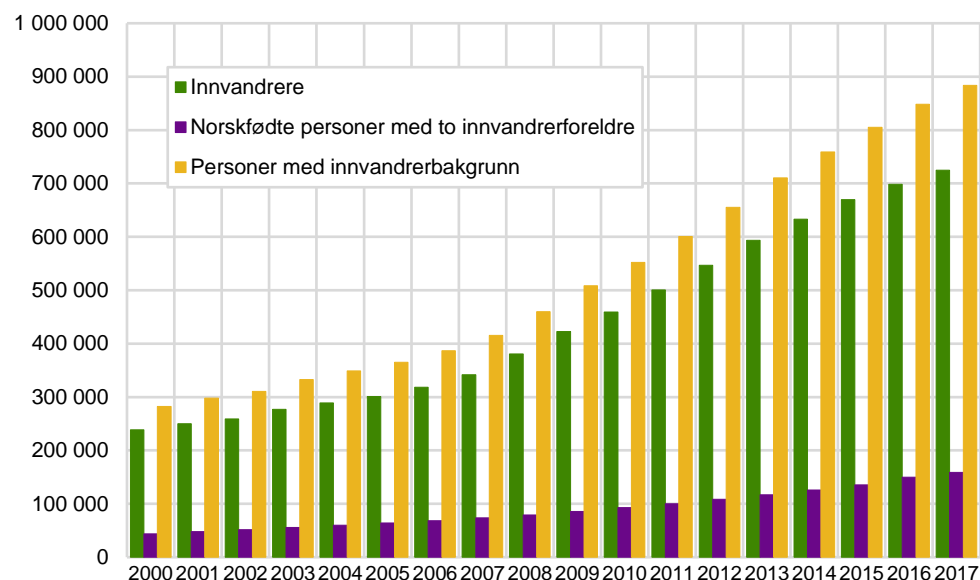
4. Utviklingen i befolknings sammensetningen på 2000-tallet

I dette kapitlet gis en oversikt over utviklingen i befolknings sammensetningen i Norge og i utvalgte kommuner på 2000-tallet, med spesiell vekt på innvandrere og øvrige personer med innvandrerbakgrunn. I siste del av kapitlet, har vi tatt med en mer detaljert oversikt som viser de andeler hver gruppe av innvandrerne har av totalbefolkningen, når innvandrere er gruppert etter kjønn, landbakgrunn, alder, botid, utdanning og arbeidsmarkedsstatus. Dette er tatt med som et grunnlag for de analyser av bostedssegregering som blir presentert i kapitlene 5 og 6.

4.1. Andelen av befolkningen med innvandrerbakgrunn øker

Figur 4.1 viser fordelingen av antall personer i Norge med innvandrerbakgrunn over år slik det følger av statistikken fra befolkningsregisteret. I figuren skilles det mellom innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre, som i sum utgjør gruppen personer med innvandrerbakgrunn. Vi ser at det har vært en betydelig økning i antall innvandrere i Norge fra snaut 240 000 i 2000 til omkring 725 000 i 2017. Den årlige økningen var relativt moderat i perioden 2000-2006, før vi fikk en sterkere vekst i perioden 2007 til 2015. Etter det har veksten avtatt. Antall norskfødte med to innvandrerforeldre har vokst fra omkring 44 000 i 2000 til omkring 159 000 i 2017. Endringen i antall norskfødte med innvandrerforeldre fra 2000 til 2017 er dermed betydelig lavere enn endringen i antall innvandrere. Det faktum at antall norskfødte personer med innvandrerforeldre er relativt lite – særlig dersom vi tar hensyn til at de er bosatt i alle deler av landet – gjør at vi i analysene vil ha begrenset fokus på denne gruppen.

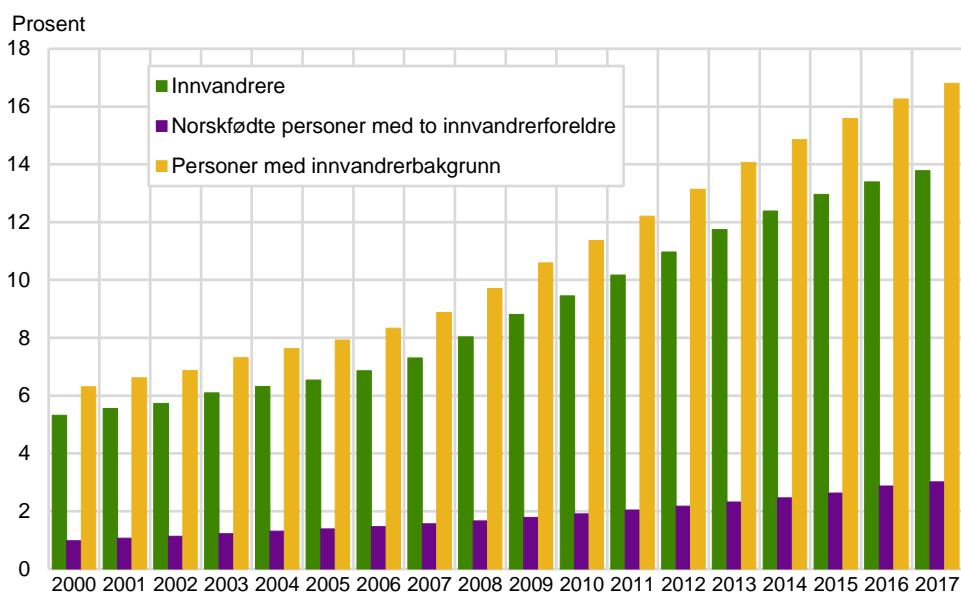
Figur 4.1 Antall personer med innvandrerbakgrunn i Norge fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre per 1. januar 2000-2017

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I figur 4.2 ser vi antall personer med innvandrerbakgrunn relativt til den totale befolkningen i Norge. Utviklingen over tid i andelen likner mye på utviklingen i antall personer beskrevet i tilknytning til figur 4.1. Andelen innvandrere vokser fra vel 5 prosent i 2000 til snau 13 prosent i 2017. Andelen norskfødte personer med to innvandrerforeldre ligger mellom 1 og 3 prosent i hele perioden som betraktes.

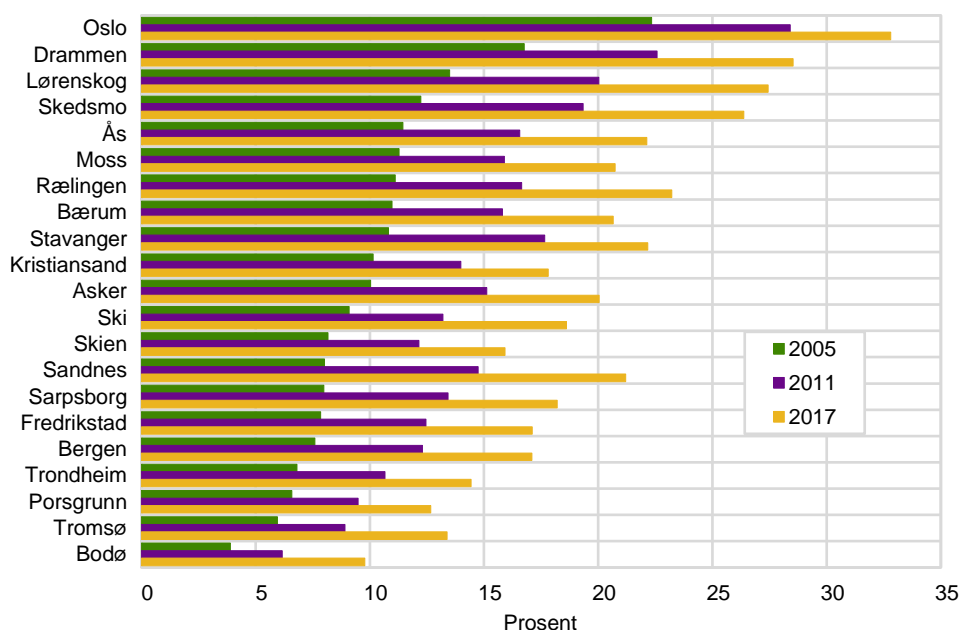
Figur 4.2 Personer med innvandrerbakgrunn i Norge fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre målt som andel av landets totale befolkning per 1. januar 2000-2017. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.3 viser andelen personer med innvandrerbakgrunn i de større kommunene målt ved befolkningsmengde. Alle de utvalgte kommunene har hatt en økning i andelen personer med innvandrerbakgrunn både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. Oslo, Drammen, Lørenskog og Skedsmo skiller seg ut ved å ha en andel personer med innvandrerbakgrunn større enn 25 prosent i 2017. Oslo har størst innvandrerandel på omkring 33 prosent, opp fra omkring 22 prosent i 2005. Andre områder med store innvandrerbefolkninger omfatter Rælingen, Ås, Ski, Fredrikstad, Sarpsborg og Moss, Asker og Bærum, Stavanger, Sandnes, Kristiansand og Bergen med om lag 20 prosent personer med innvandrerbakgrunn. Blant de store byene i Nord-Norge finner vi Tromsø med en andel på omkring 13 prosent og Bodø med 10 prosent.

Figur 4.3 Personer med innvandrerbakgrunn målt som andel av total befolkning i de store og sentrale kommunene per 1. januar 2005, 2011 og 2017¹

¹ Rangert etter andel 1. januar 2005.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Den andelen personer med innvandrerbakgrunn utgjør av befolkningen har økt sterkt fra 2005 og fram til inngangen av 2017 (figur 4.3). Som bakgrunn for de segregeringsmålene vi benytter i analysen, vil dermed også gjennomsnittet for andel innvandrere og personer med innvandrerbakgrunn i befolkningen endre seg klart gjennom tidsperioden vi ser på. Tar vi f.eks. Oslo, lå andelen av personer med innvandrerbakgrunn i befolkningen i 2005 på omkring 22 prosent. Dersom denne gjennomsnittsandelen ville ha vært å gjenfinne i alle delbydeler i Oslo, så ville vi for eksempel ha fått en dissimilaritetsindeks (D-indeks) for Oslo på null. Altså ingen bostedssegregering ut fra de segregeringsmålene vi benytter. Selv om gjennomsnittlig andel av Oslos befolkning med innvandrerbakgrunn økte til om lag 28 prosent når vi kom fram til inngangen til 2011, så vil fortsatt verdien for D-indeks i Oslo bli null, dersom andelen av befolkningen med innvandrerbakgrunn var om lag 28 prosent i alle delbydeler. Det samme gjelder for 2017, men da er, som figur 4.3 viser, gjennomsnittlig andel av befolkningen med innvandrerbakgrunn for hele Oslo kommet opp i om lag 33 prosent av byens totale befolkning, slik at det er dette gjennomsnittet som blir å betrakte som «norm» ved beregning av bostedssegregering for 2017, enten segregeringen går i retning personer med innvandrerbakgrunn eller i retning personer uten innvandrerbakgrunn.

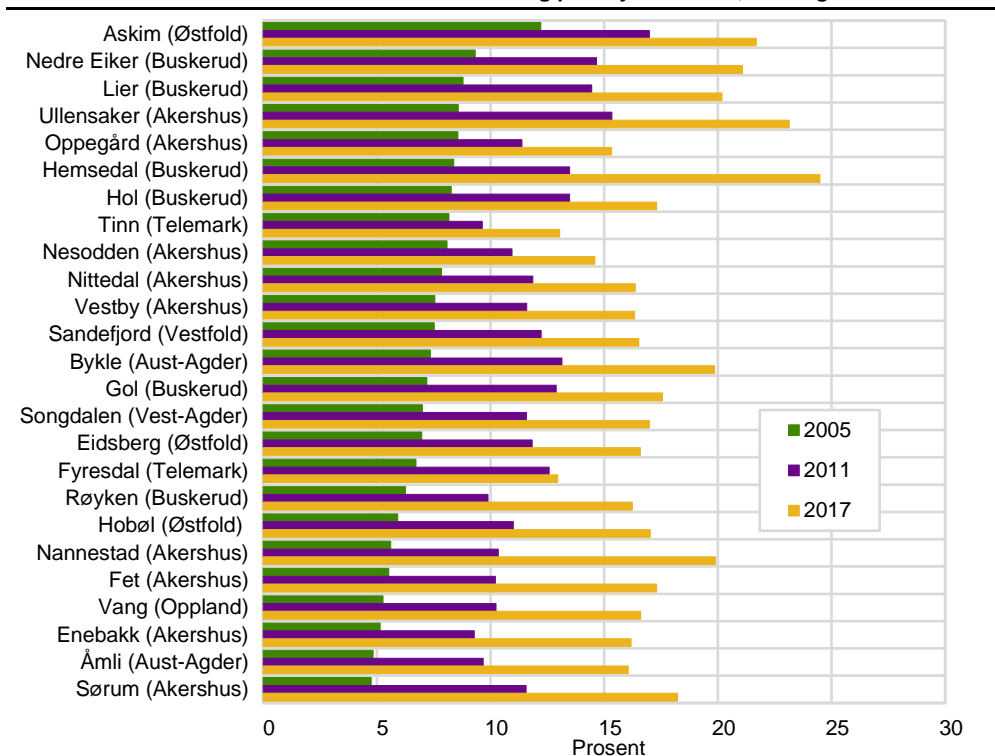
Denne beskrivelsen viser, at selv en stor økning i andelen av befolkningen med innvandrerbakgrunn i en kommune vil ikke nødvendigvis føre til større bostedssegregering. Betingelsen for dette er at andelen personer med innvandrerbakgrunn øker prosentvis like mye i alle lokale boområder som gjennomsnittlig prosentvis økning i andel personer med innvandrerbakgrunn i alle kommunene under ett.

4.2. Andre kommuner med høy andel personer med innvandrerbakgrunn

Økningen i andelen av befolkningen med innvandrerbakgrunn har også vært høy i andre kommuner i Norge utenom de største og mer sentrale kommunene vist i figur 4.3. For en oversikt har vi tatt med øvrige kommuner i landet som kan vise til en andel personer med innvandrerbakgrunn på minimum 8 prosent av befolkningen i 2005, og/eller minimum 12 prosent av befolkningen i 2011 og/eller minimum 16 prosent av befolkningen i 2017. En oversikt over disse kommunene, som er å finne på Østlandet og i Agder, er vist i figur 4.4, mens de øvrige som er lokalisert på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge er vist i figur 4.5. Vi har her til informasjon tatt med tilhørende fylker i parentes. Kommune som er vist i figurene 4.4 og 4.5, ikke inngår i beregningene av bostedssegregering i kapitlene 5 og 6.

For å ta østlands- og sørlandskommunene først (figur 4.4), ser vi at personer med innvandrerbakgrunn utgjorde en meget høy andel av befolkningen i Hemsedal, Ullensaker, Askim og Nedre Eiker ved inngangen til 2017, med andeler mellom 20-25 prosent og med Hemsedal høyest på nær 25 prosent av befolkningen. Personer med innvandrerbakgrunn utgjør også en høy andel i kommuner som Lier, Bykle og Nannestad, med andeler rundt 20 prosent av befolkningen i 2017. Som vi også ser, har det vært en meget sterk økning i andelen personer med innvandrerbakgrunn i nær sagt alle kommunene fra 2005 til 2017.

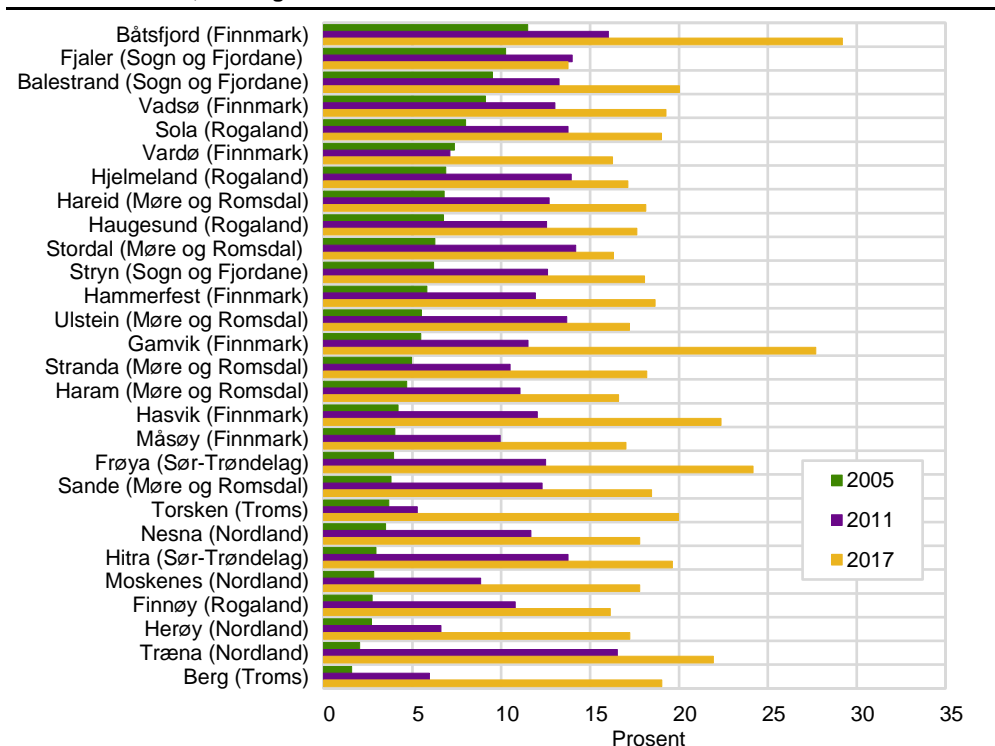
Figur 4.4 Personer med innvandrerbakgrunn i øvrige kommuner på Østlandet¹ målt som andel av kommunenes totale befolkning per 1. januar 2005, 2011 og 2017²

¹ Øvrige kommuner på Østlandet og Agder som viser minimum 8 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2005, og/eller minimum 12 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2011 og/eller minimum 16 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2017. ² Rangert etter andel 1. januar 2005.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.5 Personer med innvandrerbakgrunn i øvrige kommuner på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge¹ målt som andel av kommunenes totale befolkning per 1. januar 2005, 2011 og 2017²

¹ Øvrige kommuner på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge som viser minimum 8 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2005, og/eller minimum 12 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2011 og/eller minimum 16 prosent personer med innvandrerbakgrunn i 2017. ² Rangert etter andel 1. januar 2005.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.3. Spredningen i bosettingen av personer med innvandrerbakgrunn

I figur 4.3 (samt også i figurene 4.4 og 4.5), så vi på andel personer med innvandrerbakgrunn relativt til totalbefolkningen i hver av kommunene. Før vi går videre til å se på resultatene for D-indeksen, er det også av interesse å se på hvor stor andel personer med innvandrerbakgrunn i de forskjellige kommunene utgjør av antall personer med innvandrerbakgrunn i hele landet. Tabell 4.1 viser fordelingen av henholdsvis personer med innvandrerbakgrunn og personer uten innvandrerbakgrunn på de største kommunene i Norge for de tre årene 2005, 2011 og 2017. Andelene er her vist i prosent av hver av befolkningsgruppene i hele landet. Som det framgår av tabellen, er en stor andel av landets personer med innvandrerbakgrunn bosatt i Oslo. I 2017 var dette tilfelle for en av fire i denne gruppen. Andelen har dermed gått ned over tid, fra omkring en av tre i 2005. Ser vi på de andre største byene i Norge, ser vi at bosettingsandelene er omtrent uendret fra 2005 til 2017, med unntak for Bergen hvor vi finner en moderat økning. Blant kommunene i tabellen, er det bare 6 av 21 kommuner hvor bosettingsandelene av personer med innvandrerbakgrunn har økt fra 2005 til 2017. I tillegg til Bergen gjelder dette Fredrikstad, Skedsmo, Asker, Sandnes og Lørenskog. Dette kan indikere at bostedssegregeringen blant personer med innvandrerbakgrunn kan ha avtatt fra 2005 til 2017.

Tabell 4.1 Personer med innvandrerbakgrunn og personer uten innvandrerbakgrunn målt som andel av totalt antall personer i hver gruppe i hele landet per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Store og sentrale kommuner.¹ Prosent

	Personer med Innvandrerbakgrunn			Personer uten innvandrerbakgrunn		
	2005	2011	2017	2005	2011	2017
Oslo	32,5	28,3	24,8	9,7	9,9	10,2
Bergen	5,0	5,3	5,4	5,2	5,3	5,3
Stavanger	3,4	3,7	3,3	2,4	2,4	2,4
Bærum	3,2	3,1	3,1	2,2	3,6	3,7
Trondheim	2,9	3,0	2,9	3,4	2,2	2,2
Drammen	2,6	2,4	2,2	1,1	1,1	1,1
Kristiansand	2,1	1,9	1,8	1,6	1,6	1,4
Fredrikstad	1,5	1,6	1,8	1,5	1,3	1,7
Skedsmo	1,4	1,6	1,6	0,9	0,9	0,9
Asker	1,4	1,5	1,6	1,1	1,5	1,5
Sandnes	1,3	1,4	1,4	1,2	1,1	1,1
Lørenskog	1,1	1,2	1,2	0,6	1,1	0,6
Skien	1,1	1,1	1,1	1,1	0,6	1,0
Sarpsborg	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,5
Tromsø	1,0	1,0	1,0	1,4	1,4	1,0
Moss	0,9	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6
Ski	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Porsgrunn	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	1,1
Bodø	0,5	0,5	0,5	1,0	1,0	0,7
Ås	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3
Rælingen	0,5	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
Totalt for 21 kommuner	65,1	61,6	57,7	38,1	38,7	39,3

¹ Rangert etter andel personer med innvandrerbakgrunn 1. januar 2005.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

En ytterligere indikasjon på større geografisk spredning i bosettingen av personer med innvandrerbakgrunn, gjenspeiles også av nedgangen i den totale andelen av personer med innvandrerbakgrunn i Norge som er registrert bosatt i landets største kommuner. Som tabell 4.1 viser, har andelen personer med innvandrerbakgrunn totalt i de større kommunene falt fra om lag 65 prosent av landets personer med innvandrerbakgrunn i 2005 til under 58 prosent i 2017. Det vil si at den prosentvise økningen i antall personer med innvandrerbakgrunn har vært større i kommunene utenom de 21 store og sentrale kommunene som er vist i tabell 4.1. På den annen side har de store og sentrale kommunene i sum økt sin andel av landets personer

uten innvandrerbakgrunn i den samme perioden. Det største bidraget til denne endringen har kommet i kommunene Oslo og Bærum.

4.4. Andel personer med innvandrerbakgrunn gitt forskjellige kjennetegn

I dette kapitlet ser vi først på hvordan fordelingen av innvandrere og øvrige personer med innvandrerbakgrunn har endret seg fra 2005 til 2017 (tabell 4.2). På tilsvarende måte ser vi deretter på hvordan fordelingen av kun innvandrerne har endret seg, gitt ulike kjennetegn ved innvandrergruppene (tabellene 4.3-4.7). Grupperingene i tabellene, er de samme som vi benytter i beregningene av bostedssegregering i kapitlene 5 og 6, der de 21 store og sentrale kommunene er inndelt i til sammen 380 lokale boområder. Størrelse og endring i befolkningsandelene som gis her, er ment som et grunnlag for de analysene som presenteres i de neste to kapitlene.

De beregnede andelene som gis i tabellene under, utgjør gjennomsnittet over de 21 store og sentrale kommunene, eller om man vil gjennomsnittet over alle de 380 lokale boområdene som disse kommunene er inndelt i. Hvert gjennomsnittstall er av betydning for beregning av bostedssegregering, slik vi har valgt å gjøre det. Skulle andelen av innvandrere og øvrige personer med innvandrerbakgrunn i hver av de 380 lokale boområdene være den samme som gjennomsnittet som vises i tabellene under, så vil vi ikke kunne oppdage noen endring i bostedssegregering. Skulle derimot andelene av innvandrere og øvrige personer med innvandrerbakgrunn ligge høyere enn de gjennomsnittsandeler som vises i tabellene under, indikerer dette en bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Tilsvarende vil lokale boområder med lavere enn gjennomsnittlige andeler av personer med innvandrerbakgrunn også oppleve en bostedssegregering, men da i retning befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Med hensyn til endringer i bostedssegregering er imidlertid forholdet noe mer sammensatt.

I tabell 4.2 ser vi først på hvordan andelene av personer med innvandrerbakgrunn, fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre, har endret seg gjennom denne perioden. Andelene er videre også fordelt etter hvilken av de 3 landgruppene innvandrerne stammer fra. Tilsvarende er også norskfødte personer med to innvandrerforeldre fordelt etter foreldrenes landgruppe (se definisjoner av landgrupper i kapittel 3.4 og i fotnote i tabell 4.2).

Som tidligere vist, utgjør innvandrere en klart større andel av befolkningen enn norskfødte personer med innvandrerforeldre. Den siste gruppen utgjør imidlertid en litt høyere andel av personer med innvandrerbakgrunn i 2017 enn i 2005, noe som viser at den prosentvise økningen i antall norskfødte personer med innvandrerforeldre har vært litt større enn blant innvandrerne. Begge gruppene viser en klar økning i andelen i begge periodene 2005-2011 og 2011-2017. Det er imidlertid verdt å merke seg, at mens andelsveksten, målt i prosentpoeng, var noe høyere blant innvandrere i seksårsperioden 2005-2011 enn i perioden 2011-2017, så er forholdet omvendt for norskfødte personer med innvandrerforeldre.

Tabell 4.2 Personer med innvandrerbakgrunn fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre etter landgrupper¹ i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005-2011	2011-2017
Personer med innvandrerbakgrunn	12,78	18,02	22,70	5,25	4,68
Innvandrere	10,11	14,42	17,90	4,31	3,49
Norskfødte personer med to innvandrerforeldre	2,67	3,61	4,80	0,93	1,19
Personer med innvandrerbakgrunn:					
Landgruppe 1	2,99	3,77	4,24	0,77	0,48
Landgruppe 2	0,55	2,26	3,84	1,71	1,58
Landgruppe 3	9,24	12,00	14,62	2,76	2,61
Innvandrere:					
Landgruppe 1	2,80	3,53	3,89	0,73	0,36
Landgruppe 2	0,49	2,11	3,46	1,62	1,35
Landgruppe 3	6,81	8,78	10,56	1,97	1,78
Norskfødte personer med to innvandrerforeldre:					
Landgruppe 1	0,19	0,24	0,36	0,05	0,12
Landgruppe 2	0,06	0,15	0,38	0,09	0,24
Landgruppe 3	2,42	3,22	4,06	0,80	0,84

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Når vi deler personene med innvandrerbakgrunn inn etter landgrupper, kommer det tydelig fram at det er personer med bakgrunn fra landgruppe 3 som utgjør den største landgruppen. Dette gjelder både blant innvandrere og norskfødte personer med innvandrerbakgrunn, og da især i den siste gruppen der andelen personer fra landgruppene 1 og 2 er svært lave.

Personer fra samtlige landgrupper øker imidlertid sine andeler av totalbefolkningen i begge tidsperioder, både blant innvandrere og norskfødte personer med innvandrerforeldre. Som vi ser, er økningen i andelen av innvandrere større i den første enn i den siste seksårs-perioden for alle tre landgruppene. Tilsvarende er den noe sterkere økningen i andelen av norskfødte personer med to innvandrerforeldre i den siste perioden også å gjenfinne i samtlige landgrupper.

Andelsveksten, målt i prosentpoeng, viser at økningen for både innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre er størst for de med bakgrunn fra landgruppe 3. Måles derimot endringene i prosent, har økningen av innvandrere fra landgruppe 1, og især fra landgruppe 2, vært større enn for innvandrere fra landgruppe 3.

I den resterende delen av dette kapitlet fokuseres det på innvandrere. Med hensyn til inndeling av befolkningsutviklingen etter kjønn (som vist i tabell 4.3), gir det mest mening å se på kun innvandrere. Kjønnforskjellene blant norskfødte personer med to innvandrerforeldre må i store trekk forventes å følge kjønnforskjellene blant øvrige personer født i Norge.

Som tallene i tabell 4.3 viser, har innvandreres andel av totalbefolkningen i de store og sentrale kommunene vi ser på gått fra nær kjønnsbalanse i 2005 til å utvikle seg i retning av et klart mannsoverskudd. Når resultatene fordeles videre etter landgrupper, ser vi at det er økning i andelen menn fra landgruppe 2 og til dels fra landgruppe 1 som forklarer denne vridningen i innvandrernes kjønnsbalanse. Som tabellen viser, utgjorde innvandrekvinner fra landgruppene 1 og 2 en litt større andel av totalbefolkningen i de store og sentrale kommunene i 2005 enn innvandrermenn fra de samme landgruppene. Som tidligere vist i blant annet Stambøl (2013b, 2016), har dette sammenheng med den store arbeids-

innvandringen til Norge i årene etter 2005, der menn utgjorde en klar majoritet av arbeidsinnvandrere, og da især blant arbeidsinnvandrere fra landgruppe 2. Går vi til innvandrere fra landgruppe 3, blir de kjønnsmessige forskjeller i befolkningsutviklingen annerledes. Her utgjorde innvandrer menn en litt større andel av totalbefolkningen i de store og sentrale kommunene i 2005 enn innvandrer kvinner fra denne landgruppen. Deretter har innvandrer kvinner fra landgruppe 3 økt sin andel av befolkningen litt mer enn menn.

Tabell 4.3 Innvandrere etter kjønn og landgrupper¹ i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

Landgrupper og kjønn:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005-2011	2011-2017
Innvandrere:					
Menn	5,04	7,46	9,33	2,42	1,88
Kvinner	5,07	6,96	8,57	1,89	1,61
Landgruppe 1:					
Menn	1,39	1,85	2,07	0,47	0,22
Kvinner	1,41	1,67	1,81	0,26	0,14
Landgruppe 2:					
Menn	0,20	1,29	2,09	1,10	0,80
Kvinner	0,29	0,82	1,37	0,52	0,55
Landgruppe 3:					
Menn	3,45	4,31	5,17	0,85	0,86
Kvinner	3,36	4,47	5,39	1,11	0,91

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I tabell 4.4 har vi sett på befolkningsutviklingen i de samme 21 store og sentrale kommunene blant innvandrere fordelt etter aldersgrupper og landgrupper. Alder kan utgjøre en viktig forklaringskomponent med hensyn til bostedssegregering, da livsfase har en betydning for valg av bosted.

Blant innvandrere totalt, er den klart største andelen av befolkningen å finne i aldersgruppen 30-49 år. Andelsveksten målt i prosentpoeng har også vært størst for denne aldersgruppen, slik at denne gruppen har nær fordoblet sin andel av totalbefolkningen fra drøyt 4,5 prosent i 2005 til nærmere 9 prosent i 2017. Den sterke andelsveksten i denne aldersgruppen er av stor betydning også i andre sammenhenger, i og med at det er i dette aldersintervallet man finner den høyeste yrkesdeltakelsen. At innvandrere har økt sin andel av totalbefolkningen så mye, indikerer at det kan ha foregått en omfordeling i befolkningen fra personer uten innvandrerbakgrunn i retning innvandrere i denne aldersgruppen. I tillegg til virkningen av økt innvandring, er en viktig forklaring til dette også å finne i de lave fødselstallene i Norge på 1970- og 1980-tallet, der personer uten innvandrerbakgrunn som ble født i Norge på den tiden, nå er kommet opp i aldersintervallet 30-49 år, der de nå utgjør små kull i forhold til sine forgjengere. For nærmere diskusjon av hva dette har hatt å bety for strukturen i befolkningsutviklingen og yrkesdeltakelsen vises til Stambøl (2016, 2017) og Cappelen mfl. (2017a, 2017b).

Det har også gjennomgående vært andelsvekst av innvandrere i de øvrige aldersgruppene, der innvandrere i alderen 15-29 år og 50-66 år er de som kommer nærmest andelsveksten til de i aldersgruppen 30-49 år. Forklaringer til sterk andelsvekst for innvandrere i aldersgruppen 15-29 år i perioden 2005-2011 har en del til felles med det som er beskrevet for aldersgruppen 30-49 år over, mens en svak andelsvekst for denne aldersgruppen i perioden 2011-2017 henger sammen med en lavere innvandring de siste årene av perioden, i tillegg til at flere av de som innvandret i aldersgruppen 15-29 år i den første perioden har kommet opp i aldersgruppen 30-49 år i den andre perioden.

Den laveste andelen innvandrere av totalbefolkningen er å finne blant de yngste i aldersgruppen 0-14 år og blant de eldste i aldersgruppen 67 år og eldre. Men innvandrere i disse aldersgruppene øker også sin andel av totalbefolkningen i begge periodene vi ser på.

Tabell 4.4 Innvandrere etter alders- og landgrupper¹ i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005-2011	2011-2017
Aldersgrupper:					
Innvandrere:					
0 – 14 år	0,67	0,94	1,10	0,27	0,17
15 – 29 år	2,62	3,82	3,88	1,19	0,06
30 – 49 år	4,61	6,69	8,85	2,08	2,16
50 – 66 år	1,66	2,33	3,21	0,67	0,88
67 år og eldre	0,54	0,64	0,86	0,10	0,22
Landgruppe 1:					
0 – 14 år	0,12	0,19	0,26	0,06	0,07
15 – 29 år	0,48	0,80	0,74	0,31	-0,06
30 – 49 år	1,16	1,47	1,71	0,30	0,25
50 – 66 år	0,70	0,73	0,76	0,03	0,04
67 år og eldre	0,34	0,35	0,41	0,02	0,06
Landgruppe 2:					
0 – 14 år	0,02	0,17	0,24	0,15	0,07
15 – 29 år	0,15	0,61	0,76	0,46	0,15
30 – 49 år	0,20	1,06	1,99	0,86	0,93
50 – 66 år	0,09	0,24	0,43	0,14	0,19
67 år og eldre	0,03	0,04	0,05	0,01	0,01
Landgruppe 3:					
0 – 14 år	0,53	0,58	0,61	0,05	0,03
15 – 29 år	1,99	2,41	2,38	0,42	-0,03
30 – 49 år	3,25	4,17	5,15	0,92	0,98
50 – 66 år	0,87	1,37	2,02	0,50	0,65
67 år og eldre	0,17	0,25	0,40	0,08	0,15

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Når aldersgruppene fordeles etter landgrupper, er mye av den samme strukturen både med hensyn til andel og endringer i andel å gjenfinne i alle de tre landgruppene. Selv om innvandrere fra landgruppe 3 både har den største andelen og den største andelsveksten for de i aldersgruppen 30-49 år, er den prosentvise veksten klart større for innvandrere i denne aldersgruppen fra landgruppene 1 og især fra landgruppe 2. Den siste har økt sin andel av totalbefolkningen fra 0,2 prosent i 2005 til om lag 2 prosent i 2017, altså en tidobling av sin andel av totalbefolkningen. Dette har igjen sammenheng med den store arbeidsinnvandringen til Norge, og vi viser til de forklaringene som er gitt i avsnittene over.

Innvandrere i aldersgruppen 15-29 år fra landgruppene 1 og 3 skiller seg noe ut med en liten andelsnedgang av totalbefolkningen i den siste perioden vi ser på. For den første landgruppen har en lavere innvandring fra og økt utvandring til Sverige vært medvirkende til dette.

I tabell 4.5 har vi på tilsvarende måte sett på befolkningsutviklingen blant innvandrere fordelt etter deres botid i Norge i tillegg til etter deres landgruppebakgrunn. Innvandreres botid kan forventes å ha en betydning for bostedssegregeringen, da lengre botid kan være med å øke mulighetene for flytting innad i

Norge. Som eksempler kan nevnes økt inntekt og formue i kraft av lengre arbeidsforhold og økt yrkesdeltakelse, men også økt kunnskap om de muligheter som finnes på boligmarkedet.

Av tabellen ser vi at det var innvandrere med lang botid (16 år og lenger) og de med kort botid (0-2 år) som utgjorde de største andelene av totalbefolkningen i de store og sentrale kommunene i 2005. Størrelsen på gruppen innvandrere med kort botid er avhengig av størrelsen på innvandringen til Norge til enhver tid. Etter en klar andelsvekst for de med kort botid i den første perioden vi ser på, endrer dette seg til en andelsnedgang i den andre perioden, noe som blant annet har sammenheng med en klar nedgang i innvandringen til Norge i de siste årene av undersøkelsesperioden.

Det er innvandrere med lang botid (16 år og lenger) som viser størst andelsvekst når man ser på endringene fra 2005 til 2017, altså begge periodene under ett. Den største andelsveksten for øvrig er kommet blant innvandrere med 3-5 års botid og spesielt blant de med 6-10 års botid, som er den botidsgruppen blant innvandrere som har nest størst andel av totalbefolkningen når vi kommer fram til 2017. Hovedårsaken til andelsvekst i disse botidsgruppene, er den store innvandringen til Norge i perioden fra 2005 og fram til oljeprisfallet i 2014. Disse innvandrere har etter hvert fått lengre botid, og flytter seg gradvis fra gruppen med kort botid til gruppen med 3-5 års botid og videre til de med 6-10 års botid. Vi ser at denne forskyvningen også har begynt å gjøre seg gjeldende for innvandrere med 11-15 års botid, mens det var en liten andelsnedgang i denne gruppen i den første perioden. Dette har blant annet sammenheng med forholdsvis lav og moderat innvandring på 1990-tallet. Innvandrere med 16 år og lengre botid, dvs. de som innvandret til Norge i det forrige århundre og fram til og med de første par årene av 2000-tallet, viser klar og jevn andelsvekst i begge periodene.

Når tallene fordeles på landgrupper, følger innvandrere fra landgruppe 1 og 3 mye av det samme hovedmønsteret som for innvandrere totalt, med størst andeler for de med kort og lengst botid. Innvandrere fra landgruppe 2 skiller seg noe fra dette ved at de bidrar mye til den klare andelsveksten blant de med 3-5 år og 6-10 års botid. Dette har igjen sammenheng med den store arbeidsinnvandringen fra denne landgruppen i perioden fra 2005 og til 2014. Som man ser, er det en liten andelsnedgang for denne landgruppen samt for de i landgruppe 1 i den siste perioden, da innvandringen blant disse faller, mens innvandrere med kort botid fra landgruppe 3 fortsatt viser andelsvekst.

Dette har blant annet sammenheng med at en del av asylsøkerne begynte å få innvilget oppholdstillatelse mot slutten av vår undersøkelsesperiode. For øvrig ser vi at det er innvandrere fra landgruppe 3 som helt klart viser høyest andel for de med lang botid (16 år og lenger), og som også bidrar klart mest til at de med lang botid fortsatt viser stor andelsøkning gjennom hele perioden. Som vist i blant annet Skjerpen, Stambøl og Tønnessen (2015a, 2015b) og Kornstad, Skjerpen og Stambøl (2016, 2017) er det flyktninger og familie til flyktninger som viser klart minst sannsynlighet for å utvandre fra Norge. Disse utgjør majoriteten av innvandrerne fra landgruppe 3, og bidrar således mer enn innvandrere fra andre landgrupper til å øke andelen innvandrere med lang botid.

Tabell 4.5 Innvandrere etter botid og landgrupper^a i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

Botid:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
0–2 år	2,06	3,74	3,31	1,68	-0,43
3–5 år	1,50	2,12	3,04	0,63	0,92
6–10 år	1,52	2,41	3,69	0,89	1,28
11–15 år	1,60	1,56	2,17	-0,04	0,61
16 år og lenger	3,43	4,59	5,69	1,16	1,10
Landgruppe 1:					
0–2 år	0,60	1,08	0,81	0,48	-0,27
3–5 år	0,36	0,44	0,67	0,09	0,23
6–10 år	0,39	0,41	0,69	0,01	0,29
11–15 år	0,21	0,37	0,34	0,16	-0,03
16 år og lenger	1,25	1,23	1,38	-0,02	0,15
Landgruppe 2:					
0–2 år	0,16	1,11	0,86	0,95	-0,25
3–5 år	0,06	0,60	1,03	0,54	0,43
6–10 år	0,05	0,15	1,16	0,09	1,01
11–15 år	0,06	0,05	0,18	0,00	0,13
16 år og lenger	0,16	0,20	0,23	0,04	0,03
Landgruppe 3:					
0–2 år	1,31	1,55	1,65	0,24	0,10
3–5 år	1,08	1,08	1,34	0,00	0,26
6–10 år	1,07	1,86	1,84	0,79	-0,02
11–15 år	1,33	1,13	1,65	-0,20	0,51
16 år og lenger	2,02	3,17	4,09	1,14	0,93

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Innvandrerandelene som fremkommer i de to neste tabellene 4.6 og 4.7, avviker en del fra de andeler som er gitt i tabellene over. Dette har sammenheng med at vi nå ser på perioden fram til 2015, samt at vi kun tar med innvandrere i alderen 15-74 år. Dette gir et noe lavere antall innvandrere, og dermed også andel av innvandrere av totalbefolkningen, enn når vi tar med alle innvandrere også i alderen 0–14 år og 75 år og eldre. Vi utelater disse marginale gruppene på grunn av at det ikke gis utdanningsopplysninger og selvsagt ikke arbeidsmarkedsstatusopplysninger for innvandrere i alderen 0–14 år. Til tross for reduksjonen i aldersspennet har vi likevel også her beregnet antall innvandrere i hver gruppe som andel av total befolkning. Grunnen til dette er at vi i alle analysene som presenteres i de to neste kapitlene benytter alle personer uten innvandrerbakgrunn som fast referansegruppe ved måling av bostedssegregeringen.

I tabell 4.6 ser vi på fordeling av innvandrerandelene i de store og sentrale kommunene gitt deres høyeste registrerte utdanningsnivå. Variasjoner i utdanningsnivå forventes å kunne påvirke valg av bosted, da blant annet et økende utdanningsnivå kan forventes å øke mulighetene aktørene har for valg av bosted.

Som gjort rede for i kapittel 3.6, opererer vi med til sammen fem utdanningsnivåer, der den første omfatter alle innvandrere med uoppgitt og/eller ingen utdanning. Denne gruppen har ved forskjellige tidspunkt blitt redusert på grunn av forbedringer i statistikken, men på grunn av stor innvandring gjennom en del år har gruppen igjen begynt å øke.

Som enkeltstående gruppe, er det i denne utdanningsgruppen vi finner flest innvandrere. Som tabell 4.6 viser, var det en liten andelsnedgang i denne gruppen i den første perioden. Mye av dette skyldes de nevnte forbedringer av statistikken. I den siste perioden øker denne gruppen igjen, og er den av utdanningsgruppene blant innvandrere som øker sin andel mest.

Innvandrere med grunnskole som sitt høyeste utdanningsnivå utgjør den nest største utdanningsgruppen blant innvandrere. Det gjorde den i 2005, og med andelsøkninger gjennom begge periodene, beholder den fortsatt sin posisjon i 2015.

Likevel er det innvandrere med videregående utdanning, og kort og lang høyere utdanning som har økt sine andeler av befolkningen mest når vi ser begge periodene under ett, og da spesielt i den første perioden. Dette betyr at den prosentvise økningen i disse utdanningsgruppene har vært enda større, med en firedobling av andelen innvandrere med lang høyere utdanning fra 2005 til 2015.

Når disse andelene fordeles videre på landgrupper, er det innvandrere med uoppgitt/ingen utdanning som utgjør den største utdanningsgruppen i 2005 i samtlige landgrupper. Dette gjelder fortsatt for innvandrere fra landgruppene 1 og 2 når vi kommer fram til 2015, mens det for innvandrere fra landgruppe 3 er de med grunnskoleutdanning som utgjør den største utdanningsgruppen både i 2011 og 2015. Innvandrere fra landgruppe 2 skiller seg ut med en klar økning i gruppen med uoppgitt/ingen utdanning i begge tidsperiodene. Dette er også innvandrergruppen som har vist den største prosentvise økningen i befolkningen i perioden, og dermed gruppen som det har vært størst problemer å få ajourført utdanningsnivået på i statistikken.

For øvrig har det vært en tendens til at veksten over tid i andelen innvandrere innen de enkelte utdanningsgruppene øker med utdanningsnivået blant de fra landgruppe 1, mens den største andelsøkningen for de med kjent utdanningsnivå fra landgruppe 2 er å finne blant de med videregående utdanning. For innvandrere fra landgruppe 3 har det også vært en klar andelsøkning også blant de med videregående utdanning, og kort og lang høyere utdanning, om enn litt mindre enn for de med grunnskoleutdanning. Målt i prosent derimot, indikerer tallene en noe sterkere veksttakt av innvandrere i de tre høyeste utdanningsgruppene.

Tabell 4.6 Innvandrere 15-74 år etter utdanningsnivå og landgruppera i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

Utdanningsnivå:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Uoppgitt/ingen utdanning	3,32	3,29	4,15	-0,03	0,86
Grunnskole	2,26	3,13	3,49	0,87	0,36
Videregående utdanning	1,82	2,95	3,31	1,13	0,36
Kort høyere utdanning	1,22	2,36	2,78	1,14	0,42
Lang høyere utdanning	0,54	1,43	2,04	0,89	0,61
Landgruppe 1:					
Uoppgitt/ingen utdanning	0,91	0,81	1,00	-0,10	0,19
Grunnskole	0,28	0,30	0,29	0,02	-0,01
Videregående utdanning	0,52	0,65	0,63	0,13	-0,02
Kort høyere utdanning	0,51	0,79	0,83	0,28	0,04
Lang høyere utdanning	0,27	0,59	0,74	0,32	0,15
Landgruppe 2:					
Uoppgitt/ingen utdanning	0,19	0,72	1,30	0,53	0,58
Grunnskole	0,05	0,17	0,27	0,12	0,10
Videregående utdanning	0,09	0,55	0,75	0,46	0,20
Kort høyere utdanning	0,07	0,27	0,39	0,20	0,12
Lang høyere utdanning	0,05	0,21	0,34	0,16	0,13
Landgruppe 3:					
Uoppgitt/ingen utdanning	2,21	1,76	1,85	-0,45	0,09
Grunnskole	1,93	2,66	2,92	0,73	0,26
Videregående utdanning	1,21	1,75	1,93	0,54	0,18
Kort høyere utdanning	0,64	1,30	1,57	0,66	0,27
Lang høyere utdanning	0,22	0,62	0,96	0,40	0,34

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

I tabell 4.7 har vi sett på innvandrerandelene i de store og sentrale kommunene gitt deres status med hensyn til arbeid og utdanning. I likhet med variasjoner i utdanningsnivå, må vi også kunne forvente at variasjoner med hensyn til status på arbeidsmarkedet vil kunne påvirke valg av bosted, der for eksempel sysselsatte innvandrere må kunne forventes å ha større valgmuligheter enn de øvrige innvandrere.

Som beskrevet i kapittel 3.7, opererer vi med til sammen fem forskjellige grupper etter arbeidsmarkedsstatus; sysselsatte, de som både er sysselsatte og under utdanning, de under utdanning, de som er registrert som arbeidsledige, og øvrige utenfor arbeidsstyrken.

Som tabellen viser, er det innvandrere som er registrert som sysselsatte som utgjør den største andelen av totalbefolkningen. Med en andel på drøyt 4 prosent i 2005 opp til nærmere 9 prosent i 2015, ser vi at denne gruppen har mer enn fordoblet sin andel av totalbefolkningen i løpet av denne perioden.

Den nest største gruppen av innvandrere er imidlertid å finne i gruppen øvrige utenfor arbeidsstyrken, altså innvandrere som verken er å finne blant de sysselsatte, blant de under utdanning eller blant de registrert arbeidsledige. Denne gruppen viser også en klar andelsøkning av befolkningen gjennom hele perioden, om enn ikke så mye som sysselsatte innvandrere.

For øvrig fordeler innvandrerne seg forholdsvis jevnt på de tre resterende statusgruppene, sysselsatte under utdanning, de under utdanning og registrert arbeidsledige. Som vi ser av tabell 4,7, gjelder det samme også variasjonene i en svak andelsvekst i de to tidsperiodene vi ser på, slik at de innbyrdes størrelsesforskjeller mellom disse statusgruppene blant innvandrere ikke har endret seg nevneverdig fra 2005 til 2015.

Tabell 4.7 Innvandrere 15-74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper¹ i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning

Arbidsmarkedsstatus:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Sysselsatte	4,23	6,75	8,73	2,52	1,98
Sysselsatte under utdanning	0,78	1,14	1,18	0,36	0,05
Under utdanning	0,71	0,93	0,97	0,21	0,04
Arbeidsledige	0,84	0,98	1,10	0,14	0,13
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	2,44	3,37	3,77	0,92	0,40
Landgruppe 1:					
Sysselsatte	1,57	2,08	2,38	0,51	0,30
Sysselsatte under utdanning	0,16	0,22	0,23	0,06	0,01
Under utdanning	0,09	0,13	0,14	0,03	0,01
Arbeidsledige	0,10	0,10	0,11	0,00	0,01
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	0,54	0,62	0,65	0,09	0,02
Landgruppe 2:					
Sysselsatte	0,23	1,20	2,09	0,97	0,89
Sysselsatte under utdanning	0,05	0,09	0,11	0,04	0,02
Under utdanning	0,03	0,07	0,09	0,03	0,02
Arbeidsledige	0,02	0,17	0,25	0,15	0,08
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	0,10	0,39	0,49	0,29	0,10
Landgruppe 3:					
Sysselsatte	2,43	3,47	4,26	1,04	0,79
Sysselsatte under utdanning	0,57	0,83	0,84	0,25	0,02
Under utdanning	0,59	0,73	0,75	0,15	0,01
Arbeidsledige	0,72	0,71	0,74	-0,01	0,03
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	1,80	2,35	2,63	0,55	0,28

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Når disse andelene fordeles etter landgrupper, fremkommer en del interessante forskjeller. Sysselsatte innvandrere er gruppen med høyest andel av befolkningen i samtlige landgrupper. I utgangspunktet var det sysselsatte innvandrere fra landgruppe 3 som viste høyest andel av befolkningen etterfulgt av innvandrere fra landgruppe 1, mens innvandrere fra landgruppe 2 utgjorde lavest andel av befolkningen. Sysselsatte innvandrere fra samtlige landgrupper øker sin andel av totalbefolkningen i løpet av perioden, med forholdsvis lik andelsvekst for sysselsatte innvandrere fra landgruppene 2 og 3 i perioden sett under ett. Måles endringene i prosent, er det helt klart sysselsatte innvandrere fra landgruppe 2 som har økt mest, med nær en tidobling av den andelen denne gruppen utgjør av totalbefolkningen.

Øvrige innvandrere utenfor arbeidsstyrken utgjør den nest største gruppen etter arbeidsmarkedsstatus i samtlige landgrupper. Sett i forhold til den andelen sysselsatte utgjør av befolkningen, utgjør imidlertid øvrige innvandrere utenfor arbeidsstyrken en forholdsvis beskjeden andel blant innvandrere fra landgruppene 1 og 2 sett i forhold til innvandrere fra landgruppe 3. Denne forskjellen holder seg også gjennom undersøkelsesperioden, der gruppen øvrige innvandrere utenfor arbeidsstyrken fra landgruppe 3 øker sin andel av befolkningen mer enn i de to andre landgruppene, og da spesielt i forhold til øvrige innvandrere utenfor arbeidsstyrken fra landgruppe 1, som viser svak andelsøkning gjennom denne perioden.

Det fremkommer også noen forskjeller med hensyn til de tre øvrige gruppene etter arbeidsmarkedsstatus. I utgangspunktet er den andelen registrert arbeidsledige utgjør av befolkningen klart høyest blant innvandrere fra landgruppe 3. Denne andelen har imidlertid økt mest gjennom perioden blant registrert arbeidsledige fra landgruppe 2. For innvandrere som er registrert både som sysselsatte og under utdanning, og de som kun er under utdanning, er andelsveksten større for innvandrere fra landgruppe 3 enn for innvandrere fra landgruppene 1 og 2 i den første perioden, mens andelsveksten er liten men dog positiv blant innvandrere fra samtlige landgrupper i den siste perioden.

4.5. Endringer i befolkningen med og uten innvandrerbakgrunn i kommunene

Til slutt har vi i tabell 4.8 tatt med et oppsett som viser endringer i befolkningen med og uten innvandrerbakgrunn i hver av de 21 kommunene som bostedssegregeringsanalysene omfatter, samt totalt for alle kommunene som igjen er inndelt i til sammen 380 lokale boområder. Da vi allerede i figur 4.3 har vist hvilke andeler personer med innvandrerbakgrunn utgjør i hver av kommunene gjennom undersøkelsesperioden, blir endringene i tabell 4.8 gitt i prosent. Som vi skal se senere i rapporten, vil den prosentvise endringen i befolkningsgruppene være viktig for å forstå og forklare endringene i hvert enkelt boområdes bidrag til D-indeks.

Totalt for alle kommunene, eller om man vil for alle 380 lokale boområder, er det en økning i befolkningen uten innvandrerbakgrunn på 3,5 prosent fra 2005 til 2011 og videre med 2,8 prosent fra 2011 til 2017. Det vil si en noe sterkere vekst i den første seksårsperioden enn i den siste. Samlet for hele undersøkelsesperioden øker befolkningen uten innvandrerbakgrunn med 6,4 prosent fra 2005 til 2017.

Som man ser, er økningen i befolkningen med innvandrerbakgrunn betydelig større. I perioden 2005 til 2011 økte antall personer med innvandrerbakgrunn med hele 55,4 prosent i hele området vi her ser på. Som for befolkningen uten innvandrerbakgrunn, var veksten også for de med innvandrerbakgrunn litt lavere i den siste seksårsperioden fra 2011 til 2017, med en økning på 37,3 prosent. For

hele undersøkelsesperioden økte antall personer med innvandrerbakgrunn med 113,3 prosent fra 2005 til 2017

Disse gjennomsnittstallene for alle kommuner og alle lokale boområder blir en viktig rettesnor for senere å tolke hvordan endringene i ratene som inngår i beregningen av D-indeksen forløper (jf. definisjonene som er gitt i kapittel 2.1).

Av tabell 4.8 ser vi videre at det har vært betydelige forskjeller i endringsprosentene i befolkningsgruppene i de forskjellige kommunene. Størst prosentvis økning i befolkningen uten innvandrerbakgrunn har det vært i kommunene Ås, Sandnes og Trondheim når vi ser hele undersøkelsesperioden 2005-2017 under ett. Oslo viser også i overkant av gjennomsnittlig vekst, med en økning i befolkningen uten innvandrerbakgrunn på 8,9 prosent gjennom hele undersøkelsesperioden. Kommunene Sarpsborg og Skien skiller seg ut i motsatt retning, med en liten nedgang i befolkningen uten innvandrerbakgrunn.

For personer med innvandrerbakgrunn har den prosentvise veksten vært størst i Sandnes kommune, som er den eneste av kommunene vi ser på som mer enn tredobler sitt antall personer med innvandrerbakgrunn fra 2005 til 2017. Den prosentvise økningen i antall personer med innvandrerbakgrunn har også vært høy i kommune Bodø og Skedsmo. Oslo skiller seg her ut med lavest prosentvis vekst i antall personer med innvandrerbakgrunn. Dette har blant annet sammenheng med at de starter fra et relativt høyt nivå for andel personer med innvandrerbakgrunn i 2005, slik at selv en stor økning av antall personer i denne gruppen i Oslo blir relativt lav når veksten måles i prosent. Som vi skal se senere i rapporten, har dette stor betydning når endringer i resultatene av bostedssegregering skal tolkes.

Tabell 4.8 Endring i befolkningen uten innvandrerbakgrunn og i befolkningen med innvandrerbakgrunn 2005-2017.¹ Prosent

	Befolkningen uten innvandrerbakgrunn			Befolkningen med innvandrerbakgrunn		
	2005-2011	2011-2017	2005-2017	2005-2011	2011-2017	2005-2017
Moss (9)	2,2	1,0	3,2	51,3	39,5	111,2
Sarpsborg (13)	-0,2	-1,3	-1,5	78,7	41,5	153,0
Fredrikstad (25)	1,3	1,8	3,1	69,1	45,9	146,7
Ski (6)	1,8	0,7	2,6	54,3	51,0	133,0
Ås (3)	9,1	7,5	17,3	67,8	52,7	156,3
Bærum (22)	1,8	3,7	5,6	54,7	43,0	121,3
Asker (16)	2,5	3,6	6,3	64,1	45,5	138,7
Rælingen (5)	0,7	2,7	3,4	60,9	54,7	148,9
Lørenskog (6)	0,4	1,9	2,3	60,9	52,1	144,7
Skedsmo (12)	6,3	-0,2	6,1	82,8	48,3	171,1
Oslo (98)	4,2	4,6	8,9	43,1	28,2	83,5
Drammen (10)	3,6	-0,7	2,9	50,6	35,3	103,7
Porsgrunn (11)	1,6	-0,3	1,3	51,2	37,4	107,9
Skien (19)	-1,7	-0,2	-2,0	53,0	36,5	108,9
Kristiansand (18)	3,7	3,6	7,4	48,8	38,0	105,4
Sandnes (10)	6,5	5,4	12,3	111,6	63,6	246,3
Stavanger (22)	2,1	-0,3	1,7	80,2	32,2	138,3
Bergen (20)	3,2	1,2	4,5	76,1	48,1	160,9
Trondheim (24)	6,5	5,1	11,9	73,3	47,8	156,1
Bodø (12)	5,4	2,4	8,0	70,8	65,3	182,4
Tromsø (19)	5,7	3,7	9,6	63,8	62,1	165,5
Totalt (380)	3,5	2,8	6,4	55,4	37,3	113,3

¹ Antall lokale boområder i parentes.

5. Resultater ved hjelp av dissimilaritetsindeksen

5.1. D-indeks basert på 380 lokale boområder etter forskjellige kjennetegn ved befolkningen

I dette kapitlet viser vi resultater for bostedssegregering basert på dissimilaritetsindeksen. Vi starter med beregningene hvor vi ser på 21 store kommuner med særlig stor innvandrerbefolkning og deler disse inn i 380 mindre regioner. Ved tolkningen av størrelsen på D-indeksen er det viktig å ha i bakhodet at jo mindre delområder vi opererer med, jo større bostedssegregering vil vi kunne finne ved at vi da får områder som kan være enda mer homogene med hensyn til befolknings-sammensetning enn det vi får når områdene øker i størrelse. Siden indeksen er sensitiv for inndelingen i lokale boområder, vil vi i gjennomgangen i første rekke fokusere på endring i indeksen over tid. Det forhold at vi bruker samme referansegruppe ved alle beregningene øker sammenliknbarheten i beregningene for ulike undergrupper av befolkningen med innvandrerbakgrunn, men vi vurderer det slik at en skal være forsiktig med å trekke sammenlikningene «for langt».

I øverste del av tabell 5.1 fokuserer vi på personer med innvandrerbakgrunn. Vi ser at blant innvandrerne har bostedssegregeringen gått ned fra 2005 til 2017, med 4,1 prosentpoeng eller 14,4 prosent. Segregeringen gikk mest ned i første del av perioden, med 2,2 prosentpoeng fra 2005–2011, men også fra 2011–2017 var det en nedgang, på 1,9 prosentpoeng.

Også blant norskfødte med innvandrerforeldre har det skjedd en nedgang i bostedssegregeringen, og for denne gruppen har nedgangen vært enda større enn for innvandrerne. For barna har nedgangen vært på 7,8 prosentpoeng eller 17,4 prosent. Samlet for alle personer med innvandrerbakgrunn har det dermed vært en nedgang i bostedssegregeringen med 4,9 prosentpoeng eller 15,7 prosent fra 2005 til 2017. For begge undergruppene har vi hatt en nedgang både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017.

Tabell 5.1 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere, norskfødte personer med to innvandrerforeldre og for personer med innvandrerbakgrunn samlet etter landgrupper¹ målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere	28,5	26,3	24,4	-2,2	-1,9
Norskfødte personer med to innvandrerforeldre	44,9	41,8	37,1	-3,1	-4,8
Personer med innvandrerbakgrunn	31,2	28,6	26,3	-2,6	-2,3
Innvandrere:					
Landgruppe 1	22,4	24,0	23,3	1,6	-0,8
Landgruppe 2	26,3	23,4	22,1	-2,9	-1,3
Landgruppe 3	36,5	33,5	30,4	-2,9	-3,2
Norskfødte personer med to innvandrerforeldre:					
Landgruppe 1	25,9	24,1	22,0	-1,8	-2,1
Landgruppe 2	38,7	27,7	25,4	-11,0	-2,3
Landgruppe 3	48,4	45,7	41,9	-2,7	-3,8
Personer med innvandrerbakgrunn:					
Landgruppe 1	22,3	23,7	22,8	1,5	-0,9
Landgruppe 2	26,3	23,3	22,0	-3,0	-1,3
Landgruppe 3	39,2	36,3	33,0	-2,8	-3,3

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Deler vi personene med innvandrerbakgrunn ytterligere opp etter landgruppe, finner vi at bildet er enda mer sammensatt. Som tidligere gjort rede for omfatter

landgruppe 1 personer fra vesteuropeiske land, dvs. land som er med i det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand, landgruppe 2 omfatter personer fra de elleve nye EU-landene i Øst-Europa (EU-medlemmer i 2004 eller senere): Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania, mens landgruppe 3 er verden for øvrig, det vil si resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand). Ser vi på resultatene for innvandrerne, ser vi at D-indeksen viser en svak økning fra 2005 til 2017 for innvandrere for landgruppe 1, en klar nedgang for innvandrerne fra landgruppe 2 og en enda større nedgang for innvandrere fra landgruppe 3. Med unntak av for innvandrere fra landgruppe 1 så finner vi en nedgang i bostedssegregeringen både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. Innvandrere fra landgruppe 1 skiller seg ut ved at for denne gruppen finner vi en økning i bostedssegregeringen fra 2005 til 2011 og en svak nedgang fra 2011 til 2017.

Ser vi på barna til innvandrerne, dvs. norskfødte med innvandrerforeldre, finner vi en nedgang i bostedssegregeringen for alle grupper og perioder, og for personer med tilknytning til landgruppe 2 er nedgangen sterkere enn den vi fant for innvandrere. Nedgangen fra 2005 til 2011 er på 1,8 prosentpoeng for norskfødte med tilknytning til landgruppe 1, 11,0 prosentpoeng for landgruppe 2 og 2,7 prosentpoeng for landgruppe 3.

Både menn og kvinner blant innvandrere fra landgruppe 1 viser økt bostedssegregering fra 2005 til 2011 (se tabell 5.2). For innvandrere fra de to andre landene finner vi redusert bostedssegregering blant både kvinner og menn både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. Kvinner fra landgruppe 2 skiller seg ut ved at endringen i bostedssegregeringen fra 2011 til 2017 er forholdsvis moderat.

Tabell 5.2 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter kjønn og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Landgrupper og kjønn:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
Menn	30,5	27,6	25,6	-2,9	-2,0
Kvinner	27,1	25,3	23,4	-1,8	-1,9
Landgruppe 1:					
Menn	22,3	24,2	23,7	1,9	-0,5
Kvinner	23,4	24,8	23,4	1,4	-1,4
Landgruppe 2:					
Menn	30,6	25,8	23,8	-4,8	-2,0
Kvinner	25,9	21,6	20,9	-4,3	-0,7
Landgruppe 3:					
Menn	38,1	35,6	32,4	-2,4	-3,3
Kvinner	35,1	31,8	28,9	-3,3	-2,9

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

I Kornstad, Skjerpen og Stambøl (2017) vises det at unge voksne personer flytter mer hyppig enn eldre personer, og flyttingene skjer i retning av mer sentrale strøk. I tabell 5.3 ser vi nærmere på om dette innebærer større bostedssegregering i den yngre delen av befolkningen. Ser vi på resultatene for alle innvandrere uansett landgruppe i tabell 5.3, ser vi at i 2005 var det en klar tendens til økt grad av bostedssegregering jo yngre innvandrerne var, særlig når vi holder de yngste barna utenfor. Ser vi på resultatene for 2011 og 2017 ser vi imidlertid at det over tid har skjedd en endring i dette mønsteret. I 2017 har alle de tre aldersgruppene 15–29 år, 50–66 år og 67 år og eldre omtrent den samme graden av bostedssegregering. Aldersgruppen 30–49 år skiller seg ut ved å noe lavere bostedssegregering på samme måte som de yngste barna. Det endrede mønsteret skyldes i første rekke at

mens vi har fått redusert bostedssegregering blant de yngre aldersgruppene, har bostedssegregeringen i de eldre aldersgruppene vært om lag uendret.

Tabell 5.3 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter alder og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Aldersgrupper:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
0 – 14 år	30,0	24,9	22,2	-5,1	-2,6
15 – 29 år	33,4	31,0	27,7	-2,4	-3,3
30 – 49 år	29,6	26,6	24,9	-3,1	-1,6
50 – 66 år	26,6	26,4	26,2	-0,2	-0,2
67 år og eldre	26,3	26,4	26,7	0,2	0,3
Landgruppe 1:					
0 – 14 år	33,8	29,6	27,0	-4,2	-2,6
15 – 29 år	36,9	44,6	40,2	7,6	-4,3
30 – 49 år	24,7	24,2	25,7	-0,5	1,5
50 – 66 år	19,9	20,0	19,7	0,1	-0,3
67 år og eldre	27,2	25,1	23,6	-2,1	-1,5
Landgruppe 2:					
0 – 14 år	52,0	28,3	28,0	-23,7	-0,3
15 – 29 år	33,1	26,9	24,4	-6,3	-2,4
30 – 49 år	28,0	24,2	22,6	-3,8	-1,6
50 – 66 år	31,2	25,4	23,6	-5,8	-1,8
67 år og eldre	42,8	37,9	35,4	-4,9	-2,6
Landgruppe 3:					
0 – 14 år	35,7	32,4	28,1	-3,4	-4,3
15 – 29 år	36,4	32,6	29,0	-3,8	-3,6
30 – 49 år	37,2	34,3	30,9	-2,8	-3,4
50 – 66 år	40,6	37,6	35,7	-3,0	-1,9
67 år og eldre	37,4	39,9	40,3	2,5	0,4

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Ser vi på resultatene for ulike landgrupper i tabell 5.3, ser vi at for innvandrere fra landgruppene 2 og 3 har det med noen få unntak skjedd en reduksjon i bostedssegregeringen både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017 for alle aldersgruppene. Det viktigste unntaket er knyttet til den eldste aldersgruppen i landgruppe 3 hvor det skjedde en ikke-ubetydelig økning i bostedssegregeringen fra 2005 til 2011.

I tabell 5.4 ser vi på betydningen av botid for bostedssegregeringen. Siden de fleste innvandrerne kommer til Norge som unge voksne i alderen 20–30 år er det for de fleste en nær sammenheng mellom botid og alder. Lang botid assosieres typisk med høy alder. Et annet moment å merke seg er at blant innvandrere med lang botid i Norge er det en relativt høy andel som har tilknytning til flukt. Flyktninger kommer ofte i bølger forårsaket av kriser i ulike land. Den typiske arbeidsinnvandreren til Norge har derimot relativt kort botid som følge av at de fleste arbeidsinnvandrere har kommet etter utvidelsene av EU i 2004 og 2007. Sammenliknet med flyktninger har arbeidsinnvandrere også større tendens til å utvandre etter noen år i Norge. Som følge av EU-utvidelsene er det innvandring relatert til arbeid som har dominert innvandringen til Norge det siste tiåret.

Ser vi på resultatene i tabell 5.4 for alle innvandrere under ett, ser vi at mens det i 2005 var relativt liten forskjell i bostedssegregeringen mellom innvandrere med ulik botid, har vi en U-formet sammenheng mellom botid og bostedssegregering i 2017. Grupper med enten kort eller lang botid har høyere grad av bostedssegregering enn grupper med mellomlang botid.

Det er relevant å se dette i sammenheng med de andre funnene i tabellen hvor vi differensierer etter landgrupper. Et interessant funn i denne delen av tabellen er at mens vi for innvandrere fra landgruppe 1 finner en klar negativ korrelasjon mellom

botid og bostedssegregering i 2017, finner vi for innvandrere fra landgruppe 3 det stikk motsatte resultatet. Jo lengre innvandrere fra landgruppe 1 har bodd i landet, jo mindre bostedssegregererte er de. Omvendt så finner vi at jo lengre innvandrere fra landgruppe 3 har bodd i landet, jo mer bostedssegregererte er de. For begge landgruppene er det betydelige forskjeller i bostedssegregeringen mellom de som har bodd kort tid i landet og de med lang botid. Sammenliknet med innvandrere fra landgruppe 2 har innvandrere fra landgruppe 3 høy grad av bostedssegregering uansett botid. For innvandrere fra landgruppe 2 finner vi ingen systematisk variasjon mellom botid og bostedssegregering. Dette kan tyde på at det er innvandrere fra landgruppe 1 som forårsaker den høye bostedssegregeringen blant dem med kort botid mens det er innvandrere fra landgruppe 3 som ligger bak den høye bostedssegregeringen blant dem med lang botid når vi ser på den U-formede kurven vi finner for alle innvandrere under ett.

Tabell 5.4 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter botid og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Botid:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
0–2 år	30,1	28,4	27,4	-1,7	-1,0
3–5 år	30,1	25,1	23,9	-5,1	-1,2
6–10 år	30,1	29,7	22,5	-0,4	-7,2
11–15 år	35,2	29,5	27,6	-5,8	-1,9
16 år+	29,5	30,6	29,9	1,1	-0,7
Landgruppe 1:					
0–2 år	36,6	40,0	39,9	3,5	-0,2
3–5 år	30,1	30,9	32,8	0,9	1,9
6–10 år	24,3	24,2	25,0	-0,1	0,8
11–15 år	25,9	21,8	20,2	-4,1	-1,6
16 år+	19,0	18,9	18,5	-0,2	-0,3
Landgruppe 2:					
0–2 år	38,5	26,9	25,4	-11,6	-1,5
3–5 år	38,4	26,6	23,9	-11,7	-2,7
6–10 år	34,3	27,3	24,4	-7,0	-2,9
11–15 år	33,5	30,0	24,7	-3,5	-5,4
16 år+	29,9	27,1	24,7	-2,9	-2,3
Landgruppe 3:					
0–2 år	32,8	30,0	27,9	-2,8	-2,2
3–5 år	35,1	31,4	27,5	-3,7	-4,0
6–10 år	38,3	34,9	28,8	-3,4	-6,1
11–15 år	41,0	37,8	33,4	-3,1	-4,4
16 år+	43,2	40,9	38,7	-2,4	-2,2

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

I tabell 5.5 deler vi inn innvandrerne etter utdanning. Som tidligere beskrevet mangler vi utdanningsopplysninger for en relativt stor del av innvandrerne, og i tabellen ser vi at mens denne gruppen hadde omtrent undret bostedssegregering fra 2005 til 2011, så avtok segregeringen relativt mye fra 2011 til 2015. Ser vi på de andre utdanningsgruppene har det skjedd en reduksjon i bostedssegregeringen over tid, men reduksjonen har vært noe større for de midlere utdanningsgruppene enn for de med høyest utdanningsnivå.

Deler vi i tillegg innvandrerne inn etter landgruppe, finner vi relativt store forskjeller i endringene i bostedssegregering. For innvandrere fra landgruppe 1 finner vi små forskjeller i bostedssegregeringen i begge de to periodene vi betrakter for alle utdanningsgrupper med unntak av for de med uoppgitt/ingen utdanning. For innvandrere fra landgruppe 2 finner vi en betydelig reduksjon i bostedssegregeringen fra 2005 til 2011, mens reduksjonen fra 2011 til 2015 var betydelig lavere. Også for innvandrere fra landgruppe 3 finner vi en reduksjon i bostedssegregeringen i begge periodene, men for disse innvandrerne er reduksjonen i

bostedssegregering fra 2005 til 2011 betydelig lavere enn for innvandrerne fra landgruppe 2.

Tabell 5.5 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter utdanning og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Utdanningsnivå:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Uoppgitt/ingen utdanning	32,1	32,2	29,3	0,1	-3,0
Grunnskole	38,0	35,7	34,1	-2,2	-1,7
Videregående utdanning	28,9	27,0	25,9	-1,9	-1,0
Kort høyere utdanning	25,5	24,4	23,1	-1,2	-1,3
Lang høyere utdanning	26,6	26,2	25,8	-0,4	-0,3
Landgruppe 1:					
Uoppgitt/ingen utdanning	33,5	41,0	38,6	7,5	-2,3
Grunnskole	20,9	19,4	19,7	-1,4	0,3
Videregående utdanning	19,3	20,8	20,4	1,5	-0,4
Kort høyere utdanning	25,1	25,0	23,5	-0,1	-1,5
Lang høyere utdanning	32,0	32,8	32,1	0,8	-0,7
Landgruppe 2:					
Uoppgitt/ingen utdanning	35,3	28,7	25,8	-6,6	-2,9
Grunnskole	33,6	26,4	25,5	-7,2	-0,9
Videregående utdanning	31,3	25,1	23,9	-6,2	-1,3
Kort høyere utdanning	34,0	24,3	22,0	-9,7	-2,3
Lang høyere utdanning	35,6	25,0	21,8	-10,6	-3,2
Landgruppe 3:					
Uoppgitt/ingen utdanning	36,7	35,9	33,6	-0,9	-2,3
Grunnskole	42,1	39,7	37,9	-2,4	-1,8
Videregående utdanning	38,1	36,0	34,3	-2,1	-1,8
Kort høyere utdanning	35,3	31,3	29,8	-4,0	-1,5
Lang høyere utdanning	30,7	28,6	28,6	-2,1	-0,1

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Høy yrkesdeltakelse anses ofte som ett av suksesskriteriene for god integrasjon av innvandrerne i samfunnet, og som det framgår av tabell 5.6 er dette ofte også et tegn på lav bostedssegregering, men ikke for alle landgrupper i tabellen. I denne tabellen grupperer vi innvandrerne etter hvorvidt de er sysselsatte, sysselsatte og under utdanning samtidig, bare under utdanning, arbeidsledige, eller i restgruppen som vi har kalt «øvrige utenfor arbeidsstyrken». Som nevnt tidligere har vi ikke arbeidstidsopplysninger for årene 2016 og 2017, og vi følger derfor innvandrerne færre år enn tidligere, dvs. bare fram til 2015.

Ser vi først på resultatene for alle innvandrerne under ett, finner vi at sysselsatte innvandrere har en lavere bostedssegregering enn de øvrige innvandringsgruppene spesifisert i tabellen. Dette er i stor grad også tilfelle for innvandrerne som kombinerer arbeid og utdanning. At innvandrere under utdanning har relativt høy bostedssegregering skyldes i stor grad naturlig nok at mange utdanningsinstitusjoner er sentraliserte. Som det fremgår av tabellen er også arbeidsledige innvandrere relativt bostedssegregererte, men denne gruppen har hatt en relativt stor nedgang i bostedssegregeringen både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2015 slik at de i 2015 lå på nivå med innvandrere under utdanning.

Går vi over til å se på resultatene for de ulike landgruppene, ser vi at sysselsatte innvandrere fra landgruppe 1 og 2 skiller seg ut ved å ha lav bostedssegregering. Dette er i samsvar med hva vi fant over. Sysselsatte innvandrere fra landgruppe 3 skiller seg derimot ikke ut på samme måte i den forstand at deres bostedssegregering er mer på linje med andre grupper i landgruppe 3 både i 2011 og 2015. Ellers merker vi oss at blant innvandrere fra landgruppe 2 er det grupper som har hatt en betydelig nedgang i bostedssegregeringen både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2015. Dette gjelder innvandrere som er under utdanning, eventuelt

kombinert med sysselsetting og arbeidsledige innvandrere. Disse tre gruppene skilte seg ut ved å ha særlig høy bostedssegregering i 2005, mens de i 2015 har mer moderat bostedssegregering.

Tabell 5.6 D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Arbeidsmarkedsstatus:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Sysselsatte	27,7	25,8	24,7	-1,9	-1,1
Sysselsatte under utdanning	30,8	30,9	29,3	0,1	-1,6
Under utdanning	33,2	34,2	31,9	1,0	-2,3
Arbeidsledige	38,5	35,8	33,1	-2,7	-2,7
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	32,3	29,1	27,9	-3,1	-1,3
Landgruppe 1:					
Sysselsatte	23,8	25,6	25,8	1,7	0,2
Sysselsatte under utdanning	31,8	34,4	35,4	2,5	1,0
Under utdanning	37,7	42,0	37,6	4,3	-4,4
Arbeidsledige	32,5	32,5	32,9	0,1	0,4
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	22,8	24,1	24,0	1,3	-0,1
Landgruppe 2:					
Sysselsatte	28,2	23,5	23,1	-4,7	-0,3
Sysselsatte under utdanning	38,7	31,3	27,0	-7,4	-4,2
Under utdanning	42,5	34,5	29,9	-7,9	-4,6
Arbeidsledige	42,8	32,3	29,1	-10,5	-3,2
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	31,9	26,2	23,8	-5,7	-2,4
Landgruppe 3:					
Sysselsatte	37,5	34,2	32,2	-3,3	-2,0
Sysselsatte under utdanning	34,9	33,8	30,9	-1,1	-2,9
Under utdanning	35,8	36,5	34,9	0,7	-1,6
Arbeidsledige	41,7	42,5	39,0	0,7	-3,5
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	39,8	34,8	33,4	-5,0	-1,4

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

5.2. Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder for personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Så langt har vi sett på D-indeksen for personer med innvandrerbakgrunn (tabell 5.1) og ulike grupper av innvandrere (tabellene 5.2 – 5.6), men aggregert over alle kommuner. I det følgende skal vi se litt nærmere på bidraget til D-indeks fra de ulike boområdene (kommunene) hvor innvandrerne og deres etterkommere er bosatt. Siden den beregnede D-indeksen er sensitiv både med hensyn til antall lokale boområder som hver enkelt kommune er delt inn i og selve avgrensningen av boområdene, har vi i tabellene 5.7 – 5.10 også tatt med opplysninger om antall boområder innen den enkelte kommune. I likhet med i tabell 5.1 i kapittel 5.1, inkluderer vi både innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre i beregningene, men her samlet i gruppen personer med innvandrerbakgrunn. (I tabellene B.1– B.8 i vedlegg B viser vi imidlertid tilsvarende resultater for innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre hver for seg).

Ikke uventet finner vi av tabell 5.7 at Oslo er den kommunen med størst bidrag til den totale D-indeksen. Beregningene for Oslo bygger på 98 lokale boområder, og Oslo har dermed om lag 4 ganger så mange boområder som Trondheim, og nesten 5 ganger så mange boområder som Bergen og Stavanger hver for seg i beregningene våre. Ved å sammenlikne bidragene fra Oslo med de totale bidragene oppgitt nederst i tabellen, ser vi at bidragene fra Oslo utgjør nesten 50 prosent av de totale bidragene. Utviklingen i bostedssegregeringen i Oslo har dermed stor betydning for utviklingen i D-indeksen, slik vi måler den.

Går vi nærmere inn på resultatene for Oslo i tabellen, finner vi at det har vært en nedgang i bostedssegregeringen i Oslo både fra 2005 til 2011 og fra 2011 til 2017. Nedgangen var noe større fra 2005 til 2011 enn i den siste perioden. Blant de tre andre store byene i Norge – Bergen, Trondheim og Stavanger – så har Bergen fått en reduksjon i bostedssegregeringen, mens segregeringen i Stavanger har gått noe opp, og da spesielt i den første perioden. Trondheim hadde en svak nedgang i bostedssegregering fra 2005 til 2011, mens segregeringen avtok noe mer fra 2011 til 2017.

Ser vi på de andre kommunene i tabellen, har endringen i bostedssegregeringen målt i prosentpoeng vært svakt negativ for mange av kommunene vi betrakter i begge periodene. Siden bidragene til den totale indeksen er små for mange av kommunene, kan selv små endringer i prosentpoeng utgjøre noe større endringer innen den enkelte kommune. Skedsmo og Kristiansand skiller seg ut som kommunene med økt bostedssegregering i begge periodene vi ser på, mens segregeringen i Fredrikstad, Bærum, Lørenskog og Drammen viser en liten økning i en av periodene.

Tabell 5.7 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,31	0,31	0,24	0,00	-0,07
Sarpsborg (13)	0,72	0,65	0,55	-0,07	-0,09
Fredrikstad (25)	0,91	0,92	0,85	0,01	-0,07
Ski (6)	0,24	0,23	0,17	-0,01	-0,07
Ås (3)	0,11	0,09	0,07	-0,02	-0,02
Bærum (22)	1,05	0,99	1,01	-0,07	0,02
Asker (16)	0,55	0,48	0,43	-0,07	-0,06
Rælingen (5)	0,13	0,06	0,06	-0,07	0,00
Lørenskog (6)	0,38	0,34	0,39	-0,04	0,05
Skedsmo (12)	0,38	0,45	0,49	0,07	0,04
Oslo (98)	14,34	12,58	11,26	-1,76	-1,32
Drammen (10)	1,00	0,85	0,86	-0,16	0,01
Porsgrunn (11)	0,50	0,50	0,47	-0,01	-0,03
Skien (19)	0,71	0,60	0,57	-0,12	-0,03
Kristiansand (18)	0,85	0,88	0,89	0,03	0,02
Sandnes (10)	0,70	0,60	0,54	-0,10	-0,06
Stavanger (22)	0,76	0,81	0,82	0,05	0,01
Bergen (20)	3,31	3,09	2,78	-0,22	-0,31
Trondheim (24)	2,26	2,19	2,05	-0,07	-0,14
Bodø (12)	0,96	0,94	0,86	-0,01	-0,09
Tromsø (19)	1,03	1,03	0,93	0,00	-0,10
Totalt (380)	31,22	28,59	26,28	-2,63	-2,31

¹ Antall lokale boområder i parentes.

I tabellene 5.8–5.10 gjennomfører vi samme type beregninger som i tabell 5.7, men nå skiller det mellom landbakgrunnen til personene. I tabell 5.8 inkluderer vi personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 1, dvs. EØS/EFTA-land i Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand, i tabell 5.9 personer fra landgruppe 2, dvs. nye EU-land i Øst-Europa, mens tabell 5.10 omfatter personer fra verden for øvrig (landgruppe 3). Ser vi på tabell 5.8, som altså omfatter personer med bakgrunn fra landgruppe 1, finner vi kvalitativt forskjellige resultater fra det vi fant i tabell 5.7. For mange av kommunene finner vi en svak økning i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017. Økningen skyldes økt bostedssegregering i perioden 2005 til 2011. Dette gjelder særlig i de større byene som Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, men også mellomstore byer som for eksempel Fredrikstad, Kristiansand og Tromsø. Bærum, Asker, Rælingen og Sandnes derimot, har en betydelig nedgang i bostedssegregeringen blant personer med bakgrunn fra Vest-Europa i denne perioden, og har dermed lavere bostedssegregering blant disse personene i 2017 enn de hadde i 2005.

Tabell 5.8 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 1 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,13	0,22	0,21	0,09	-0,01
Sarpsborg (13)	0,60	0,68	0,67	0,08	-0,01
Fredrikstad (25)	0,72	0,86	0,78	0,14	-0,08
Ski (6)	0,10	0,15	0,13	0,04	-0,02
Ås (3)	0,09	0,08	0,13	-0,01	0,05
Bærum (22)	1,32	0,68	0,61	-0,64	-0,06
Asker (16)	0,58	0,36	0,28	-0,22	-0,09
Rælingen (5)	0,14	0,11	0,08	-0,04	-0,02
Lørenskog (6)	0,21	0,21	0,20	0,01	-0,01
Skedsmo (12)	0,21	0,26	0,25	0,04	-0,01
Oslo (98)	7,93	8,89	8,74	0,96	-0,15
Drammen (10)	0,34	0,34	0,36	0,00	0,02
Porsgrunn (11)	0,37	0,46	0,47	0,08	0,01
Skien (19)	0,63	0,69	0,65	0,06	-0,04
Kristiansand (18)	0,59	0,71	0,71	0,12	0,00
Sandnes (10)	0,60	0,48	0,47	-0,12	-0,01
Stavanger (22)	1,10	1,61	1,25	0,51	-0,36
Bergen (20)	3,04	3,14	3,16	0,10	0,02
Trondheim (24)	2,09	2,22	2,17	0,13	-0,05
Bodø (12)	0,89	0,91	0,87	0,02	-0,04
Tromsø (19)	0,59	0,69	0,65	0,10	-0,04
Totalt (380)	22,28	23,73	22,84	1,45	-0,89

¹ Antall lokale boområder i parentes.

Når det gjelder personer med bakgrunn fra landgruppe 2, finner vi et litt annet bilde (tabell 5.9). Oslo og Bergen har en klar nedgang i bostedssegregeringen fra 2005 til 2011, mens Stavanger og Trondheim opplever økt bostedssegregering også blant denne gruppen. Også for de øvrige kommunene er bildet sammensatt ved at noen kommuner opplever økt bostedssegregering mens andre har redusert bostedssegregering blant personer med bakgrunn fra landgruppe 2. Ser vi hele perioden 2005 til 2017 under ett, finner vi at Bergen og Oslo får redusert bostedssegregering blant personer fra denne landgruppen, mens Stavanger og Trondheim har en svak økning.

Tabell 5.9 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 2 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,43	0,34	0,23	-0,08	-0,11
Sarpsborg (13)	0,35	0,34	0,32	-0,01	-0,02
Fredrikstad (25)	0,78	0,76	0,77	-0,02	0,01
Ski (6)	0,14	0,31	0,24	0,17	-0,06
Ås (3)	0,15	0,11	0,12	-0,04	0,01
Bærum (22)	1,23	1,30	0,90	0,07	-0,40
Asker (16)	0,45	0,48	0,43	0,03	-0,05
Rælingen (5)	0,18	0,09	0,13	-0,09	0,04
Lørenskog (6)	0,27	0,33	0,34	0,07	0,00
Skedsmo (12)	0,32	0,42	0,43	0,10	0,00
Oslo (98)	10,33	6,29	6,18	-4,04	-0,11
Drammen (10)	0,45	0,86	1,00	0,41	0,13
Porsgrunn (11)	0,45	0,46	0,49	0,01	0,03
Skien (19)	0,57	0,64	0,59	0,07	-0,05
Kristiansand (18)	0,95	0,90	1,00	-0,04	0,10
Sandnes (10)	0,70	0,91	1,17	0,21	0,26
Stavanger (22)	0,98	1,31	1,19	0,33	-0,12
Bergen (20)	3,71	2,98	2,65	-0,73	-0,33
Trondheim (24)	1,94	2,46	2,12	0,51	-0,33
Bodø (12)	0,86	0,92	0,80	0,06	-0,12
Tromsø (19)	1,05	1,03	0,87	-0,02	-0,16
Totalt (380)	26,28	23,27	21,99	-3,01	-1,28

¹ Antall lokale boområder i parentes.

Går vi over til å se på bosettingen blant personer med bakgrunn fra landgruppe 3 (øvrige verden) i tabell 5.10, finner vi at nesten alle kommuner har en nedgang i bostedssegregeringen i begge periodene. For de fleste kommunene er imidlertid nedgangen liten når vi måler den i prosentpoeng. Skedsmo skiller seg ut som den eneste av kommunene som har fått økt bostedssegregering blant personer med bakgrunn fra landgruppe 3 i begge periodene fra 2005 til 2017. For øvrig viser Fredrikstad, Kristiansand og Sandnes en liten økning i bostedssegregering for denne gruppen i den første perioden fra 2005 til 2011, mens Lørenskog har en liten økning i den siste perioden. Resultatene kan være sensitive for avgrensningen av lokale boområder.

Tabell 5.10 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 3 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,39	0,36	0,28	-0,03	-0,08
Sarpsborg (13)	0,81	0,76	0,67	-0,05	-0,08
Fredrikstad (25)	1,02	1,05	1,00	0,03	-0,05
Ski (6)	0,30	0,26	0,20	-0,04	-0,06
Ås (3)	0,12	0,13	0,11	0,00	-0,02
Bærum (22)	1,70	1,63	1,55	-0,07	-0,08
Asker (16)	0,91	0,86	0,75	-0,05	-0,12
Rælingen (5)	0,15	0,10	0,10	-0,05	0,00
Lørenskog (6)	0,51	0,48	0,53	-0,03	0,05
Skedsmo (12)	0,49	0,63	0,70	0,15	0,07
Oslo (98)	18,78	16,81	14,80	-1,97	-2,01
Drammen (10)	1,30	1,16	1,11	-0,14	-0,05
Porsgrunn (11)	0,55	0,52	0,46	-0,03	-0,05
Skien (19)	0,81	0,69	0,63	-0,13	-0,05
Kristiansand (18)	1,04	1,09	1,08	0,04	-0,01
Sandnes (10)	0,75	0,76	0,74	0,01	-0,02
Stavanger (22)	1,11	0,93	0,78	-0,18	-0,15
Bergen (20)	3,59	3,45	3,16	-0,14	-0,29
Trondheim (24)	2,55	2,47	2,34	-0,09	-0,13
Bodø (12)	0,98	0,96	0,88	-0,03	-0,08
Tromsø (19)	1,28	1,24	1,12	-0,03	-0,12
Totalt (380)	39,16	36,32	32,99	-2,84	-3,33

¹ Antall lokale boområder i parentes

5.3. Bidrag til D-indeksen basert på 380 lokale boområder fra hver delbydel i Oslo og fra hvert delområde i de øvrige kommunene

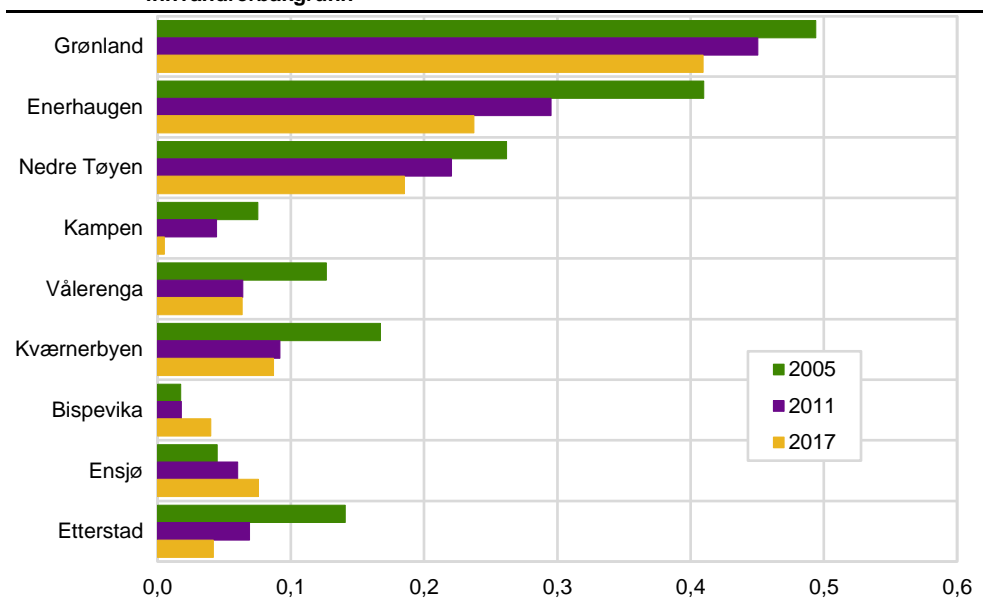
I dette kapitlet viser vi regionale bidrag til D-indeksen. Figurene 5.1-5.16 viser bidraget fra bydelene i Oslo til D-indeksen over 380 lokale boområder når vi sammenlikner bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn med befolkningen for øvrig. Tilsvarende beregninger for de store byene Bergen, Trondheim og Stavanger finnes i hhv. figurene 5.17-5.19, mens beregninger for de øvrige kommunene vi har sett på finnes i figurene 5.20-5.36. I motsetning til tidligere opererer vi nå med både positive og negative verdier. Av uttrykket for D-indeksen i ligning (1) følger det at positive tall indikerer at befolkningen er segregert i retning av innvandrere (innvandrerraten > raten for ikke-innvandrere), mens negative tall indikerer det motsatte, dvs. at befolkningen er segregert i retning av ikke-innvandrere. Jo høyere søylene er, jo sterkere er segregeringen. Siden referansen i beregningene er bosettingen av personer uten innvandrerbakgrunn i alle de 380 lokale boområdene, er det ikke slik at positive verdier for noen lokale boområder skal motsvares av negative verdier for andre lokale boområder når vi ser isolert på hver enkelt by/kommune.

Som et eksempel på tolkningen av figurene, vil vi se nærmere på figur 5.4 for St. Hanshaugen i Oslo. Denne bydelen består av 5 delbydeler. En delbydel

(Hammersborg) skiller seg ut ved å ha relativt høy bostedssegregering i retning av personer med innvandrerbakgrunn, og segregeringen økte litt i den første perioden, men falt litt i den siste perioden. I to delbydeler (Bislett og Fagerborg) er raten av personer med innvandrerbakgrunn relativt lik raten av personer uten slik bakgrunn, og i disse delbydelene er det dermed lite segregering når vi ser delbydelene under ett. I de to siste delbydelene, Lindern og Ila, er det en overvekt av segregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Både Ila og Lindern har imidlertid fått redusert bostedssegregering fra 2011 til 2017.

Ser vi på de andre figurene for Oslo, ser vi for eksempel at bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand har flere delbydeler med et bidrag til D-indeksen som overstiger 0,2, dvs. en relativt høy bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Høyest bidrag til D-indeksen har her Grønland og Enerhaugen i bydelen Gamle Oslo, Grünerløkka vest, Sinsen og Sofienberg i Grünerløkka, Veitvet og Linderud i Bjerke, Ammerud og Romsås i Grorud, Vestli, Fossum, Rommen og Haugenstua i Stovner, Furuset, Lindeberg og Trosterud i Alna, og Holmlia Syd, Bjørnerud og Bjørndal i Søndre Nordstrand. I de aller fleste av disse delbydelene har det imidlertid vært et fall i bostedssegregeringen i løpet av undersøkelsesperioden, slik vi beregner segregeringen. Eneste unntak blant disse er å finne i Vestli i Stovner, med en svak økning i bostedssegregeringen, mens Bjørndal i Søndre Nordstrand viser om lag samme bidrag til D-indeksen i 2017 som i 2005. Furuset i bydelen Alna viste høyest innvanderrettet bidrag til D-indeksen i begynnelsen av undersøkelsesperioden. Til tross for et fall i bostedssegregeringen også her, er det fortsatt denne delbydelen som viser høyest innvanderrettet bidrag til D-indeksen også ved utgangen av undersøkelsesperioden i 2017.

Figur 5.1 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Gamle Oslo i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

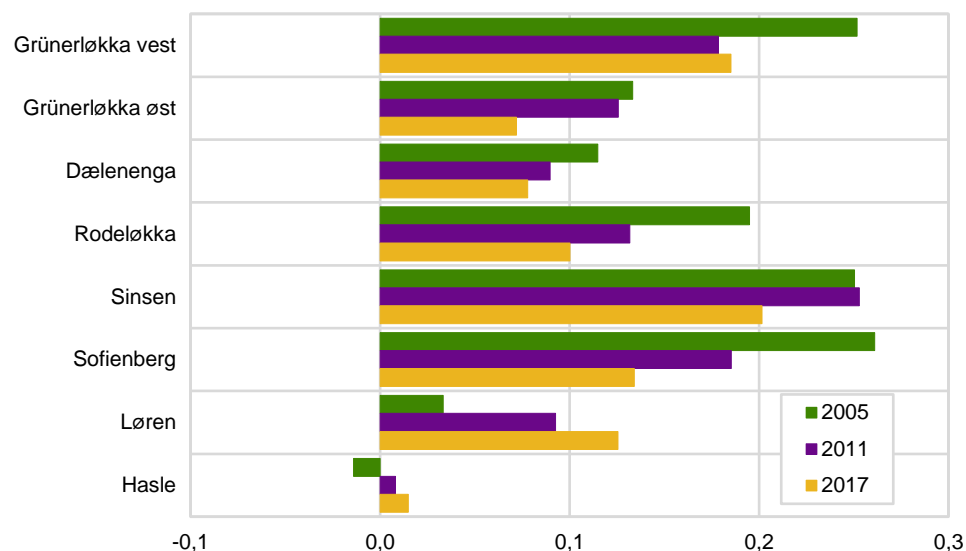

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

Også lokale boområder som er segregert i retning av individer uten innvandrerbakgrunn bidrar til størrelsen på D-indeksen. Når en legger til grunn rammen med 380 lokale boområder, får en for Oslo at det samlede bidraget til D-indeksen fra individer uten innvandrerbakgrunn er mindre enn fra individer med innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2005. Dette har blant annet sammenheng med at innslaget av personer med innvandrerbakgrunn er høyere i Oslo enn i de

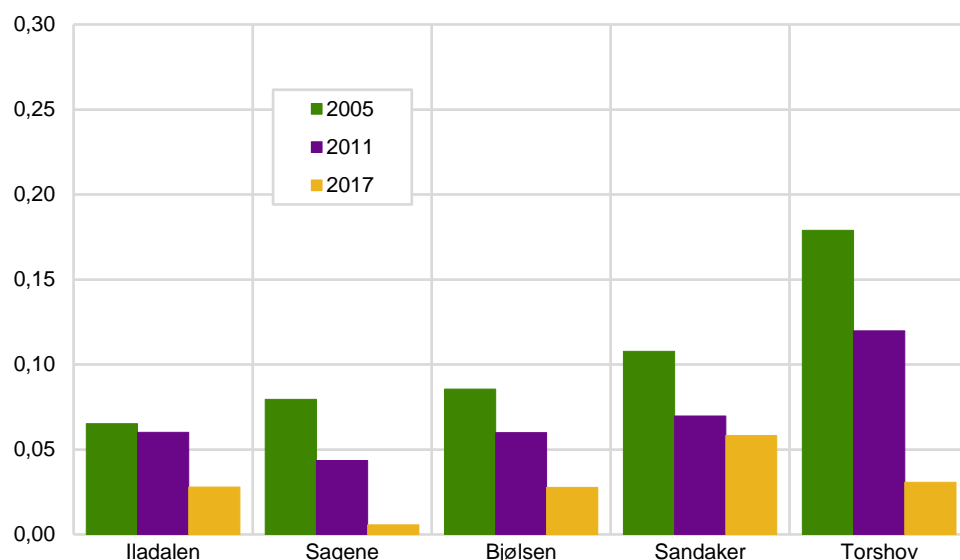
andre kommunene som er med i undersøkelsen. Ved inngangen til 2005 var det først og fremst delbydelene i bydelene Ullern, Vestre- og Nordre Aker og Nordstrand som viser bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Men det var kun delbydelen Bekkelaget i bydelen Nordstrand som ga et bidrag til D-indeksen på minst 0,1. Disse delbydelene har imidlertid en liten tendens til høyere bostedssegregering i løpet av undersøkelsesperioden.

Figur 5.2 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Grünerløkka i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

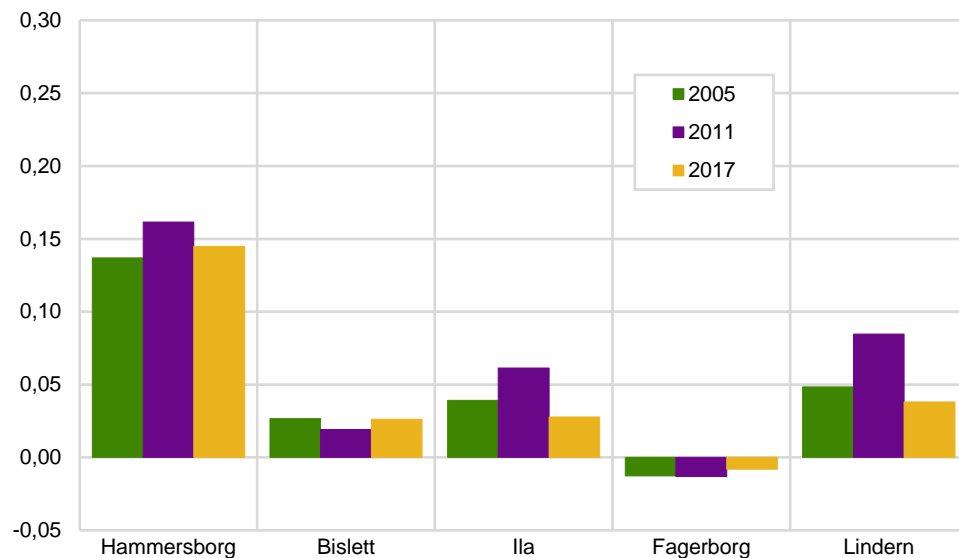
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.3 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Sagene i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

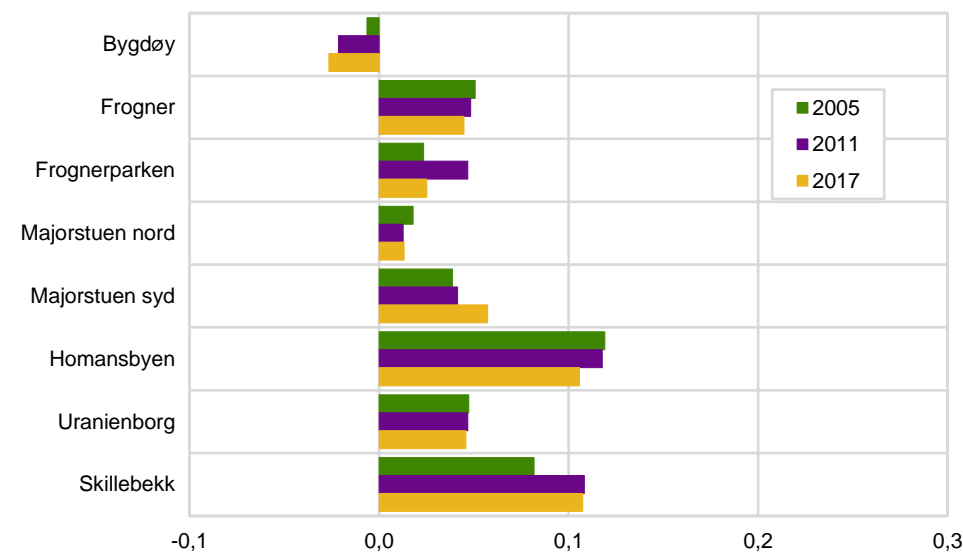
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.4 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen St. Hanshaugen i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

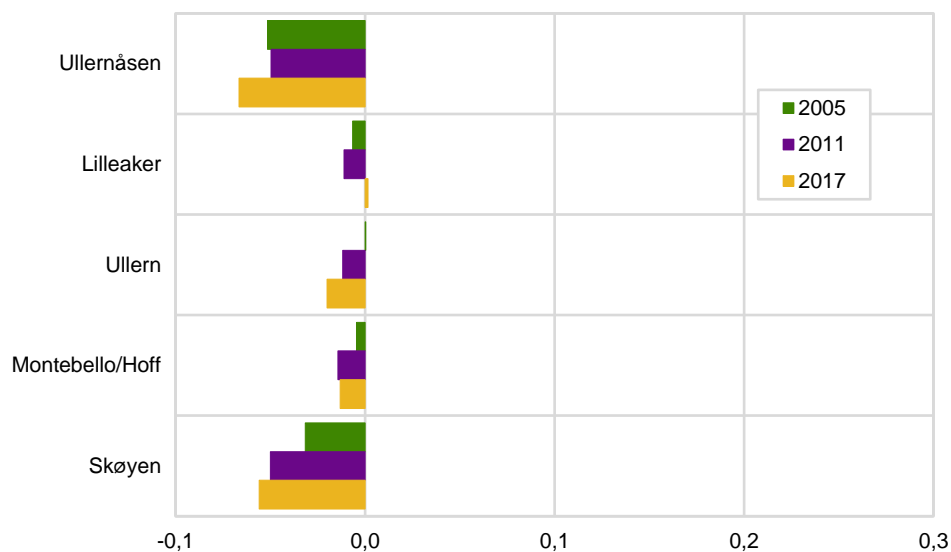
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.5 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Frogner i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

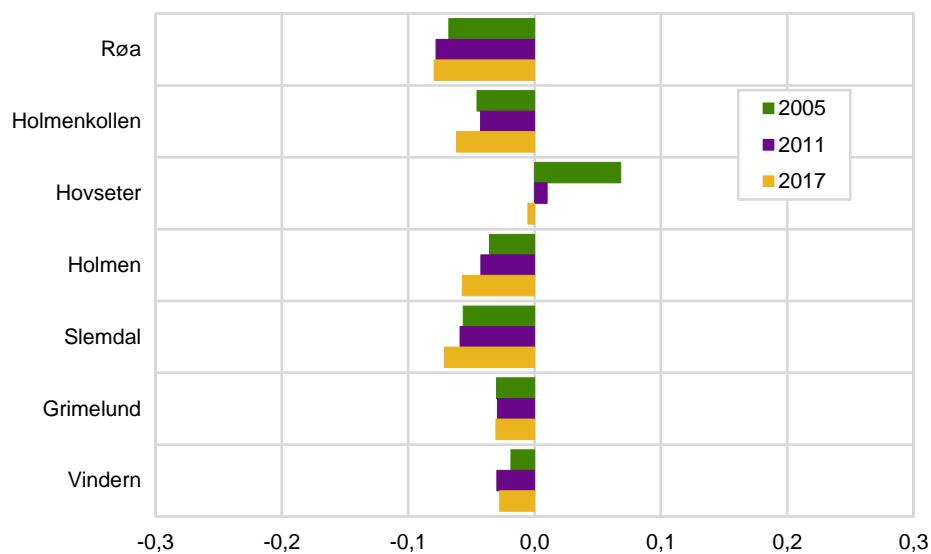
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.6 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Ullern i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

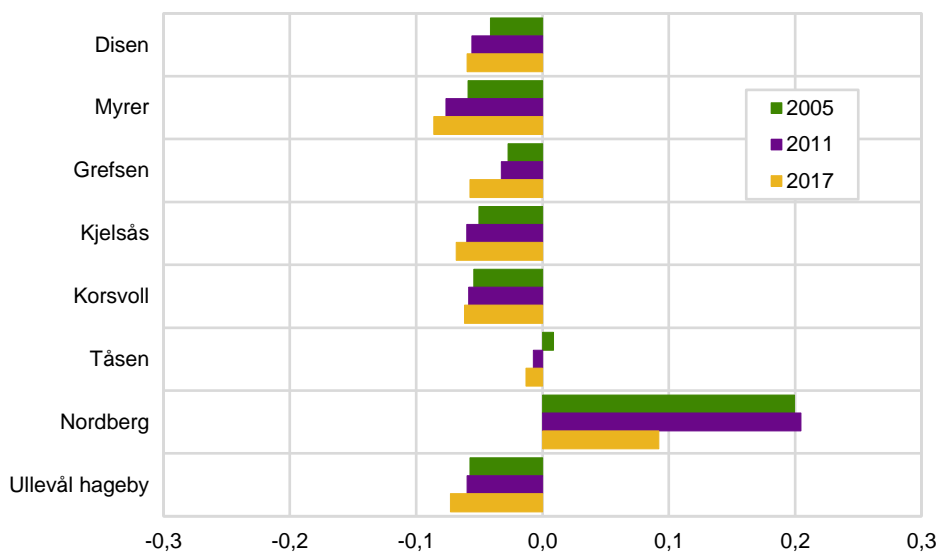
¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.7 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Vestre Aker i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

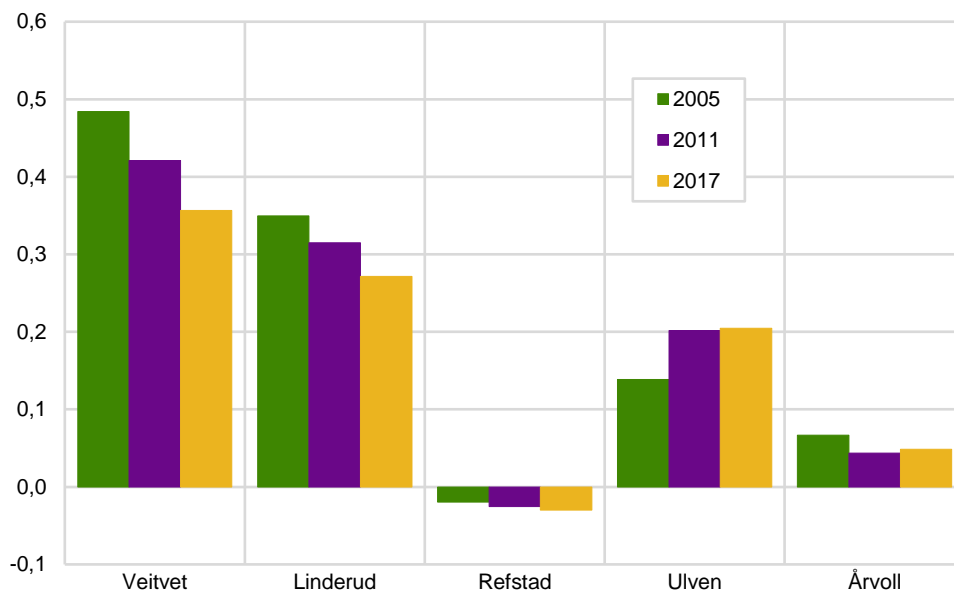
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.8 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Nordre Aker i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

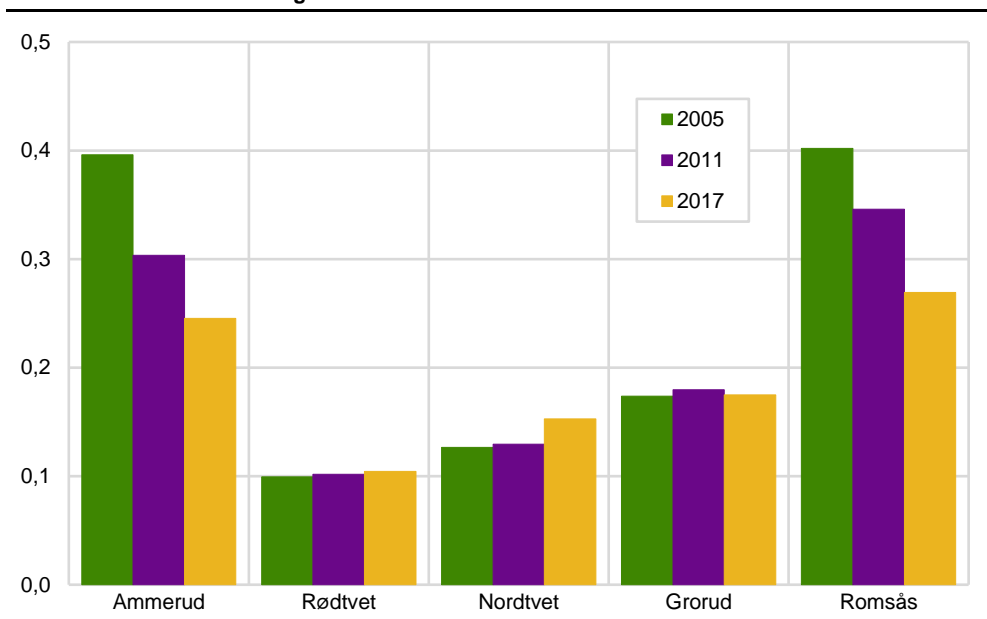
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.9 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Bjerke i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

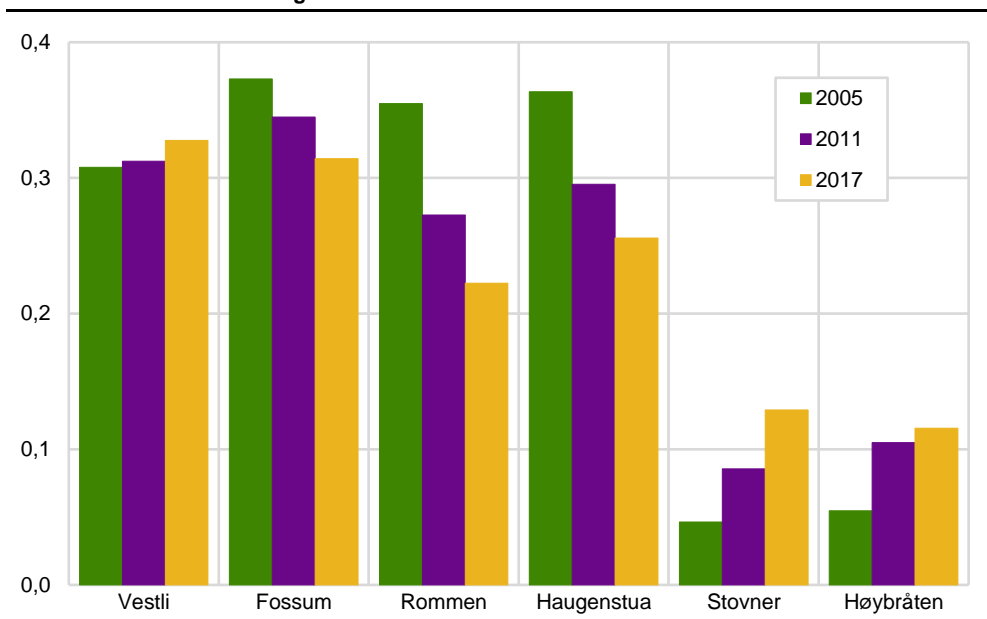
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.10 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Grorud i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

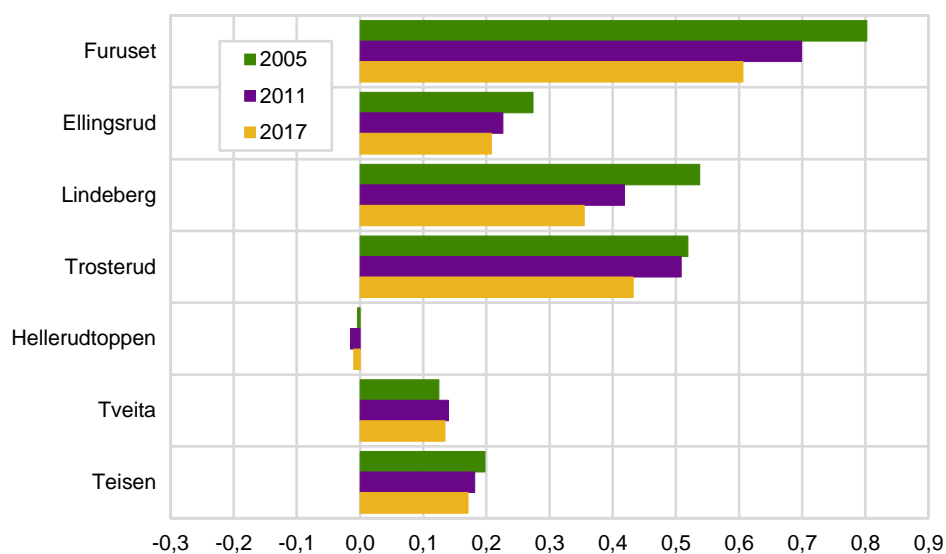
¹ Positive verdier: segreget i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.11 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Stovner i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

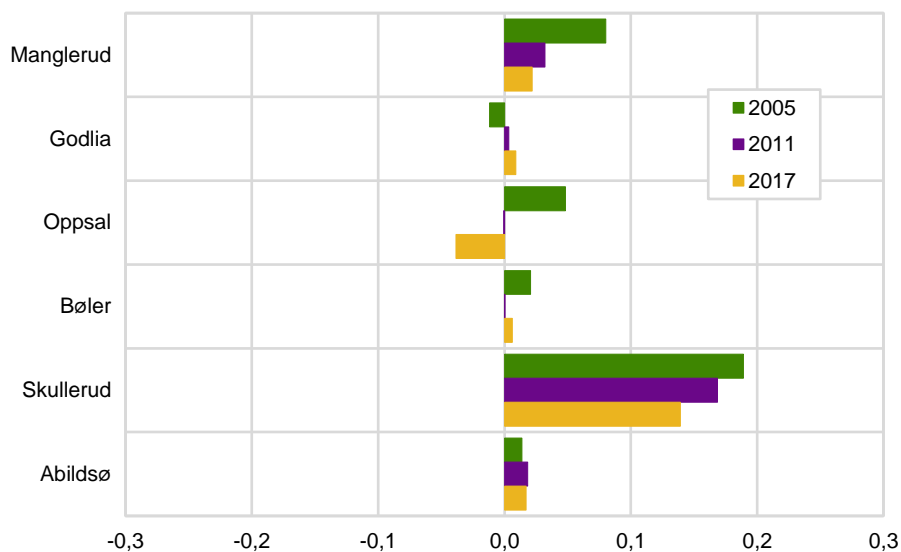
¹ Positive verdier: segreget i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.12 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Alna i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

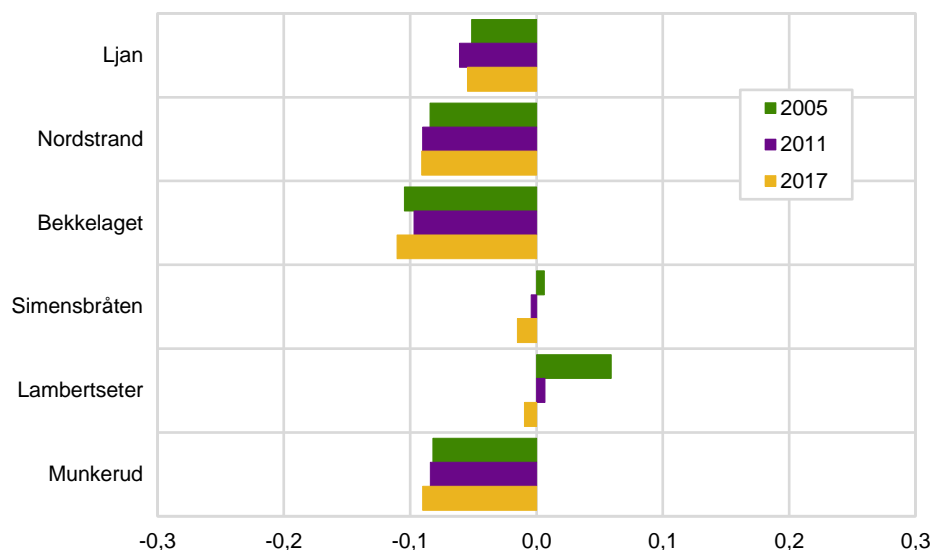
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.13 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Østensjø i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

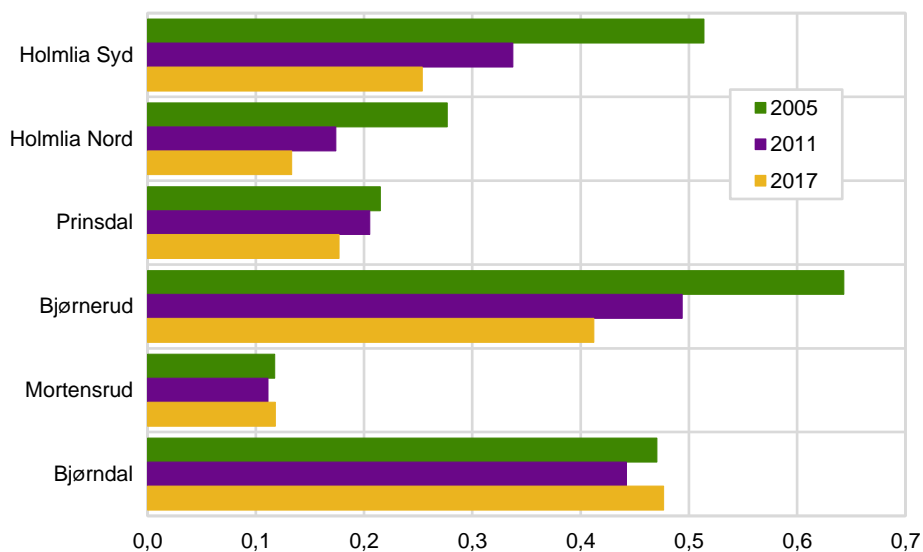
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.14 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Nordstrand i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

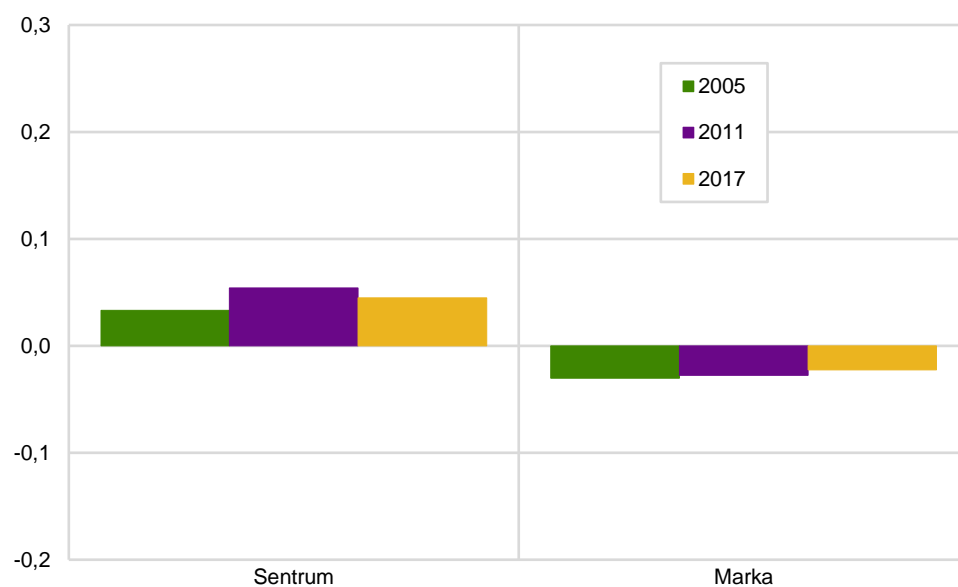
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.15 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Søndre Nordstrand i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.16 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydelene Sentrum og Marka i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

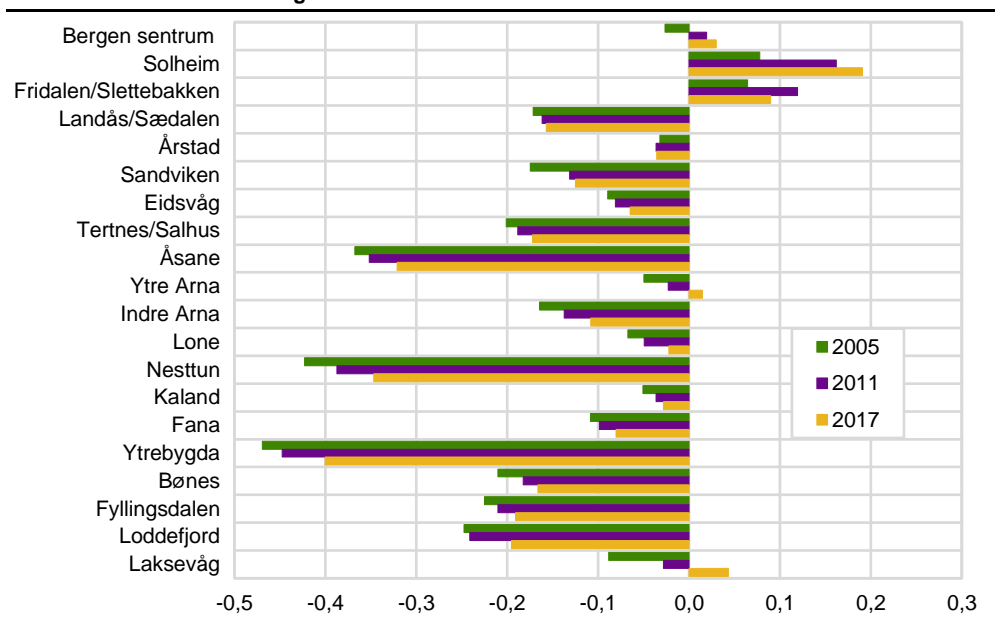

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Ser vi på de tre store byene Stavanger, Trondheim og Bergen (figurene 5.17 - 5.19), er det særlig i Bergen, i boområdene Solheim og Fridalen/Slettebakken, at vi finner relativt høy bostedssegregering i retning av personer med innvandrerbakgrunn. Solheim skiller seg også ut ved å øke sitt bidrag til bostedssegregering i løpet av undersøkelsesperioden. Gitt inndelingen vår i lokale boområder finner vi ingen områder i Stavanger og Trondheim som skiller seg ut ved å ha et bidrag til D-indeksen som overstiger 0,1 for segregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, men boområdene Bergjeland og Johannes i Stavanger kommer tett opp mot 0,1 i den første perioden, men faller litt igjen i den siste perioden. I Trondheim er det kun ett lokalt boområde, Berg/Tyholt, som i deler av undersøkelsesperioden viser bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, mens det i Stavanger er til sammen ti lokale boområder med slik segregering, om enn med forholdsvis lave bidrag.

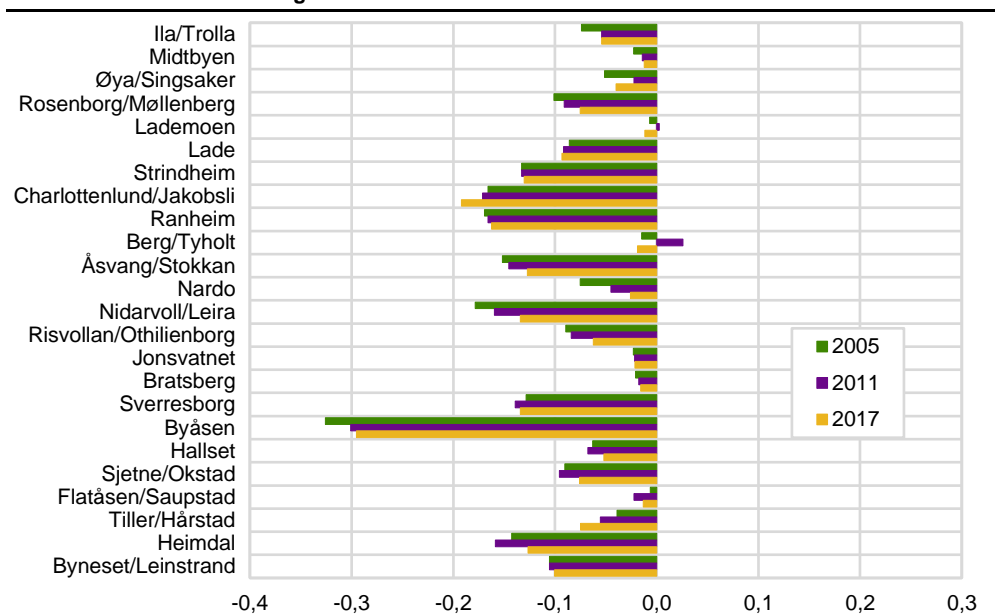
Tar vi derimot i betraktning segregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, som også bidrar til D-indeksen, er det hele elleve lokale boområder i Bergen som viser bostedssegregeringsverdier større enn 0,1, med høyest bidrag fra Ytrebygda, Nesttun og Åsane. Felles for alle disse elleve boområdene er at bostedssegregeringen faller i løpet av undersøkelsesperioden. I Trondheim er det ni lokale boområder med bidrag større enn 0,1 til bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, med høyest bidrag fra Byåsen og Charlottenlund/Jakobsli. I Stavanger er det ingen av de lokale boområdene med bidrag til D-indeks større enn 0,1 for segregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Men i likhet med i Bergen og flere av boområdene i Trondheim, er det også i Stavanger en fallende trend i bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i løpet av undersøkelsesperioden.

Figur 5.17 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bergen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

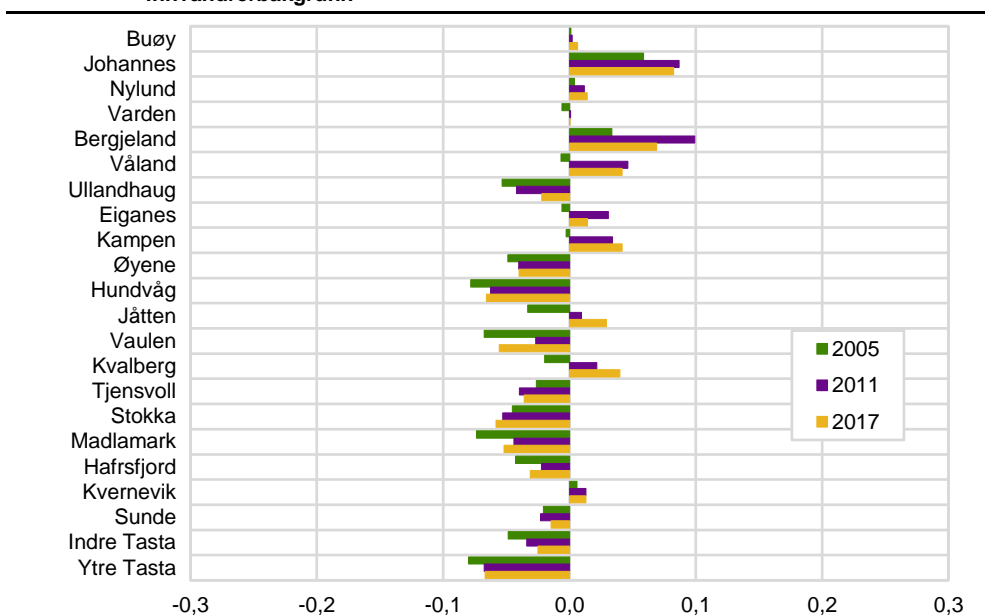
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.18 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Trondheim kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.19 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Stavanger kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

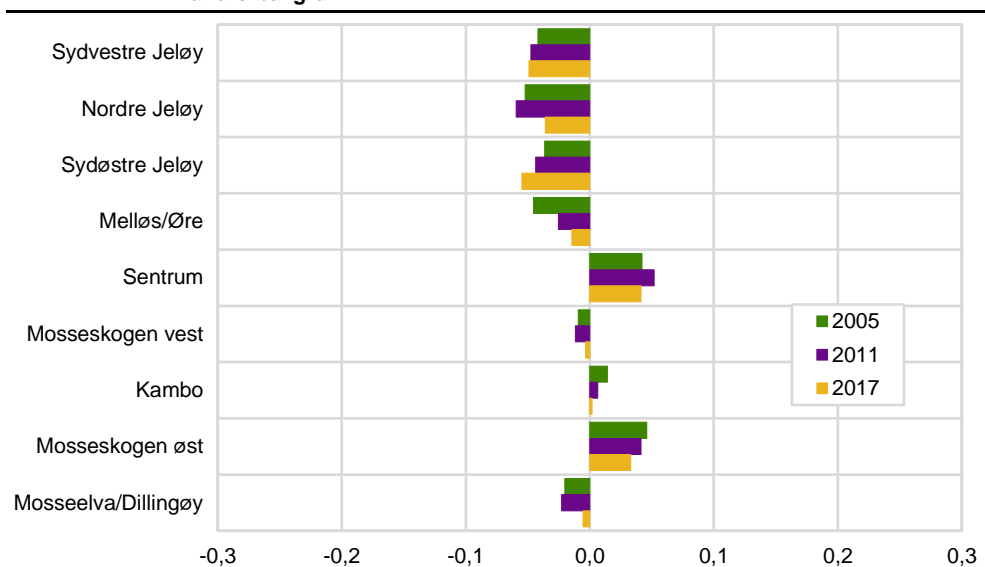
Dersom vi ser bort fra de 4 største byene, skiller Drammen (figur 5.30) seg ut ved å ha et område som er sterkt befolket av innvandrere, i Danvik/Fjell. Her har det imidlertid skjedd en utjevning over tid, slik at segregeringen er klart lavere i 2017 enn den var i 2005. Andre områder med høy konsentrasjon av innvandrerbefolkning er Stalsberg og Retten i Skedsmo kommune (figur 5.29), Skårer i Lørenskog kommune (figur 5.28) samt Strømsø i Drammen (figur 5.30), Dønski/Rud i Bærum (figur 5.25), Borgen i Asker (figur 5.26), Slettheia i Kristiansand (figur 5.33) og Stokke/Lura/Trones i Sandnes (figur 5.34). Til forskjell fra Danvik/Fjell i Drammen, øker de nevnte lokale regionene i Skedsmo og Lørenskog sin innvandrerrettede bostedssegregering gjennom perioden, og bidrar mye til at især Skedsmo, men også Lørenskog, viser økt bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn også på kommunenivå (jf. avsnitt 5.2 over). Borgen i Asker kommune og Slettheia i Kristiansand beholder sitt innvandrerrettede bidrag til D-indeksen gjennom undersøkelsesperioden, mens Strømsø i Drammen og Dønski/Rud i Bærum kommune viser noe fallende bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Derimot viser boområdet Stokke/Lura/Trones i Sandnes en sterk økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, og det fra et nivå i 2005 som viste en svak bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn.

Av øvrige lokale boområder med en viss størrelse på bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, kan nevnes Sentrum og Mosseskogen øst i Moss kommune (figur 5.20), Sarpsborg øst og vest i Sarpsborg kommune (figur 5.21), Sandvika/Valle, Rykkinn og Lysaker i Bærum kommune (figur 5.25), Lysås/Løken og Kjenn/Fjellhamar i Lørenskog kommune (figur 5.28), Hvam og Skjetten i Skedsmo kommune (figur 5.29), Gulskogen/Sundhaugen i Drammen (figur 5.30) og Sentrum i Sandnes kommune (figur 5.34).

På tilsvarende måte som for de fire store byene, er det også en del lokale boområder i de øvrige kommunene som viser klar bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Av de som bidrar med verdier på over 0,1 eller nær 0,1 til D-indeksen kan nevnes Borgen og Yven i Sarpsborg kommune (figur 5.21), Borge og Gressvik søndre i Fredrikstad kommune (figur 5.22), Nordby i Ås

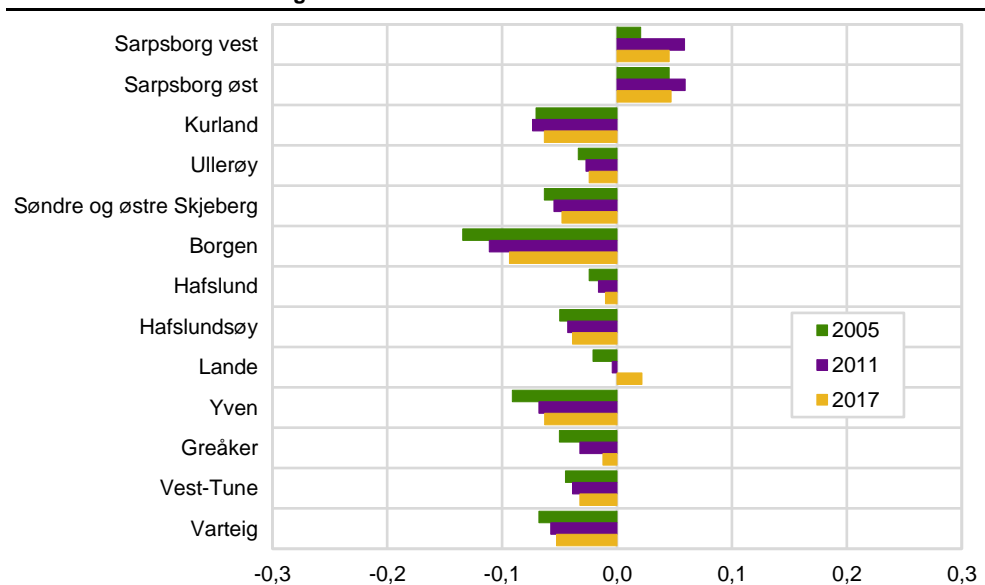
kommune (figur 5.24), Voll, Hosle sør og Jar i Bærum kommune (figur 5.25), Vettre i Asker kommune (figur 5.26), Finstad/Losby i Lørenskog kommune (figur 5.28), Skedsmokorset i Skedsmo kommune (figur 5.29), Konnerud i Drammen (figur 5.30), Heistad i Porsgrunn kommune (figur 5.31), Uthaugen i Skien kommune (figur 5.32), Lund/Sødal, Ytre Randesund og Kongsgård/Øvre Gimlekollen i Kristiansand (figur 5.33), Austrått/Høyland og Riska i Sandnes kommune (figur 5.34), Rønvik, Alstad, Hunstad, Støver og Løding i Bodø (figur 5.35) og Kvaløybyen, Mortensnes, Reinelva/Hundbergan, Kroken og Søndre Tromsøya i Tromsø (figur 5.36). De fleste av disse lokale boområdene reduserer sin bostedssegregering i løpet av undersøkelsesperioden, mens en del viser nær uendret bidrag til D-indeks.

Figur 5.20 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Moss kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

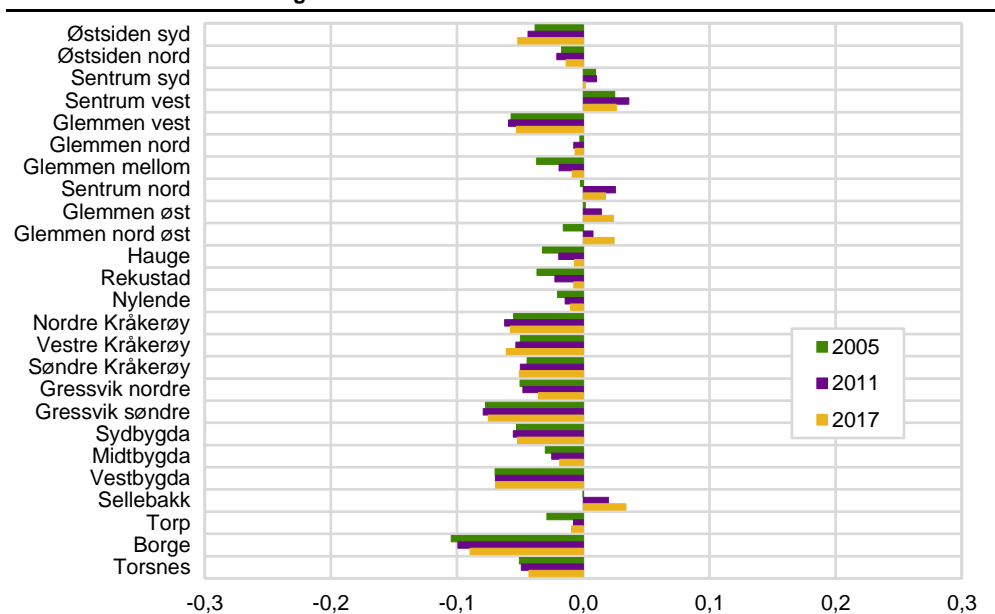
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.21 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Sarpsborg kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

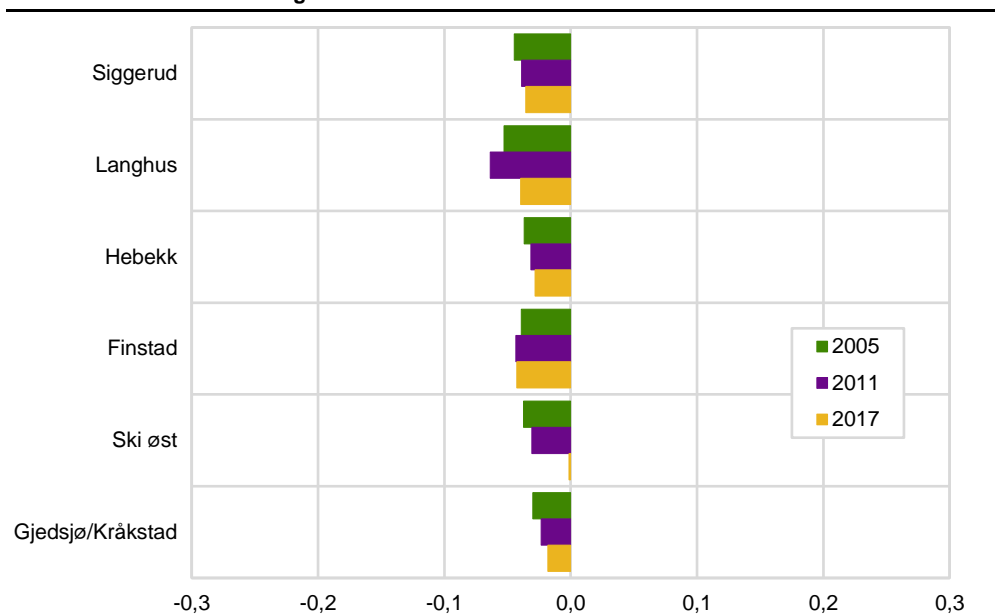
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.22 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Fredrikstad kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

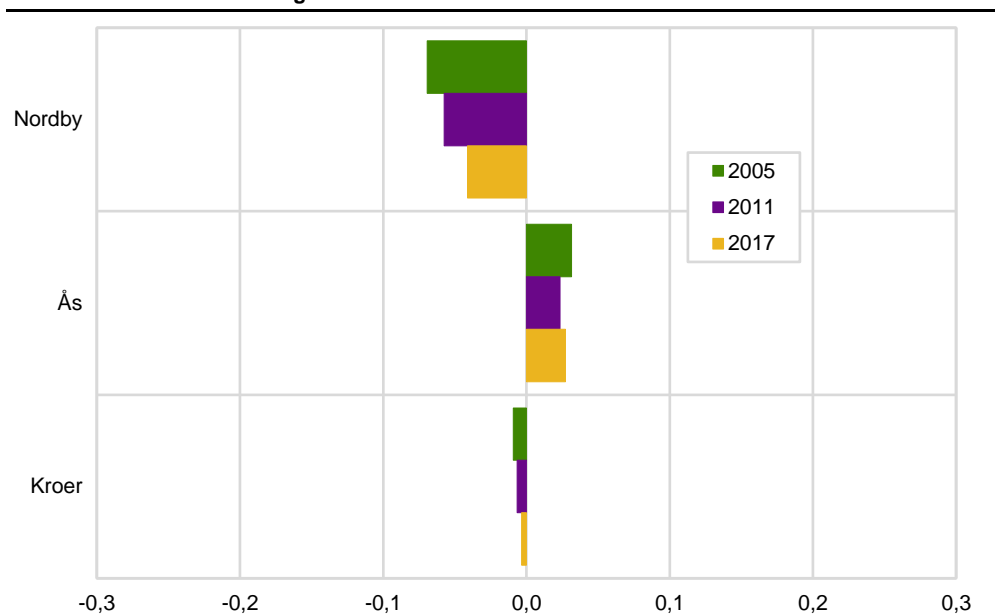
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.23 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Ski kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

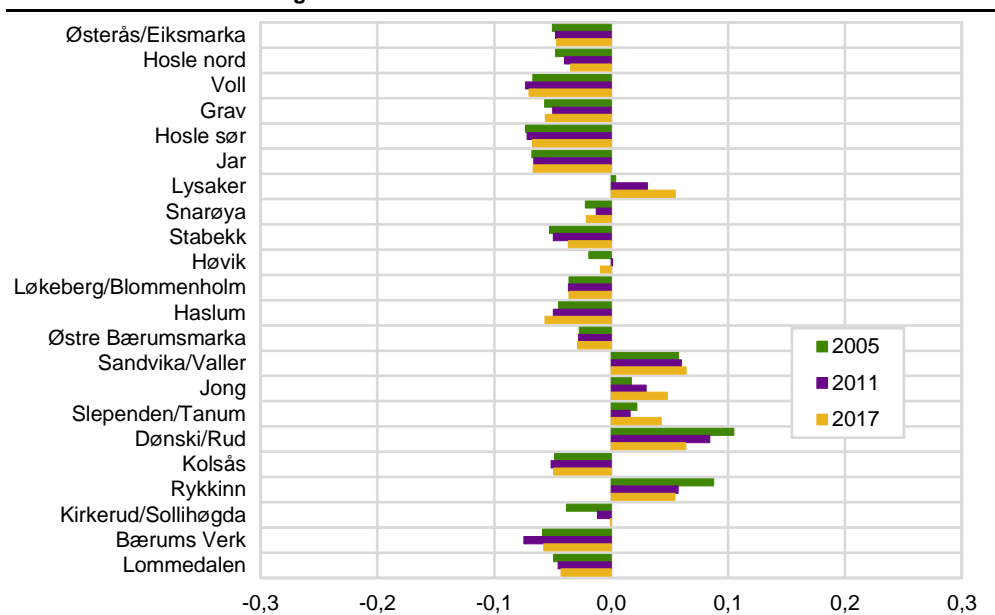
¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.24 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Ås kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

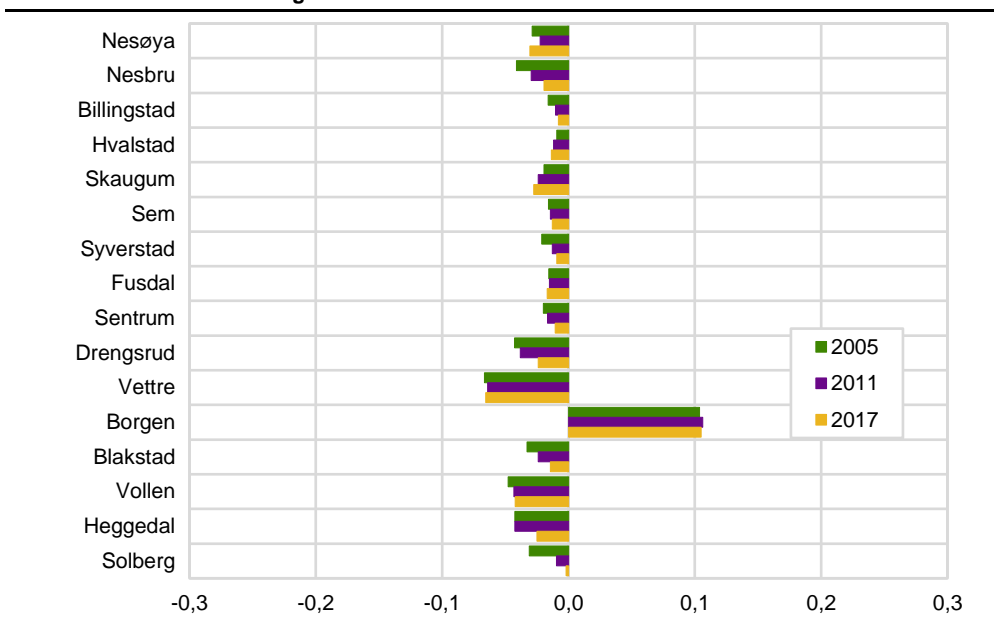
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.25 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bærum kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

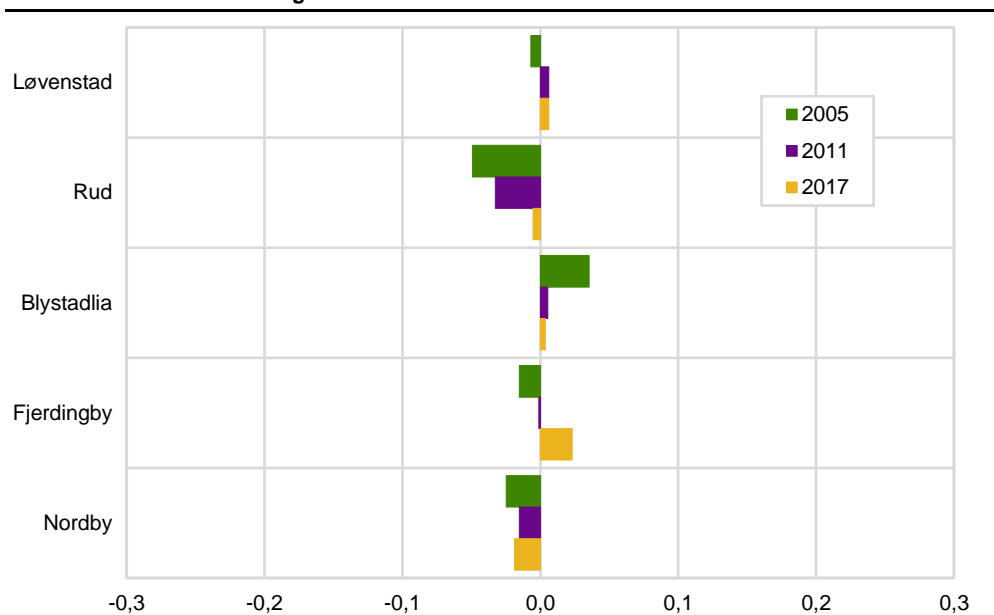
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.26 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Asker kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

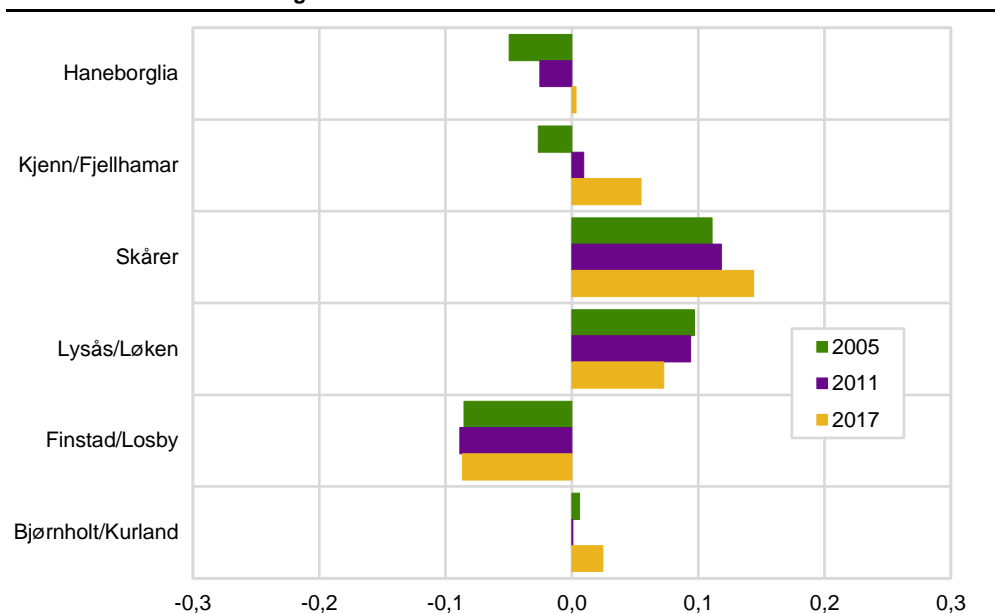
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.27 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Rælingen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

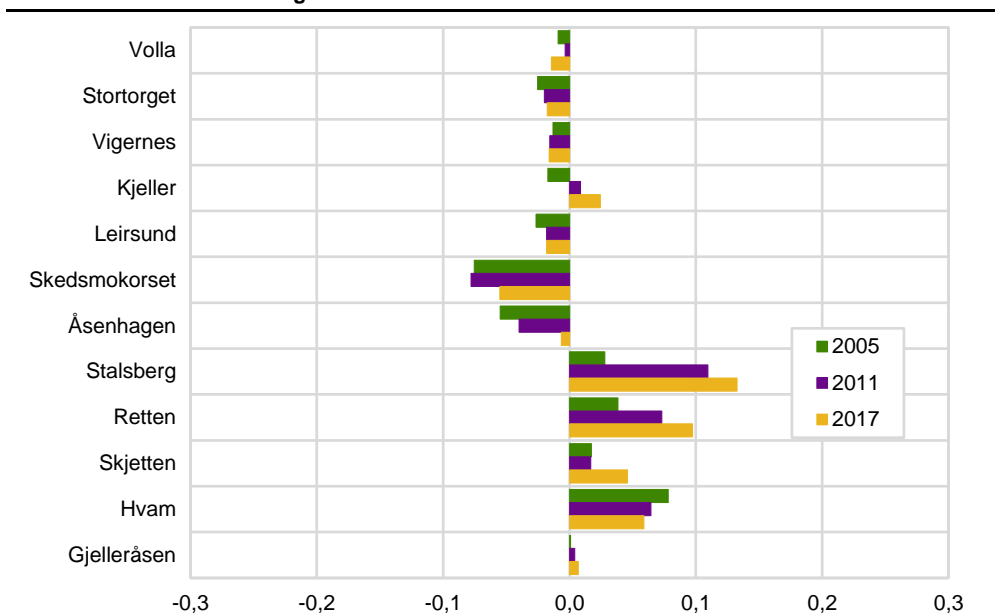
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.28 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Lørenskog kommuner per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

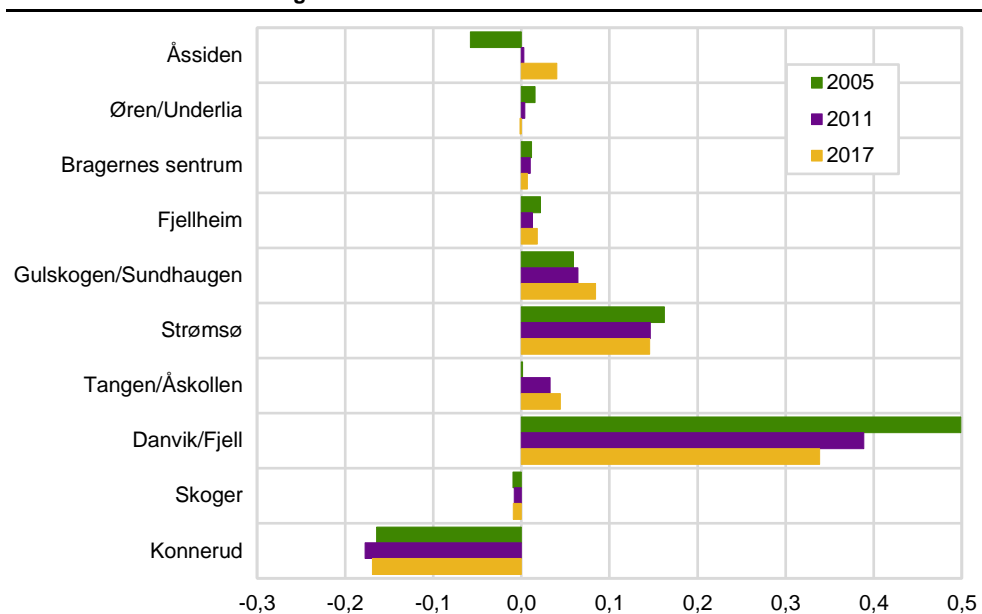
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.29 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Skedsmo kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

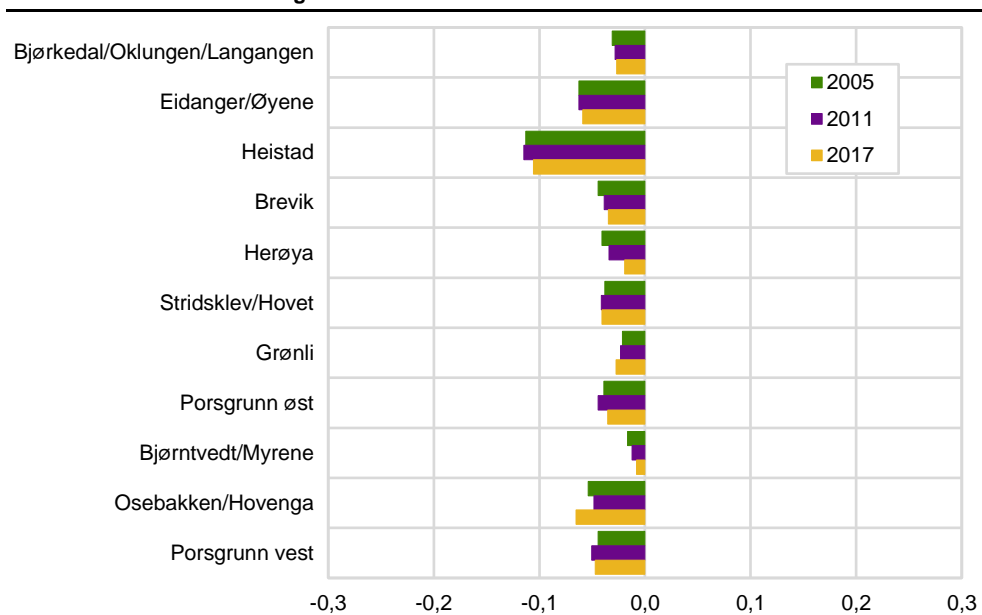
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.30 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Drammen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

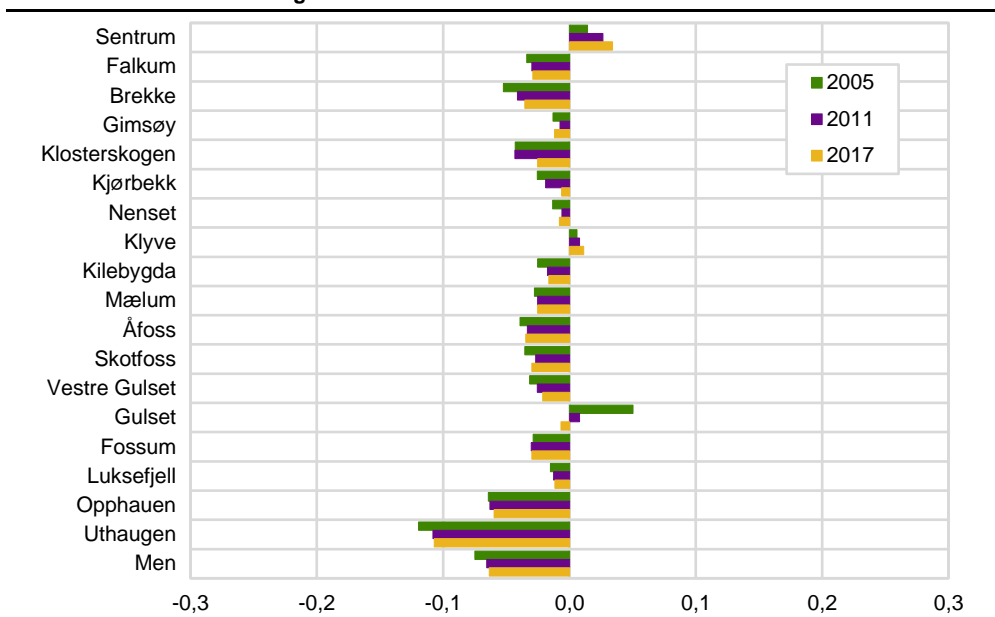
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.31 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Porsgrunn kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

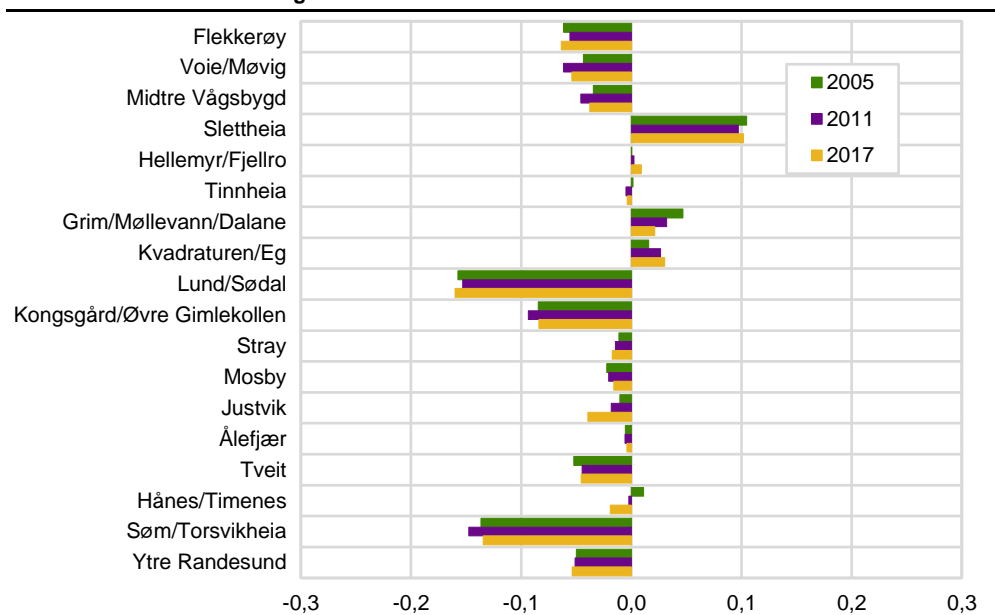
¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.32 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Skien kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

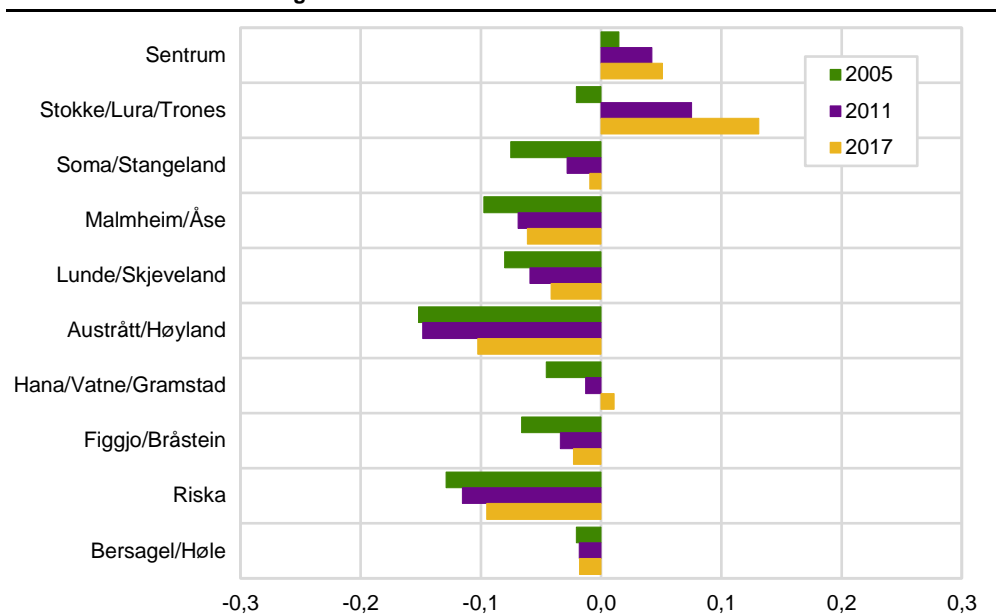
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.33 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Kristiansand kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

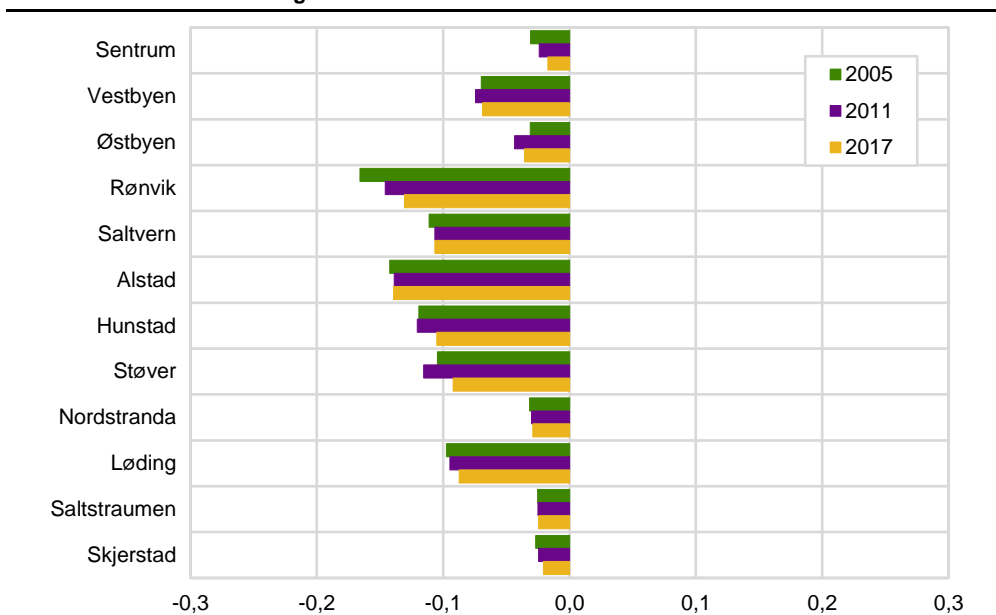
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.34 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Sandnes kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

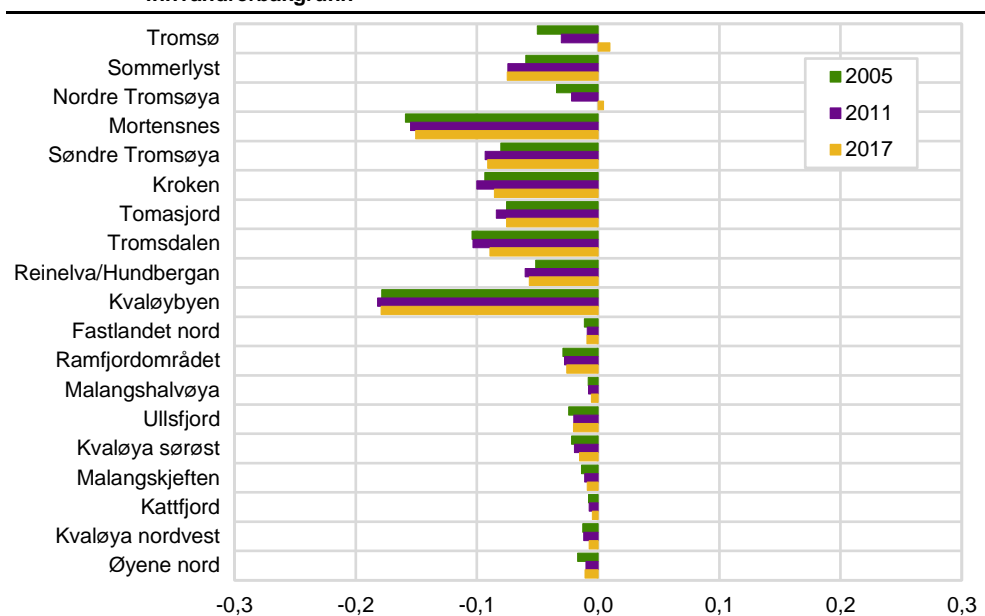
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.35 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bodø kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.36 Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Tromsø kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregering i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregering i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

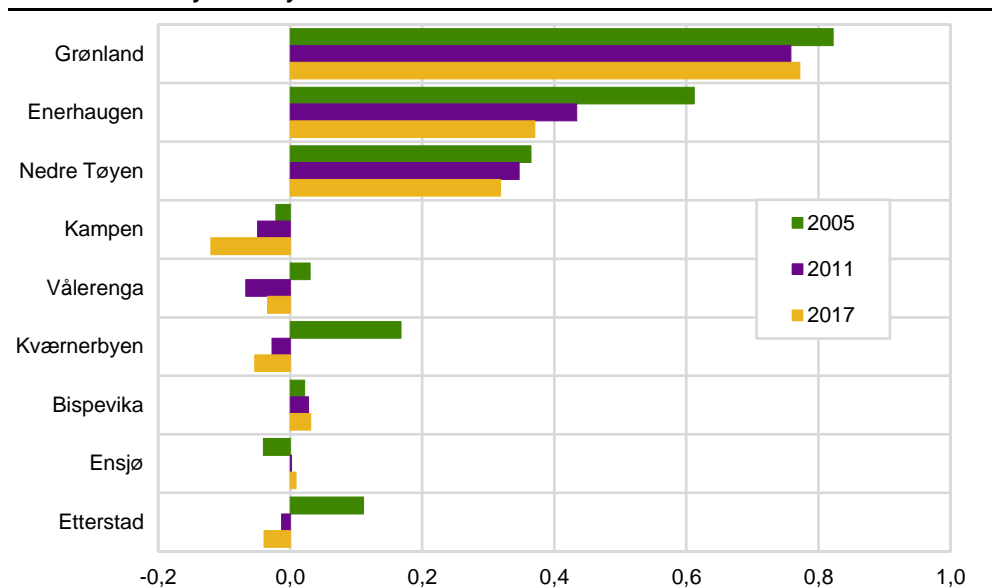
5.4. Bidrag til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler i Oslo

I figurene 5.1–5.16 så vi på bidragene fra de ulike delbydelene i Oslo til D-indeksen for et større område som omfatter 380 lokale boområder. I dette avsnittet gjennomfører vi samme type beregning, men vi lar bidragene gjelde som bidrag til en D-indeks bare for Oslo og ikke til summen av alle de 380 lokale boområdene (se figurene 5.37- 5.52). Dermed blir det samlede antall personer med innvandrerbakgrunn og det samlede antallet personer uten slik bakgrunn forskjellig fra hva det var i kapittel 5.3. Fortegnet på den enkelte delbydels bidrag til totalindeksen vil dermed kunne endres og det vil også nivåene på bidragene. Når vi nå måler D-indeksen kun for Oslo, vil summen av bidragene fra delbydeler med bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn balansere bidragene fra delbydeler med bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. I de fleste tilfeller fører dette til høyere verdier på bidragene til D-indeks i delbydeler som hadde høye verdier for innvandrertilrettet bostedssegregering i analysene i kapittel 5.3, men også i de delbydeler som hadde høye verdier på delbidragene i bostedssegregeringen i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Sagt på en annen måte, fremkommer forskjellene mellom delbydelene noe sterkere når D-indeksen avgrenses til kun å gjelde for Oslo som ramme. På den annen side, blir strukturforskjellene i bostedssegregering mellom delbydelene mye av de samme også når vi bare ser på Oslo. Som i kapitlet over, er delbydelene gruppert etter bydelene i Oslo. Beregningen av D-indeksen for Oslo blir for øvrig beregnet som i kapittel 5.3, det vil si på rateform som beskrevet i kapittel 2.1.

I de indre bydelene i Oslo øst, er det hovedsakelig bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Dette kommer klart frem i Gamle Oslo, der især Grønland, men også Enerhaugen og Nedre Tøyen, viser høye bidrag. Men som vi ser, faller bidragene til D-indeksen i disse delbydelene gjennom undersøkelsesperioden, og da spesielt i Enerhaugen.

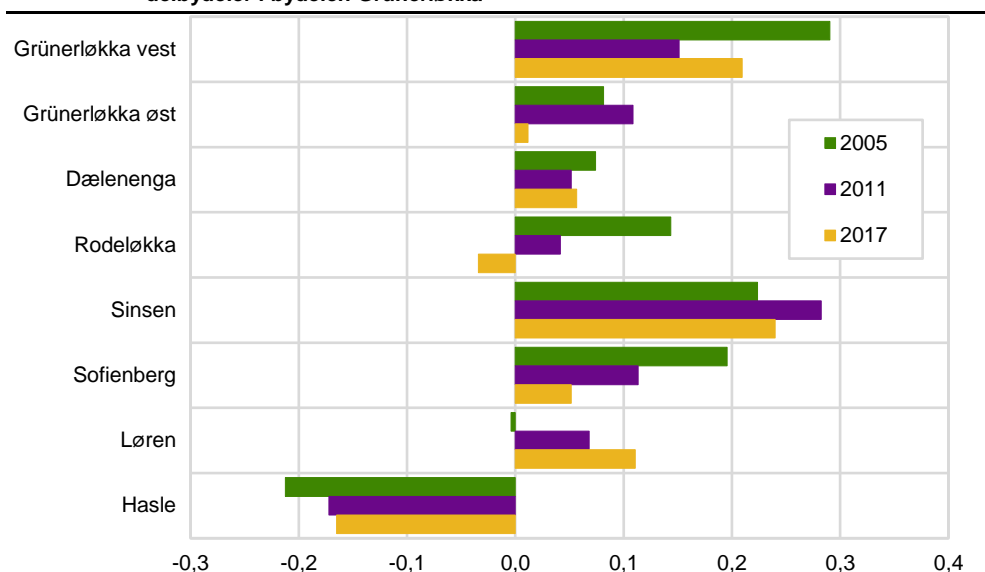
Det er imidlertid enkelte delbydeler i de indre østlige bydeler med bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Som det fremgår av figurene 5.38 og 5.39, gjelder dette Kampen, Vålerenga, Kværnerbyen og Etterstad i Gamle Oslo, Hasle og Rodeløkka i Grünerløkka og alle delbydeler i bydelen Sagene. Med unntak av Hasle og til dels Vålerenga, øker disse delbydelene sitt bidrag til D-indeksen gjennom perioden, der især Sandaker og Torshov i Sagene, men også Rodeløkka i Grünerløkka øker sitt bidrag til bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. I motsatt retning skiller delbydelen Løren i Grünerløkka seg ut, ved å gå fra nær ingen segregering i begynnelsen av undersøkelsesperioden til en klar bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017.

Figur 5.37 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Gamle Oslo¹

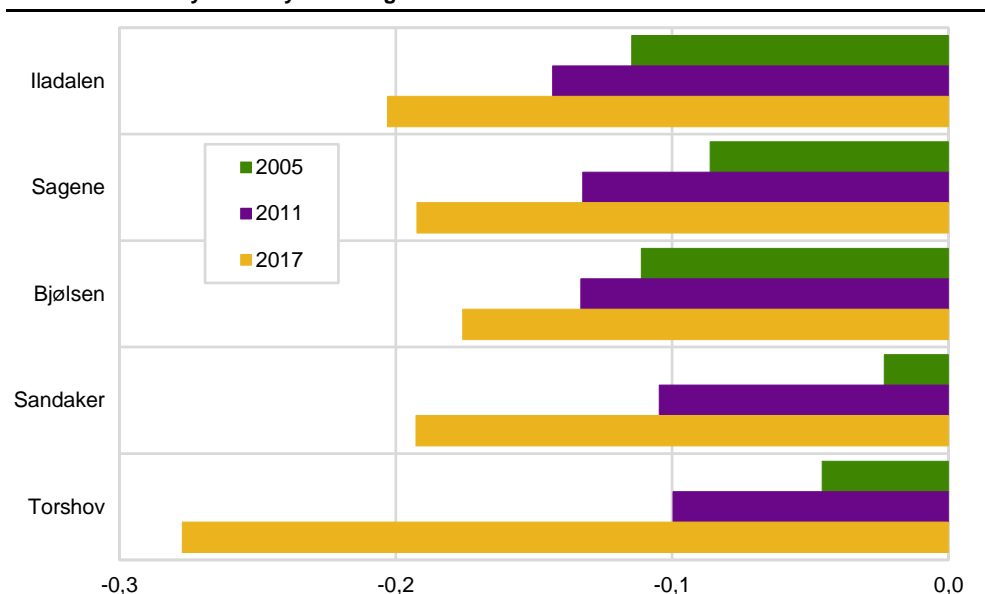
¹ Positive verdier: segregering i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregering i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.38 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Grünerløkka¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

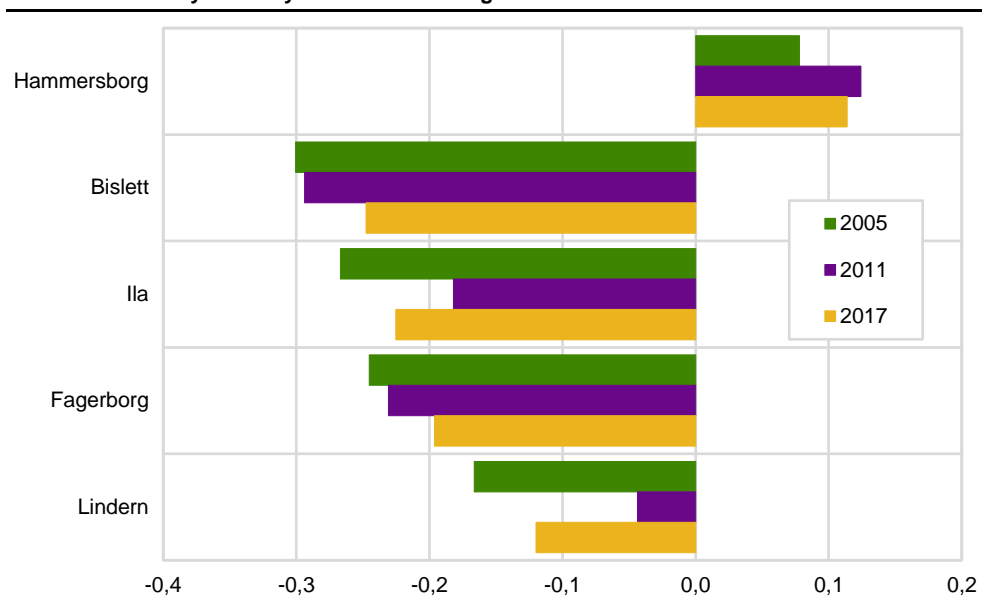
Figur 5.39 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Sagene¹

¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

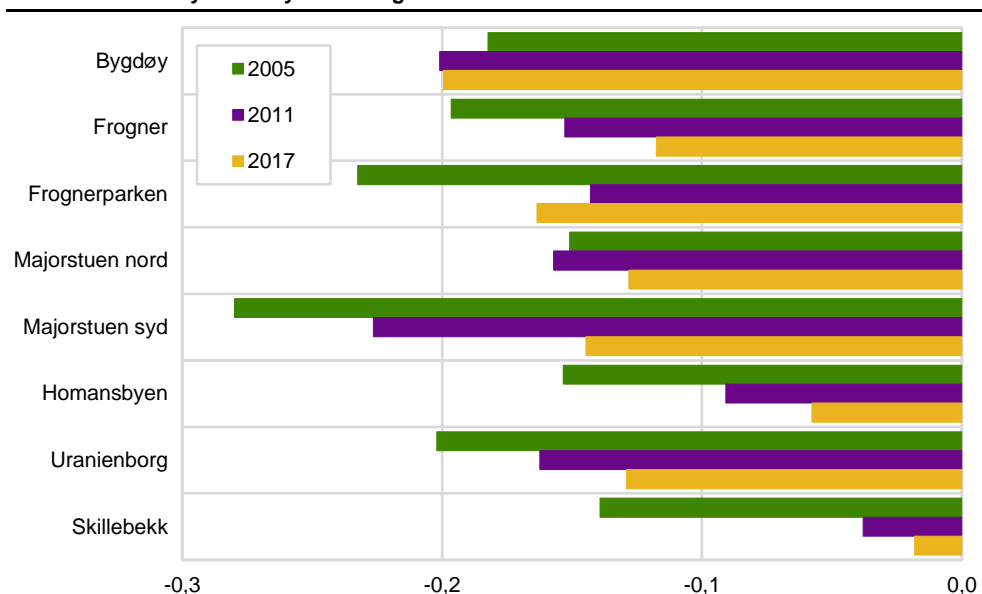
Går vi over til delbydelene i de indre vestlige bydelene i Oslo, St. Hanshaugen og Frogner, er det med unntak av Hammersborg i St. Hanshaugen, bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Som figurene 5.40 og 5.41 viser, er det med få unntak en klar tendens til at bostedssegregeringen i retning personer uten innvandrerbakgrunn faller i løpet av undersøkelsesperioden. Det er kun delbydelen Bygdøy i Frogner som viser høyere bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2017 sammenliknet med nivået på bidragene i 2005.

Figur 5.40 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen St. Hanshaugen¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning +befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.41 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Frogner¹

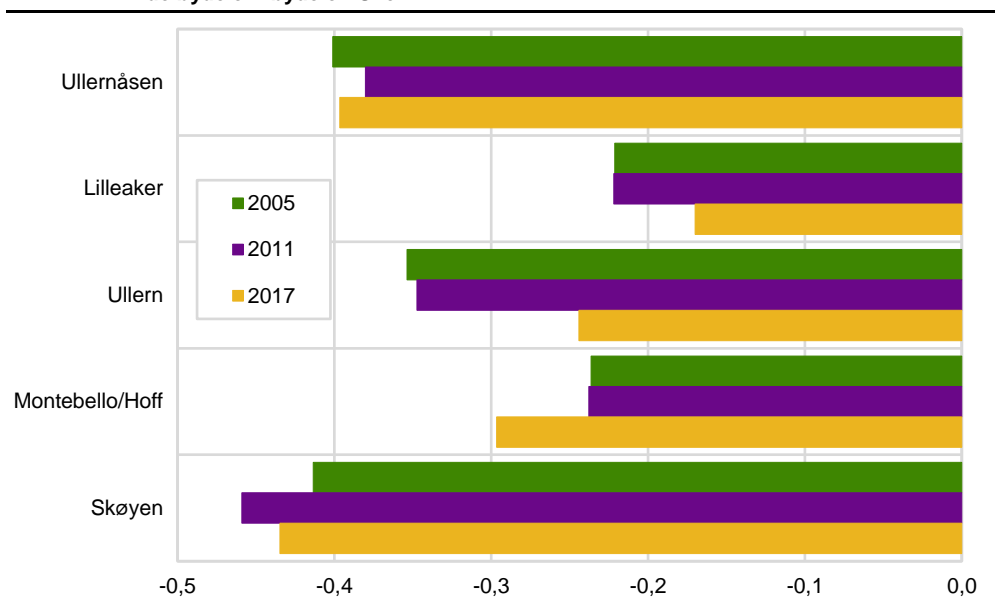
¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

I likhet med delbydelene i indre Oslo vest, viser også delbydelene i de ytre bydelene i Oslo vest, Ullern og Vestre og Nordre Aker, i all hovedsak bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Det er imidlertid ett unntak, og det gjelder delbydelen Nordberg i Nordre Aker. Her finner man imidlertid mange studenter knyttet til studentbosettingen på Kringsjø, noe som er med å bidra til forskjellige segregeringsmønstre enn i de øvrige delbydelene.

Sammenliknet med delbydelene i indre Oslo vest, er det i de ytre vestlige bydelene ikke en like klar nedgang bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Enkelte delbydeler viser en noe fallende trend, men hovedbildet er at

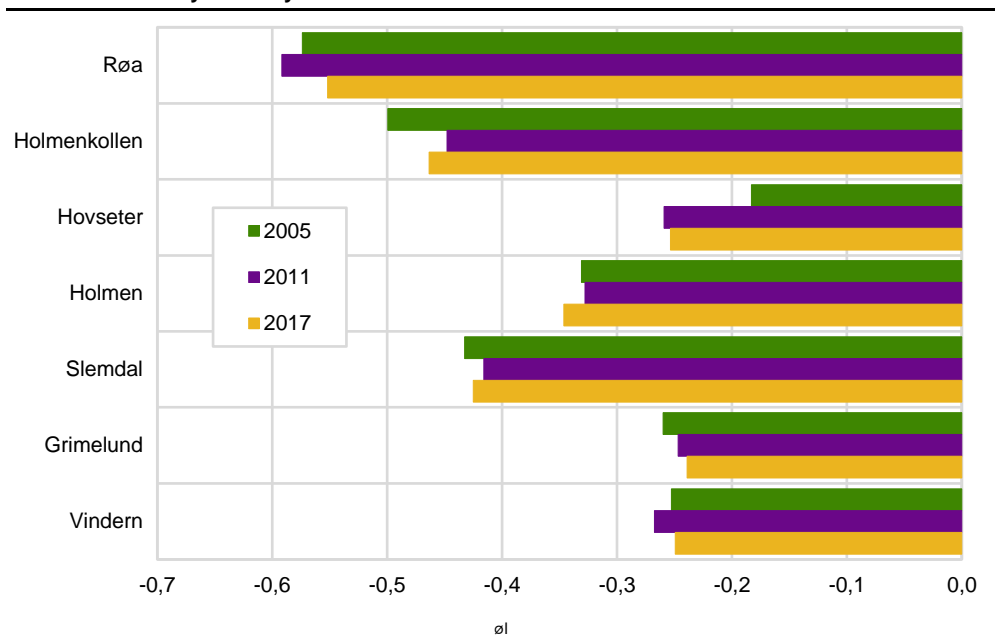
bidraget til D-indeksen holder seg forholdsvis konstant, endog også øker moderat i enkelte delbydeler. Delbydelene som endrer sitt bidrag til bostedssegregering mest, er Ullern og Lilleaker i bydelen Ullern, som begge reduserer sin bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, mens Montebello/Hoff i samme bydel og Hovseter i Vestre Aker øker sin bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Nordberg i bydelen Nordre Aker skiller seg også ut, ved å gå fra bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn til bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.42 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Ullern¹

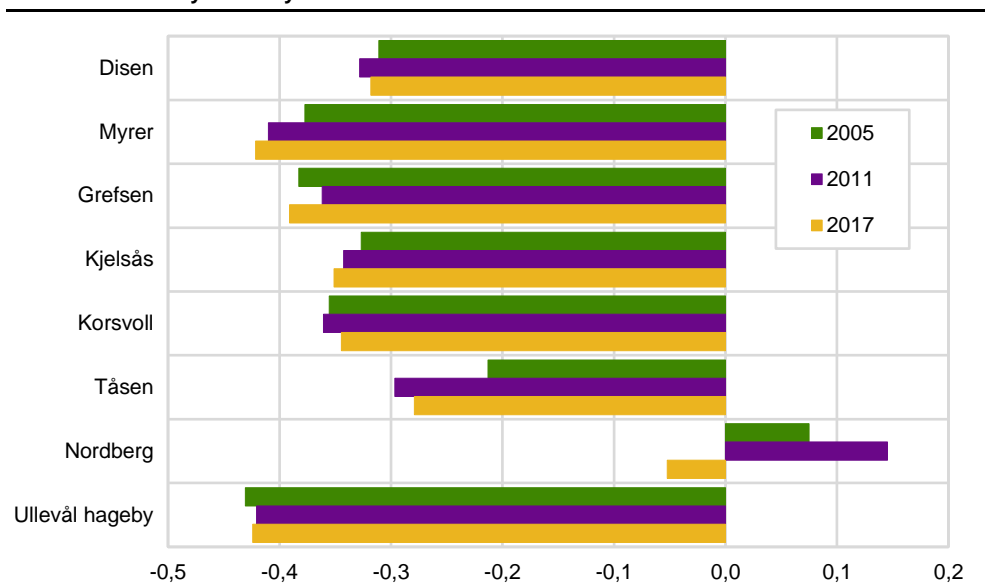
¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.43 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Vestre Aker¹

¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

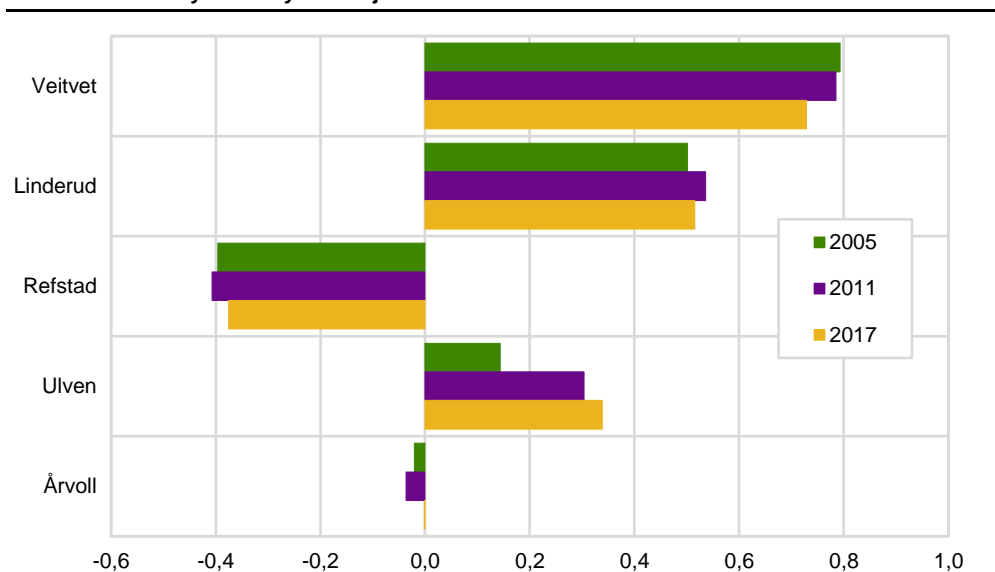
Figur 5.44 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Nordre Aker¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

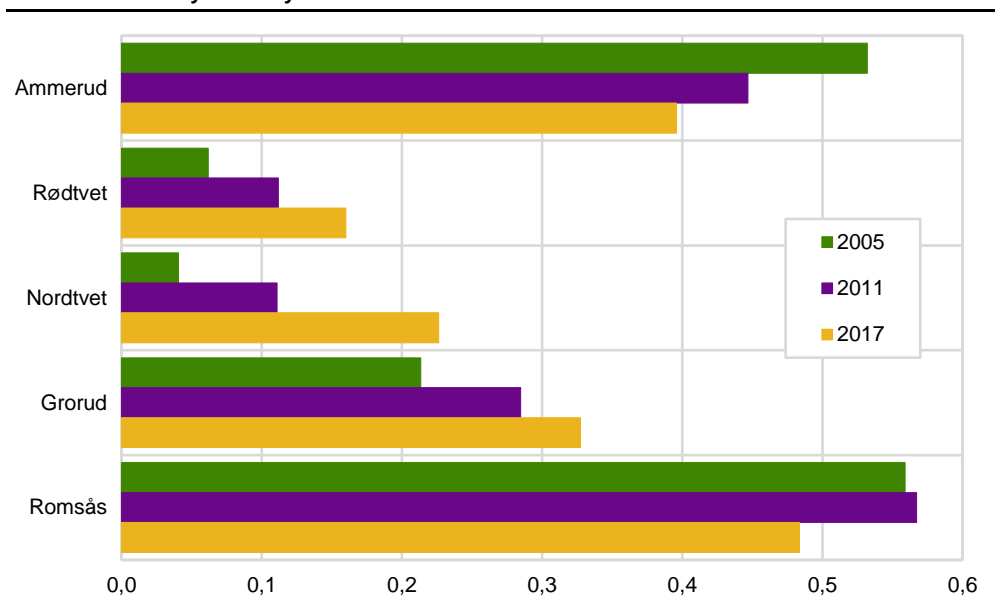
Beveger vi oss til de ytre bydelene i Oslo øst, Bjerke, Grorud, Stovner og Alna, er hovedbildet en klar bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn (Se figurene 5.45-5.48). Unntakene her er delbydelene Refstad i Bjerke og Hellerudtoppen i Alna, som viser en liten bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i undersøkelsesperioden sett under ett. Hovedtendensen er også nå, at det er en viss fallende trend i bostedssegregeringen i retning personer med innvandrerbakgrunn, noe som i stor grad gjelder delbydeler som hadde forholdsvis høy bostedssegregering ved inngangen til undersøkelsesperioden i 2005. Det finnes imidlertid noen unntak, og som tidligere nevnt gjelder dette spesielt delbydelen Vestli i bydelen Stovner. Derimot er det noen delbydeler med noe lavere bostedssegregering i begynnelsen av undersøkelsesperioden som øker sin bostedssegregering i løpet av perioden. Dette gjelder blant annet Ulven i Bjerke, Rødtvedt, Nordtvedt og Grorud i bydelen Grorud, og om moderat også Ellingsrud, Tveita og Teisen i bydelen Alna. Delbydelene Stovner og Høybråten i bydelen Stovner skiller seg ut ved å gå fra en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, til en bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.45 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvanderbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvanderbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Bjerke¹

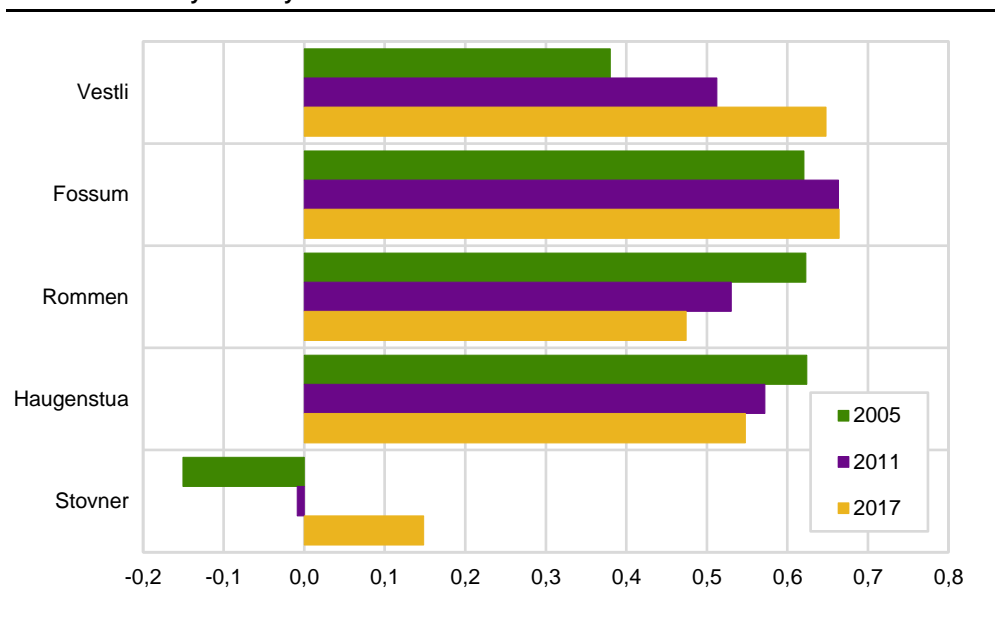
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvanderbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvanderbakgrunn.

Figur 5.46 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvanderbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvanderbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Grorud¹

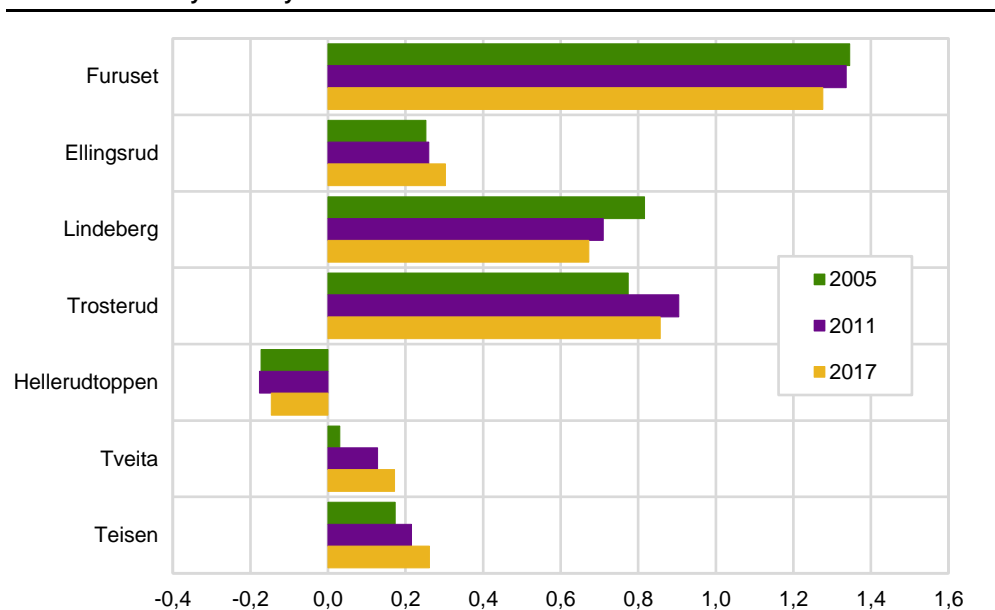
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvanderbakgrunn.

Figur 5.47 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Stovner¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.48 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Alna¹

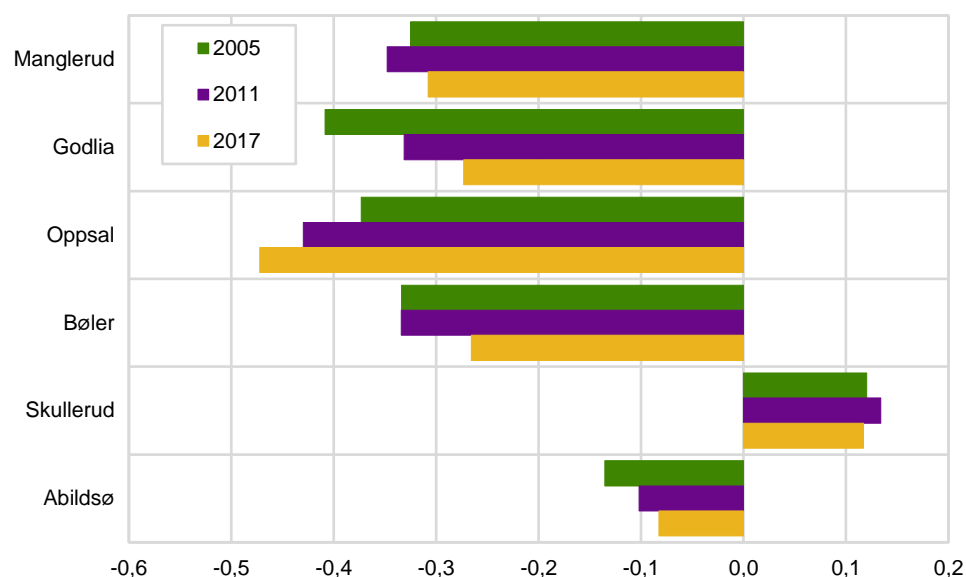

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Som forventet er det store forskjeller i retningen på bostedssegregeringen når vi går til bydelene i ytre Oslo sør. Delbydelene i bydelene Østensjø og Nordstrand har, som delbydeler lenger vest i Oslo, en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, mens delbydelene i bydelen Søndre Nordstrand alle viser bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Eneste unntak fra dette mønsteret er å finne i delbydelen Skullerud i Østensjø, som viser bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Delbydelene Godlia og Bøler i samme bydel skiller seg noe ut med en reduksjon i sin bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn.

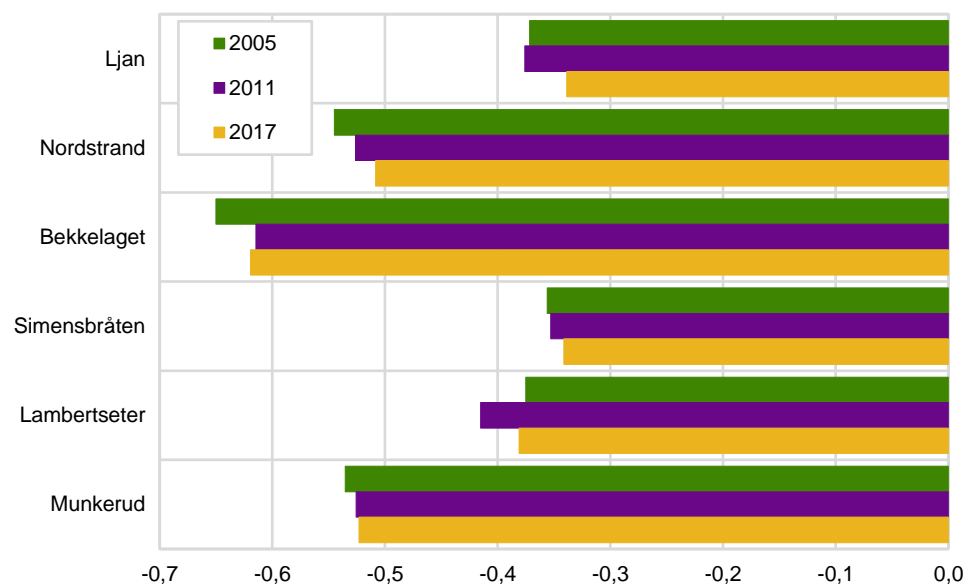
Delbydelene i bydelen Nordstrand viser, som i den tidligere analysen, en forholdsvis stabil bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn også når vi måler D-indeksen kun for Oslo, skjønt en svak tendens til nedgang kan spores. Det samme gjelder tendensen til noe fallende bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i flere av delbydelene i bydelen Søndre Nordstrand. Til noe forskjell fra de tidligere analysene i kapittel 5.3, viser delbydelen Bjørndal og til en viss grad også Mortensrud en økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn når D-indeksen måles kun for Oslo.

Figur 5.49 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Østnesjø¹

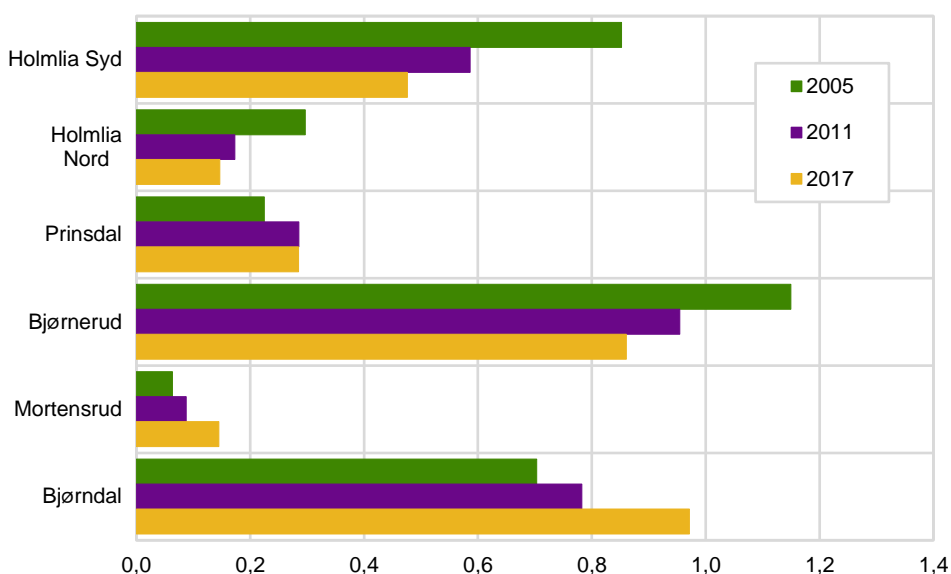
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figur 5.50 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Nordstrand¹

¹ Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

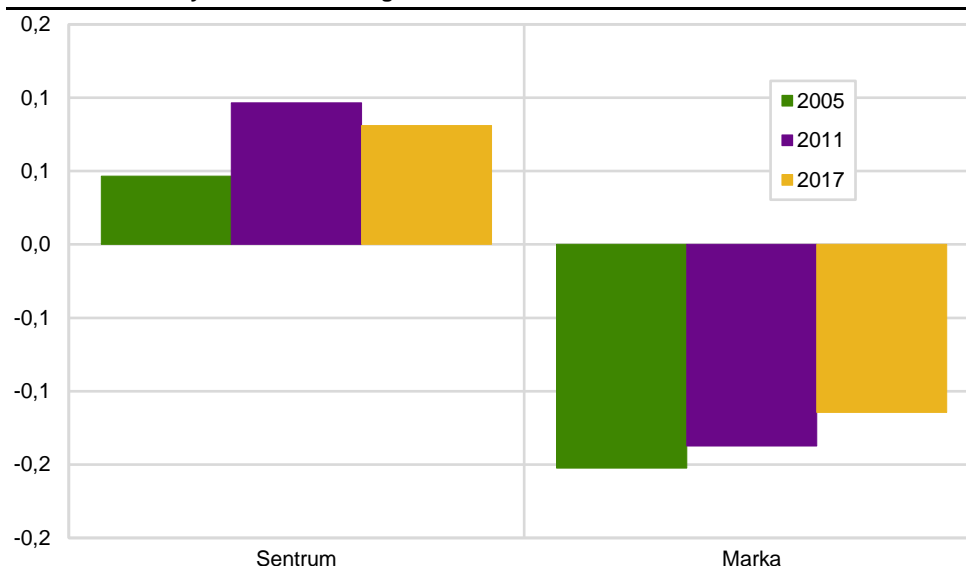
Figur 5.51 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Søndre Nordstrand¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn

Vi har også tatt med resultater for de mindre bydelene Sentrum og Marka. Her viser bydelen Sentrum gjennomgående bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, mens bydelen Marka gjennomgående viser bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, dog med en svakt fallende tendens i bostedssegregeringen gjennom undersøkelsesperioden.

Figur 5.52 Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydelene Sentrum og Marka¹

¹. Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Når vi summerer tallverdiene av bidragene fra alle delbydelene, får vi D-indeksen for Oslo med kun hovedstaden som ramme. Resultatene ga en D-indeks for Oslo på 30,5 prosent i 2005. Deretter falt den til 29,5 prosent i 2011 og ytterligere ned til

29,3 prosent i 2017. D-indeksen viser dermed en moderat nedgang i bostedssegregeringen.

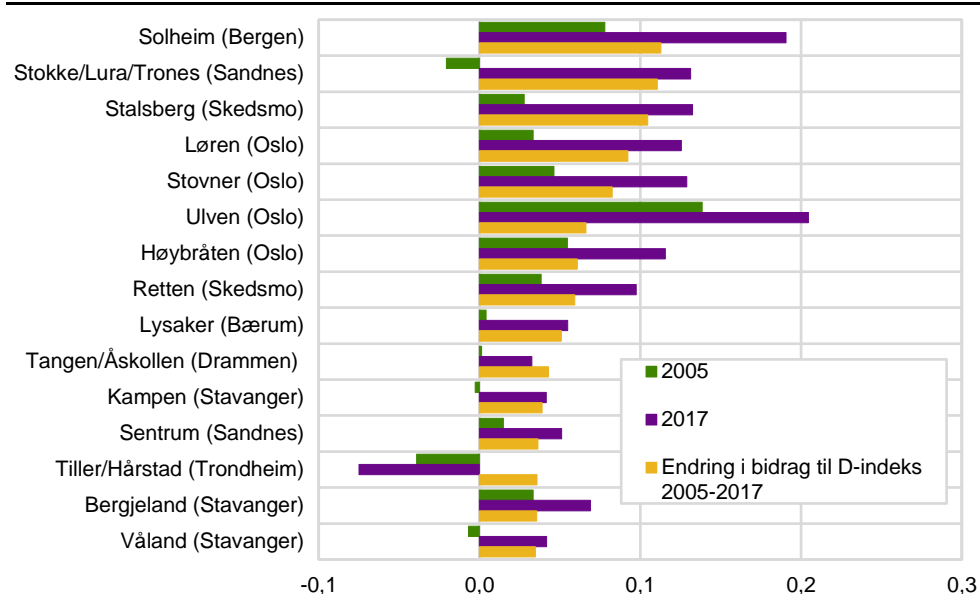
Tilsvarende resultater for D-indeks for hver av de 21 store og sentrale kommunene er gitt i tabell C.1 i vedlegg C, mens vi har spesifisert hvert lokalt boområdes bidrag til D-indeksen for Bergen, Trondheim og Stavanger i figurene D.1 – D. 3 i vedlegg D.

5.5. En sammenstilling av lokale boområder med vekt på endringer i bidrag til D-indeks

I dette kapitlet samler vi 15 av de 380 lokale boområdene som har vist størst økning i sitt bidrag til D-indeks fra 2005 til 2017 (figur 5.53). På tilsvarende måte samler vi også de 15 lokale boområdene som har vist størst bidrag til nedgang i D-indeksen over den samme perioden (figur 5.54). Til slutt samler vi også boområdene med størst økning og nedgang i sitt bidrag til D-indeks når kun Oslo er rammen for analysene.

Når vi vet at D-indeksen basert på alle 380 lokale boområder har gått ned, slik vi her måler den, så skiller boområder med økning i sitt bidrag til D-indeks seg ut ved at de viser større bostedssegregering i 2017 enn i 2005. Som det fremgår av figur 5.53, er det klar overvekt av boområder med økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn blant de med størst økning i sitt bidrag. Det er boområdet Solheim i Bergen og Stokke/Lura/Trones i Sandnes som viser størst økning i bidraget til D-indeks fra 2005 til 2017. Riktignok fra et lavt bidrag til segregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2005 i Solheim, og endog fra en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2005 i Stokke/Lura/Trones. Deretter følger boområdet Stalsberg i Skedsmo kommune, som fra en moderat bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2005 viser klart større bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017. Som vi har sett tidligere i analysen, er det Skedsmo som på kommunenivå skiller seg ut med størst økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i perioden. I tillegg til Stalsberg er også boområdet Retten i Skedsmo å finne blant de 15 boområdene som viser størst økning i bostedssegregering, og også her i retning personer med innvandrerbakgrunn. På plassene bak Stalsberg følger fire boområder i Oslo; Løren i bydelen Grünerløkka, Stovner i bydelen Stovner, Ulven i bydelen Bjerke og Høybråten i bydelen Stovner. Alle med økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Andre boområder med klar økning i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn er Lysker i Bærum, Tangen/Åskollen i Drammen, Kampen, Bergjeland og Våland i Stavanger og Sentrum i Sandnes. For øvrig bidrar også boområdet Tiller/Hårstad i Trondheim til økt bostedssegregering, men i motsetning til de øvrige boområdene vist i figuren, til økt bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn (illustrert med negative fortegn).

Figur 5.53 Lokale boområder med størst økning i bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

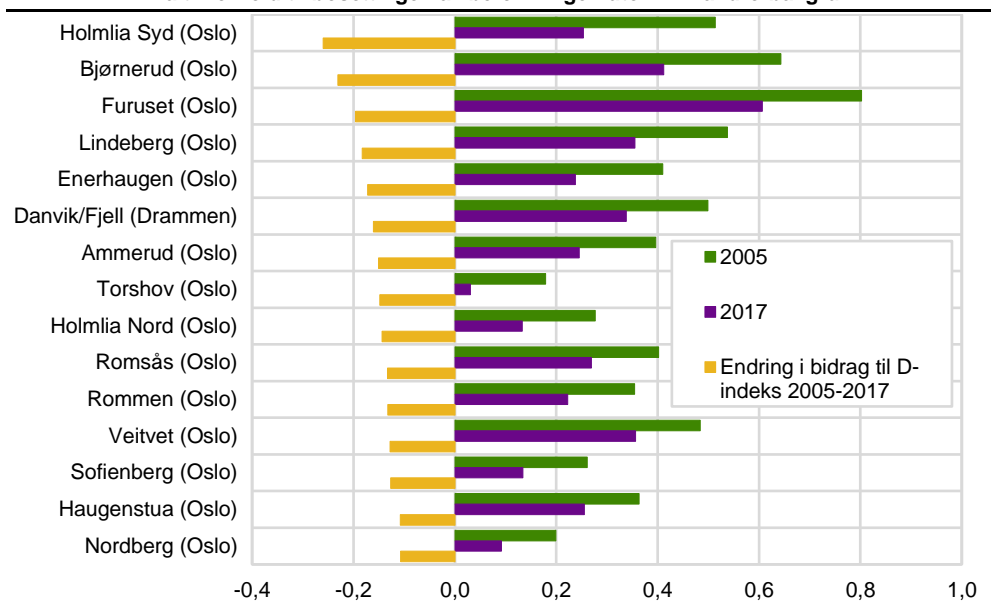
¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Går vi over til å se på de lokale boområdene som har bidratt mest til at D-indeksen har gått ned, er 14 av de 15 største bidragsyterne å finne i Oslo (figur 5.54). Figuren viser også at samtlige av de største bidragsyterne fra Oslo er å finne blant boområder som reduserer sin bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Flere av disse reduserer også sitt segregeringsnivå fra et meget høyt bidrag til innvandrerrettet bostedssegregering i 2005. Dette gjelder især Holmlia Syd og Bjørnerud i bydelen Søndre Nordstrand, Furuset og Lindeberg i bydelen Alna, Enerhaugen i bydelen Gamle Oslo, Ammerud og Romsås i bydelen Grorud og Veitvet i bydelen Bjerke. Alle disse boområdene i Oslo bidro i 2005 med en indeks til D-indeksen på om lag 0,4 eller høyere. Høyest var bidraget fra Furuset, som var det av alle 380 lokale boområder som viste høyest bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2005. Til tross for at dette boområdet viser tredje størst reduksjon i segregeringsnivå, er likevel Furuset fortsatt det boområdet som viser høyest bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn også i 2017. Størst reduksjon i innvandrerrettet bostedssegregering er, som figuren viser, å finne i boområdene Holmlia Syd og Bjørnerud i bydelen Søndre Nordstrand i Oslo.

Danvik/Fjell i Drammen er det eneste lokale boområde utenom Oslo blant de 15 boområdene med størst nedgang i bostedssegregering fra 2005 til 2017. Som vi ser, viser boområdet sjettede størst nedgang fra en i utgangspunktet meget høy bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2005.

De øvrige boområdene i Oslo med klar reduksjon i innvandrerrettet bostedssegregering er Torshov i bydelen Sagene, Holmlia Nord i bydelen Søndre Nordstrand, Rommen i bydelen Grorud, Sofienberg i bydelen Grünerløkka, Hagenstua i bydelen Stovner og Nordberg i bydelen Nordre Aker.

Figur 5.54 Lokale boområder med størst nedgang i bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.

En annen måte å måle endring i strukturen i bostedssegregeringen, er å se på intervallet mellom et lokalt boområdes bidrag til D-indeks i 2005 og tilsvarende bidrag til D-indeks i 2017. Som vi har sett, kan enkelte boområder skifte fortegn i sin indeks ved å gå fra en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn til en bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn eller omvendt. Når vi tar hensyn til skifte mellom positive og negative fortegn i boområdenes bidrag til D-indeks, vil intervallet mellom disse bidragene kunne bli større enn de endringer som måles i det reelle bidraget til D-indeksen, der jo alle delbidrag måles med positive verdier.

I det følgende har vi målt intervallet mellom de lokale boområdenes bidrag til D-indeks i 2005 og 2017, der vi altså tar hensyn til skifte mellom pluss- og minusfortegn der dette forekommer. Vi har først målt intervallet i retning positive verdier (figur 5.55). Det vil si at boområder går i retning fra å være segregert i retning personer uten innvandrerbakgrunn til enten å bli mindre segregert i denne retningen eller skifte til segregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. For lokale boområder som allerede var segregert i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2005, måles her intervallet kun for de boområder som øker sin bostedssegregering i denne retning fram til 2017.

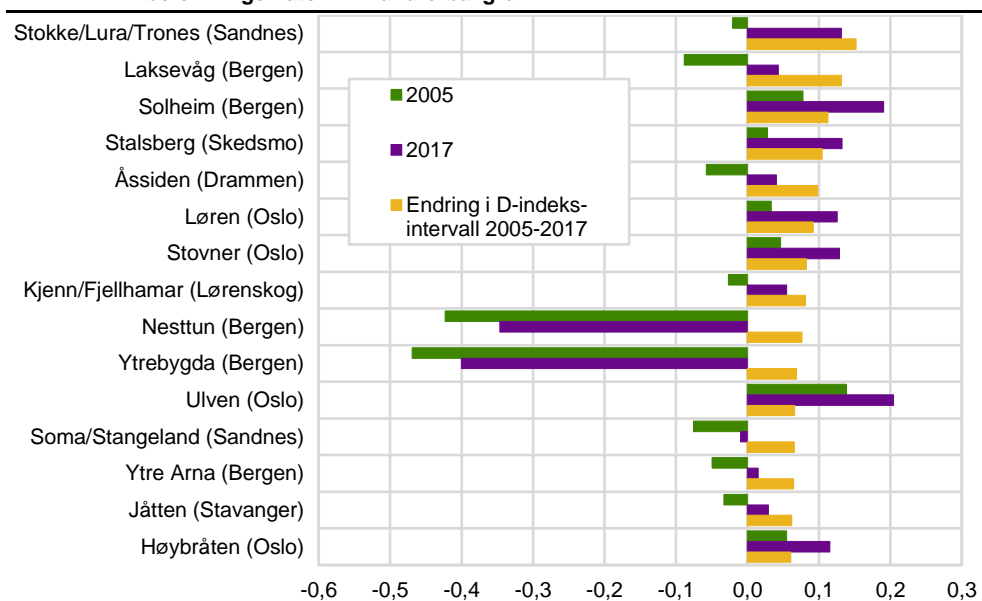
På tilsvarende måte måler vi intervallet i retning negative verdier. Det vil si at lokale boområder går fra å være segregert i retning personer med innvandrerbakgrunn til enten å bli mindre segregert i denne retningen eller skifte til segregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. For boområder som allerede var segregert i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2005 måles her intervallet kun for de boområder som øker sin bostedssegregering i denne retning fram til 2017.

Som vi ser av figur 5.55, er det nå boområdet Stokke/Lura/Trones i Sandnes kommune som viser størst endring i sitt bidrag til D-indeks i retning personer med innvandrerbakgrunn. Deretter følger boområdet Laksevåg i Bergen. Begge hadde en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2005, men endrer sin bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017. Deretter følger boområdene Solheim i Bergen og Stalsberg i Skedsmo kommune,

som begge går fra en noe lavere til en klart høyere bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017 enn det de hadde i 2005.

For øvrig ser vi at det lokale boområdet Åssiden i Drammen følger deretter, med en overgang fra en bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2005 til en bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017. Deretter følger boområdene Løren og Stovner i henholdsvis bydelene Grünerløkka og Stovner i Oslo, som begge viser en økt bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Det samme gjør Ulven i bydelen Bjerke og Høybråten i bydelen Stovner i Oslo, om enn noe lenger ned på listen. Kjenn/Fjellhamar i Lørenskog endrer sin bostedssegregering fra å være rettet mot personer uten innvandrerbakgrunn i 2005 til en bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017. Det samme gjør boområdene Ytre Arna i Bergen og Jåtten i Stavanger. Av de øvrige boområdene på listen, er det boområdene Nesttun og Ytrebygda i Bergen som i størst grad endrer sin bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn til noe mindre segregering i denne retning, mens det siste boområdet på listen, Soma/Stangeland i Sandnes kommune, går fra en klar segregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn i 2005 til nær ingen bostedssegregering i 2017.

Figur 5.55 Lokale boområder med størst endring i bidrag til D-indeks i retning personer med innvandrerbakgrunn basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

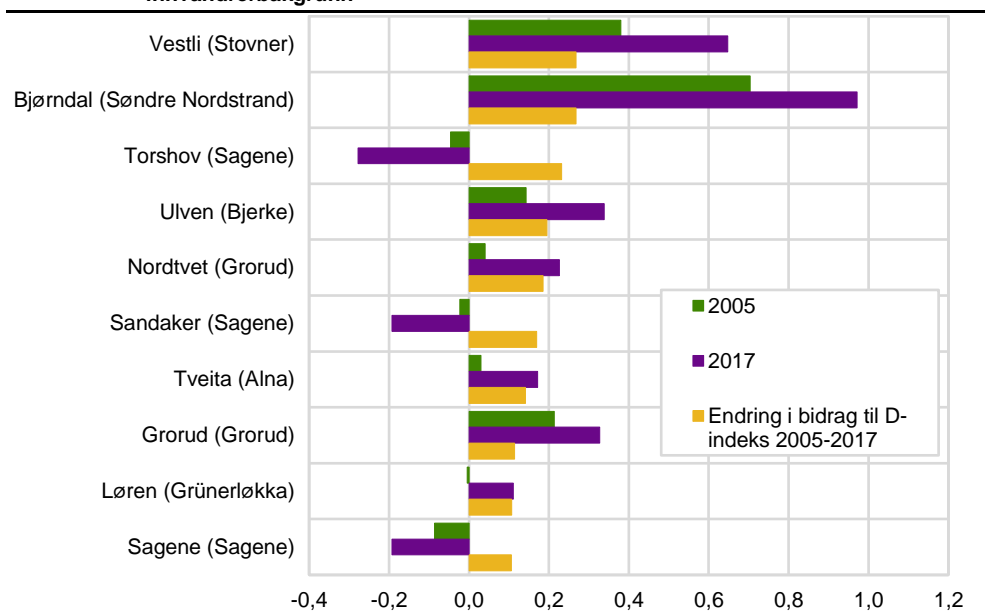
På tilsvarende måte er det de lokale boområdene Holmlia Syd og Bjørnerud i bydelen Søndre Nordstrand i Oslo etterfulgt av Furuset i bydelen Alna som viser størst endring i sitt bidrag til D-indeks i retning personer med innvandrerbakgrunn. Rekkefølgen på de lokale boområdene blir her nøyaktig de samme som vist i figur 5.54, da de lokale boområdene som i størst grad endrer sin bostedssegregering fra positiv i retning negative verdier er å finne blant de boområdene som reduserer sin bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn.

Til slutt har vi samlet boområdene i Oslo med størst endring i bidrag til D-indeks når kun 98 lokale boområder i Oslo brukes som ramme for beregning av D-indeks (jf. avsnitt 5.4 over). Som tidligere nevnt, vil både nivået på D-indeks og bidragene til D-indeks endre seg når de samme boområdenes segregering måles innenfor en annen geografisk ramme, her altså kun Oslo i stedet for summen av de 380 lokale

boområdene. Noen endringer er da også observert, men mye av strukturen i endringene i bostedssegregering mellom boområdene i Oslo blir mye av det samme som observert innenfor den større geografiske rammen for analysene. Fortegnene på bidragene vil imidlertid kunne endre seg når alle bidrag fra boområdene i Oslo nå må summere seg til null kun innenfor Oslo.

I figur 5.56 viser vi boområdene i Oslo med størst økning i sitt bidrag til D-indeks når kun Oslo er ramme for analysen. Ser vi på de ti lokale boområdene i Oslo med størst økning i sitt bidrag til D-indeks fra 2005 til 2017, dukker det opp noen andre boområder som ikke var med i figur 5.53 over. Det lokale boområdet Vestli i bydelen Stovner og Bjørndal i bydelen Søndre Nordstrand troner nå øverst, noe som nå skyldes en klart høyere bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn i 2017 enn i 2005, og der især Bjørndal ender opp med en meget høy segregering i 2017. Torshov i bydelen Sagene, kommer her på tredje plass av de som øker sin bostedssegregering mest, men som vi ser nå i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Innenfor rammen av 380 boområder i figur 5.54, var Torshov å finne blant de med størst nedgang i sitt bidrag til D-indeks, men da med en nedgang i bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Videre på listen følger Ulven i bydelen Bjerke og Nordtvet i bydelen Grorud, som begge øker sin fra før av bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn. Sandaker i bydelen Sagene viser som Torshov i samme bydel en klar økning i bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn. Det samme gjelder også noe lenger ned på listen boområdet Sagene i samme bydel. For øvrig ser vi at boområdene Tveita i bydelen Alna, Grorud i bydelen Grorud og Løren i bydelen Grünerløkka alle viser en klar økning i sin bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn.

Figur 5.56 Lokale boområder med størst økning i bidrag til D-indeks basert på 98 lokale boområder i Oslo fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

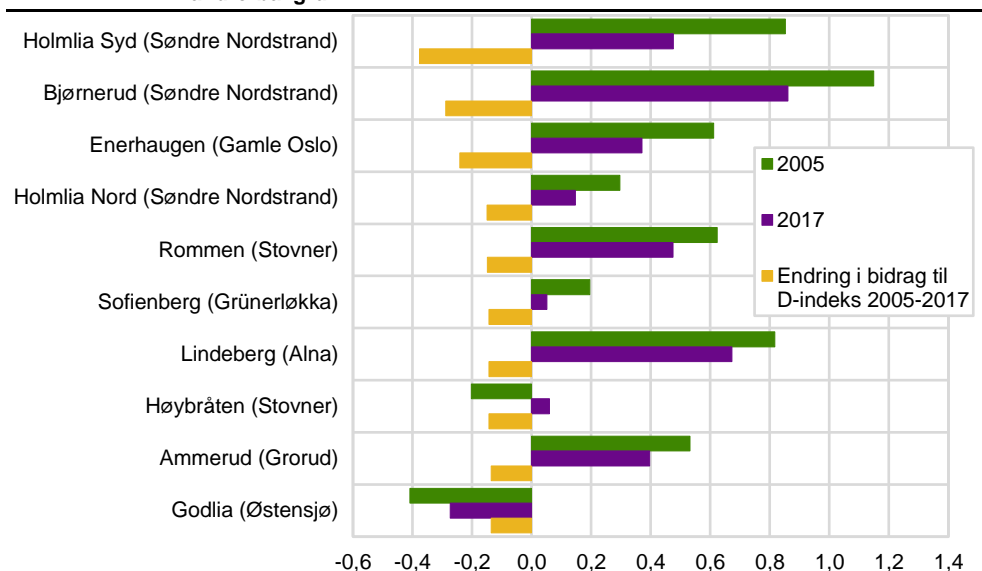

¹ Positive verdier: segregering i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregering i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Til slutt viser vi i figur 5.57 de ti lokale boområdene med størst nedgang i bidrag til D-indeks når kun Oslo er ramme for analysene. Her finner vi flere av de samme lokale boområdene i Oslo som i figur 5.54, der altså 380 lokale boområder var ramme for segregeringsanalysen. Som vi ser, skyldes nedgangen i bidrag til D-indeks stort sett en endring fra høyere til lavere segregering i retning personer med

innvandrerbakgrunn. Dette gjelder for samtlige av de syv boområdene med størst nedgang i sitt bidrag, der som før boområder i bydelen Søndre Nordstrand troner øverst, sammen med boområdet Enerhaugen i bydelen Gamle Oslo. Av de ti boområdene i figuren, er det kun Høybråten i bydelen Stovner og Godlia i bydelen Østensjø som reduserer sine bidrag til D-indeks ved at segregeringen går mer i retning av personer med innvandrerbakgrunn enn i motsatt retning.

Figur 5.57 Lokale boområder med størst nedgang i bidrag til D-indeks basert på 98 lokale boområder i Oslo fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregering i retning befolkning med innvandrerbakgrunn. Negative verdier: segregering i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Oppsummert kan man si at til tross for en klar nedgang i D-indeks, når denne måles på rateform som vist i kapittel 2.1, er det mange lokale boområder som utvikler seg annerledes enn hovedtrenden. Det er verdt å merke seg at Oslo er rikelig representert både blant boområdene som viser størst økning og størst nedgang i sine bidrag til D-indeks blant 380 lokale boområder. Hovedtrenden er dog at det er mange lokale boområder med i utgangspunktet høy bostedssegregering som reduserer sin bostedssegregering i perioden. På den annen side er det mange lokale boområder som i utgangspunktet viste lav bostedssegregering, som i 2017 viser høyere bostedssegregering. Det ser dermed ut som bostedssegregeringen til en viss grad kan ha flyttet på seg. I flere bydeler i Oslo ytre øst og sør er det altså flere av de lokale boområdene som tradisjonelt har vært kjent med innvandrertiltrukket høy bostedssegregering som modererer denne segregeringen, mens noen lokale boområder i de indre byområdene i Oslo, samt i noen av de ytre bydelene i øst og sør, viser klar økning i innvandrertiltrukket bostedssegregering. Eksempler er delbydelen Løren i bydelen Grünerløkka, Ulven i bydelen Bjerke og delbydelene Stovner og Høybråten i bydelen Stovner. Av delbydelene som i utgangspunktet hadde forholdsvis høy bostedssegregering i retning personer med innvandrerbakgrunn, må spesielt nevnes at i delbydelen Vestli i bydelen Stovner og Bjørndal i bydelen Søndre Nordstrand begge har økt sin innvandrertiltrukket bostedssegregering ytterligere i løpet av undersøkelsesperioden.

Resultatene gir også indikasjoner på at en del av bostedssegregeringen i retning personer med innvandrerbakgrunn kan ha flyttet seg til områder utenfor Oslo. Som vi har sett har enkelte lokale boområder i nabokommunene Skedsmo og Lørenskog,

men også i Bærum, fått en klar økning i innvandrertallet bostedssegregering i løpet av undersøkelsesperioden.

Det er også viktig å merke seg at en del boområder som tidligere hadde høy bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn har fått en mer sammensatt befolkning i 2017. Dette bidrar også til at D-indeksen har falt i løpet av undersøkelsesperioden. At bostedssegregeringen har gått noe ned i enkelte boområder i de indre bydelene i Oslo vest som tidligere viste høy bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn, kan for eksempel sees i sammenheng med stort innslag av sekundærboliger som leies ut, og da især til studenter men også til mange innvandrere. En annen grunn kan være at flere innvandrere over tid har fått høyere inntekter og formuer, slik at de i større grad enn tidligere kan kjøpe boliger i boområder som tradisjonelt har vært forbeholdt den rikere delen av befolkningen. Antall medlemmer i innvandrerhusholdningene er ofte større enn i andre husholdninger, og dette forsterker effekten på bostedssegregeringen av at innvandrerne flytter. For ytterligere diskusjon rundt innvandreres mobilitet og bosetting i Oslo, se f.eks. Magnusson Turner og Wessel (2013).

Ser vi på de undersøkte lokale boområdene utenfor Oslo og Akershus, er det også her enkelte områder som skiller seg ut. Aggregert til kommunenivå, er det bare Kristiansand og Stavanger som ikke viser reduksjon i bidraget til D-indeks, mens Moss, Fredrikstad, Drammen og Tromsø viser reduksjon i bidrag til D-indeks i bare en av periodene når vi deler inn undersøkelsesperioden i årene 2005-2011 og 2011-2017. For Bergen finner vi en klar nedgang i D-indeks, der spesielt nedgang i bostedssegregering i retning personer uten innvandrerbakgrunn bidrar mye til dette. Også for Trondheim finner vi en nedgang i bidraget til D-indeks, og da spesielt i den siste perioden 2011-2017. Går vi ned til boområdene, har vi sett at det er flere boområder i Sandnes, Bergen og Stavanger blant de med størst økning i innvandrertallet bostedssegregering, men uten at disse kommer opp i nivåer for bostedssegregering som de vi finner i Oslo.

5.6. Noen betraktninger rundt de regionale bidragene til D-indeks

Som nevnt har vi i kapittel 5 valgt å bruke D-indeksen som et relevant mål på bostedssegregering, se kapittel 2.1. Dette er en metode som er mye brukt i internasjonale, men også i tidligere analyser av bostedssegregering basert på norske data (Blom, 2012). Et gjennomgående trekk ved analysen er at de regionale bidragene til D-indeksen går ned for mange av de lokale boområdene vi studerer. Samtidig vet vi at mange av disse områdene har fått økt befolkning med innvandrerbakgrunn. I dette avsnittet vil vi gå nærmere inn på forklaringen til hvorfor bostedssegregeringen kan gå ned til tross for dette.

D-indeksen er et mål på jevnheten i fordelingen til bosettingen til to befolkningsgrupper over et område som er delt inn i lokale boområder. Ved beregningen av bidraget til D-indeksen for et lokalt område sammenlikner vi raten av befolkningen med innvandrerbakgrunn med raten av befolkningen uten innvandrerbakgrunn, se likning (1) i kapittel 2.1. Med raten av personer med innvandrerbakgrunn menes antall personer med innvandrerbakgrunn bosatt i området målt som andel av det totale antall personer med innvandrerbakgrunn under ett i alle de lokale områdene vi studerer. Tilsvarende definisjon gjelder for raten av ikke-innvandrere. Dersom de to ratene er forskjellige er bidraget til D-indeksen lik 0,5 ganger tallverdiene av differansen mellom de to ratene. Dette betyr at en både vil få et bidrag til D-indeksen dersom et område har en uforholdsmessig stor rate av innvandrere, men også dersom området har en uforholdsmessig liten rate av innvandrere, dvs. stort overskudd av personer uten innvandrerbakgrunn. Dersom de to ratene er like, er

bidraget til D-indeksen lik null. En konsekvens av definisjonen av D-indeksen er at dersom innvandrerbefolkningen summert over alle de lokale boområdene vi studerer doubles, samtidig som innvandrerrenten i de ulike boområdene holdes uendret (og vi har uendret bosetting av befolkningen av ikke-innvandrere), så vil D-indeksen vise uendret verdi. Dette betyr at D-indeksen er uendret dersom antall innvandrere i alle de lokale boområdene har samme prosentvise vekst.

Beregningene skissert over indikerer at det er fire potensielle grunner til at bidraget til D-indeksen fra et lokalt boområde kan ha endret seg over tid. Den første skyldes at nevneren i beregningen av raten for befolkningen med innvandrerbakgrunn og tilsvarende nevner for beregning av raten for personer uten innvandrerbakgrunn kan ha endret seg.⁶ Tar vi utgangspunkt i den gjennomsnittlige prosentvise befolkningsendringen, slik den er målt for 380 boområder i tabell 4.8 i kapittel 4, har befolkningen uten innvandrerbakgrunn økt med 6,4 prosent fra 2005 til 2017 samtidig som befolkningen med innvandrerbakgrunn har økt med 113,3 prosent. Når vi ser på nevnerne i de to ratene, er det altså særlig nevneren i raten knyttet til innvandrere som har fått en betydelig endring i den perioden vi ser på. For å opprettholde innvandrerrenten fra 2005 slik at det ikke er endringer i denne som gjør at bidraget til D-indeksen endres, må derfor det enkelte lokale boområde ha en betydelig (113,3 prosent) prosentvis vekst i antall innvandrere. Dersom veksten er mindre, trekker dette i retning av redusert bidrag til indeksen.

I tillegg vil endringene i telleren i de to ratene kunne bety mye for endringer i bidraget til D-indeksen. Dersom vi ser bort i fra muligheten for at befolkningen uten innvandrerbakgrunn flytter ut av et område, er det igjen særlig veksten i antall personer med innvandrerbakgrunn som er avgjørende for bidraget til D-indeksen fra det enkelte lokale boområde. Med tanke på at antall personer med innvandrerbakgrunn totalt har økt med 113,3 prosent må det skje en betydelig økning i antall personer med innvandrerbakgrunn i de ulike boområdene for at bidraget til D-indeksen ikke skal falle over tid. Et viktig poeng her er at dersom raten er stor i utgangspunktet må det flytte inn et betydelig antall personer med innvandrerbakgrunn dersom raten skal holdes uendret fra 2005-2017. For å belyse dette nærmere – og også effektene av at befolkningen uten innvandrerbakgrunn reduseres – ser vi på befolkningstallene for delbydel Furuset i bydelen Alna i Oslo gitt i tabell 5.11. Furuset er det lokale boområdet i undersøkelsen med høyest bidrag til D-indeks både i 2005 og 2017 både når 380 boområder er rammen for analysene og når kun Oslo er rammen for analysene. I alle undersøkelsene er imidlertid bidraget til D-indeks for Furuset fallende i løpet av perioden. Dette til tross for at antall personer med innvandrerbakgrunn relativt til den totale befolkningen i Furuset økte fra 50,2 prosent i 2005 til 69,3 prosent i 2017.

⁶ Nevneren er felles for alle 380 lokale boområder i beregningen av D-indeks for hvert år som inngår i analysen.

Tabell 5.11 Komponentene bak bidrag til D-indeks fra delbydel Furuset i 2005 og 2017, samt andel personer med innvandrerbakgrunn i Furuset og i alle 380 boområder

Variabel	2005	2017	Endring	Prosentvis endring
			2005-2017	2005-2017
I_t	4 436	7 025	2 589	58,4
I_t	236 285	503 951	267 666	113,3
P_t	4 396	3 113	-1 283	-29,2
P_t	1 612 397	1 715 631	103 234	6,4
$I_t/I_t * 100$	1,88	1,39	-0,49	
$P_t/P_t * 100$	0,27	0,18	-0,09	
$d_t = I_t/I_t - P_t/P_t /2$	0,81	0,61	-0,2	
$I_t/(I_t + P_t) * 100$	50,2	69,3	19,1	
$I_t/(I_t + P_t) * 100$	12,8	22,7	9,9	

I = antall personer med innvandrerbakgrunn, P = antall personer uten innvandrerbakgrunn, i = Furuset, t = år, d = bidrag til D-indeks. Se likning (1).

Tabellen viser at antall personer med innvandrerbakgrunn i Furuset økte fra 4 436 personer i 2005 til 7 025 personer i 2017, en økning på 58 prosent. Samtidig med dette skjedde det en nedgang i antall personer uten innvandrerbakgrunn, fra 4 396 personer i 2005 til 3 113 personer i 2007, en reduksjon på 29,2 prosent.

Ser vi på de tilsvarende tallene for de to befolkningsgruppene når vi summerer over alle de 380 boområdene, finner vi som nevnt tidligere at antall personer med innvandrerbakgrunn økte med 113,3 prosent fra 2005 til 2017 mens antall personer uten innvandrerbakgrunn økte med 6,4 prosent. Ved å sammenholde tallene for Furuset og de aggregerte tallene for de 380 områdene finner vi at raten knyttet til personer med innvandrerbakgrunn falt fra 1,88 i 2005 til 1,39 i 2017. Til tross for at Furuset har fått en betydelig økning i antall personer med innvandrerbakgrunn, falt innvandrerrenten ganske betydelig. Dette skyldes at veksten i antall personer med innvandrerbakgrunn på Furuset «bare» har vokst med 58 prosent, mens den samlet for alle de 380 lokale boområdene har økt med 113 prosent.

Samtidig med dette har Furuset fått en reduksjon i antall personer uten innvandrerbakgrunn mens det har vært en svak vekst i antall personer uten innvandrerbakgrunn totalt i de 380 boområdene. Raten knyttet til personer uten innvandrerbakgrunn har dermed falt fra 0,27 til 0,18. Sammenliknet med fallet i raten for personer med innvandrerbakgrunn, er fallet relativt mindre målt i prosentpoeng. Reduksjonen i bidraget til D-indeksen på 0,2 prosentpoeng skyldes derfor i hovedsak at den prosentvise veksten i antall personer med innvandrerbakgrunn i Furuset ikke har vært så stor som den prosentvise veksten i antall personer med slik bakgrunn totalt i alle de lokale boområdene. Til tross for at Furuset har hatt en nesten dobbelt så stor økning i andelen personer med innvandrerbakgrunn målt i prosentpoeng som gjennomsnittet for alle 380 boområder vi måler segregeringen innenfor, finner vi en reduksjon i bostedssegregeringen. Samtidig vil mange områder med en relativt stor økning i bidraget til D-indeksen være kjennetegnet ved at de i utgangspunktet har hatt en relativt liten befolkning med innvandrerbakgrunn. Dermed behøver en ikke så stor vekst i antall personer med innvandrerbakgrunn før innvandrerrenten øker betydelig.

6. Resultater ved hjelp av alternative målemetoder

I dette avsnittet presenterer vi noen beregninger for bostedssegregering basert på noen alternative mål til D-indeksen, blant annet Gini-koeffisienten. Motivasjonen for å sammenlikne resultatene basert på D-indeksen (tabellene 5.1-5.6) med tilsvarende resultater basert på Gini (tabellene 6.1-6.6) er å se om resultatene er sensitive for valg av mål for segregering. Som vi vil se, viser beregningene basert på Gini-koeffisienten samme utviklingstrekk over tid som beregningene basert på D-indeksen.

6.1. Resultater ved hjelp av Gini-koeffisienten

Tabell 6.1 viser utviklingen i bostedssegregeringen slik den måles ved Gini-indeksen når beregningene er basert på de 380 lokale boområdene som vi tidligere har operert med. Tabellen gir samme hovedinntrykk som vi fikk av tabell 5.1. Bostedssegregeringen har gått ned fra 2005 til 2017 både for innvandrere og for norskfødte personer med to innvandrereforeldre, når vi ser bort fra landbakgrunn. Nedgangen har skjedd i begge de to periodene vi ser på, men for norskfødte personer med to innvandrereforeldre har nedgangen vært betydelig større i den siste perioden. Beregningene basert på Gini-indeksen bekrefter for øvrig funnene fra tabell 5.1 om at innvandrere fra landgruppe 1 skiller seg ut ved å ha en (svak) økning i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017 mens segregeringen blant innvandrere fra de to andre landgruppene har gått ned, og det i begge periodene vi ser på.

Tabell 6.1 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere, norskfødte barn med innvandrereforeldre og personer med innvandrerbakgrunn samlet målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005-2011	2011-2017
Innvandrere	39,7	36,8	34,0	-2,9	-2,8
Norskfødte personer med to innvandrereforeldre	59,9	56,6	50,9	-3,3	-5,7
Personer med innvandrerbakgrunn	43,3	40,0	36,9	-3,3	-3,1
Innvandrere:					
Landgruppe 1 ¹	31,1	33,6	32,3	2,5	-1,2
Landgruppe 2	36,2	33,1	31,2	-3,1	-1,9
Landgruppe 3	49,7	46,2	42,6	-3,5	-3,6
Norskfødte personer med to innvandrereforeldre:					
Landgruppe 1	36,1	33,6	30,6	-2,5	-3,0
Landgruppe 2	53,2	38,1	35,2	-15,2	-2,9
Landgruppe 3	64,4	61,6	57,2	-2,8	-4,4
Personer med innvandrerbakgrunn.:					
Landgruppe 1	30,9	33,1	31,8	2,2	-1,4
Landgruppe 2	36,4	32,8	31,0	-3,6	-1,8
Landgruppe 3	53,2	49,9	46,2	-3,3	-3,7

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

I tabell 6.2 splitter vi opp på kjønn på samme måte som vi gjorde i samband med tabell 5.2 for D-indeksen. Igjen får vi bekreftet funnene fra beregningene basert på D-indeksen. Med unntak av for innvandrere fra landgruppe 1 har det vært en nedgang i bostedssegregeringen blant både kvinnelige og mannlige innvandrere fra 2005 til 2017. Økningen i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017 for innvandrere fra landgruppe 1 som vi fant i tabell 6.1 skyldes de mannlige innvandrerne. For de kvinnelige innvandrerne fra landgruppe 1 har det vært en svak nedgang i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017.

Tabell 6.2 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter kjønn og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Landgrupper og kjønn	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
Menn	41,8	38,2	35,2	-3,6	-2,9
Kvinner	38,1	35,7	33,0	-2,4	-2,7
Landgruppe 1:					
Menn	31,3	34,2	33,1	2,9	-1,1
Kvinner	32,4	34,0	32,3	1,6	-1,7
Landgruppe 2:					
Menn	42,2	36,4	33,4	-5,8	-3,0
Kvinner	35,7	30,5	29,4	-5,3	-1,1
Landgruppe 3:					
Menn	51,6	49,0	45,2	-2,7	-3,8
Kvinner	48,1	44,0	40,6	-4,1	-3,4

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Tabell 6.3 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter alders- og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Aldersgrupper:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
0 – 14 år	41,3	34,3	31,0	-6,9	-3,3
15 – 29 år	45,6	42,2	37,3	-3,5	-4,9
30 – 49 år	41,1	37,3	34,6	-3,9	-2,6
50 – 66 år	37,5	37,5	37,3	0,0	-0,2
67 år og eldre	36,5	36,8	37,7	0,3	0,9
Landgruppe 1:					
0 – 14 år	46,6	41,9	38,0	-4,8	-3,8
15 – 29 år	50,3	57,9	52,4	7,5	-5,5
30 – 49 år	33,7	33,8	35,7	0,1	1,8
50 – 66 år	27,7	27,9	27,4	0,2	-0,5
67 år og eldre	37,4	34,7	32,5	-2,7	-2,2
Landgruppe 2:					
0 – 14 år	68,1	39,7	39,1	-28,4	-0,6
15 – 29 år	45,4	37,5	34,2	-7,9	-3,3
30 – 49 år	39,3	34,0	31,9	-5,4	-2,1
50 – 66 år	44,0	36,5	33,5	-7,5	-3,0
67 år og eldre	57,4	52,2	49,0	-5,2	-3,2
Landgruppe 3:					
0 – 14 år	48,7	44,9	39,2	-3,8	-5,7
15 – 29 år	49,9	45,1	40,2	-4,8	-4,9
30 – 49 år	50,7	47,4	43,2	-3,3	-4,2
50 – 66 år	54,6	51,6	49,7	-3,0	-1,9
67 år og eldre	51,8	54,3	54,8	2,5	0,6

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

I tabell 6.3 deler vi innvandrerne inn i aldersgrupper. Ser vi på resultatene for alle innvandrerne uansett landbakgrunn finner vi på samme måte som tidligere (se tabell 5.3) at bostedssegregeringen har gått ned i de yngre aldersgruppene, mens det blant innvandrere for aldersgruppen 67+ år har skjedd en svak økning i bostedssegregeringen. Tar vi også hensyn til landbakgrunn, finner vi at så godt som alle aldersgrupper har mindre bostedssegregering i 2017 enn i 2005 når vi ser på landgruppene 2 og 3. Det eneste unntaket er den eldste aldersgruppen i landgruppe 3 som har en økning i bostedssegregeringen. For landgruppe 1, som vi tidligere har funnet at har fått økt grad av bostedssegregering, er det særlig aldersgruppen 15-29 år som skiller seg ut ved å ha fått økt bostedssegregering fra 2005 til 2011. Funnene er dermed konsistente med de tilsvarende resultatene vi fant i tabell 5.3, som er basert på D-indeksen.

Tabell 6.4 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter botid og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Botid:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Innvandrere:					
0–2 år	40,9	38,6	37,1	-2,4	-1,4
3–5 år	41,0	34,4	32,7	-6,6	-1,7
6–10 år	41,7	40,9	31,3	-0,8	-9,6
11–15 år	48,4	41,0	38,4	-7,4	-2,6
16 år og lenger	41,5	43,1	42,2	1,6	-0,9
Landgruppe 1:					
0–2 år	49,3	53,2	52,6	4,0	-0,6
3–5 år	41,8	42,5	44,8	0,7	2,3
6–10 år	33,9	34,2	35,0	0,3	0,8
11–15 år	35,9	30,1	28,3	-5,8	-1,8
16 år og lenger	26,8	26,3	25,4	-0,5	-0,9
Landgruppe 2:					
0–2 år	52,0	37,7	35,9	-14,3	-1,8
3–5 år	52,9	37,3	33,9	-15,6	-3,4
6–10 år	47,6	37,8	34,3	-9,8	-3,6
11–15 år	47,2	42,1	35,0	-5,0	-7,1
16 år og lenger	41,7	38,0	34,4	-3,7	-3,6
Landgruppe 3:					
0–2 år	44,8	41,3	38,3	-3,5	-3,0
3–5 år	47,7	42,9	38,2	-4,9	-4,6
6–10 år	51,9	47,9	40,1	-4,0	-7,8
11–15 år	55,6	51,7	46,2	-3,9	-5,5
16 år og lenger	58,0	55,6	53,1	-2,4	-2,5

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Tabell 6.5 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter utdanning og landgruppe¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Utdanningsnivå:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Uoppgitt/ingen utdanning	43,7	43,7	39,6	0,0	-4,2
Grunnskole	51,6	48,6	46,9	-3,0	-1,7
Videregående utdanning	40,4	38,0	36,5	-2,4	-1,5
Kort høyere utdanning	35,7	34,3	32,7	-1,4	-1,6
Lang høyere utdanning	36,0	35,7	35,3	-0,3	-0,4
Landgruppe 1:					
Uoppgitt/ingen utdanning	45,8	54,5	51,4	8,8	-3,2
Grunnskole	29,6	27,4	27,5	-2,1	0,1
Videregående utdanning	26,7	30,0	29,3	3,3	-0,7
Kort høyere utdanning	33,6	33,8	32,0	0,2	-1,8
Lang høyere utdanning	42,7	44,1	43,3	1,4	-0,8
Landgruppe 2:					
Uoppgitt/ingen utdanning	48,1	39,9	36,2	-8,2	-3,7
Grunnskole	47,7	36,8	35,8	-10,9	-1,0
Videregående utdanning	43,4	35,5	33,8	-7,9	-1,7
Kort høyere utdanning	47,2	34,2	31,0	-12,9	-3,2
Lang høyere utdanning	49,7	35,1	30,8	-14,6	-4,4
Landgruppe 3:					
Uoppgitt/ingen utdanning	49,7	49,0	46,3	-0,7	-2,7
Grunnskole	56,8	53,7	52,0	-3,0	-1,7
Videregående utdanning	52,5	49,8	47,5	-2,7	-2,2
Kort høyere utdanning	48,5	43,5	41,7	-5,0	-1,9
Lang høyere utdanning	43,0	39,5	39,3	-3,5	-0,1

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

Funnene i tabell 6.4 for innvandrere bekrefter funnene i tabell 5.4 om at når vi ser på alle innvandrere under ett er det en U-formet sammenheng mellom botid og bostedssegregering i 2017 mens den i 2005 var mer jevnt fordelt. Også når vi deler innvandrerne inn etter landgrupper, får vi bekreftet resultatene basert på D-

indeksen. I 2017 er sammenhengen mellom bostedssegregering og botid forskjellig for alle de tre gruppene av innvandrere. For innvandrere fra landgruppe 1 er det negativ samvariasjon mellom botid og bostedssegregering i 2017, for innvandrere fra landgruppe 2 er det ingen klar sammenheng, mens det for innvandrere fra landgruppe 3 er en positiv samvariasjon mellom botid og bostedssegregering.

Også resultatene i tabell 6.5, hvor vi deler innvandrerne inn etter utdanningsnivå, bekrefter funnene basert på D-indeksen rapportert i tabell 5.5. Ser vi alle innvandrerne under ett, er det gruppen med grunnskole som høyeste fullførte utdanning, som har høyest bostedssegregering i alle de tre årene 2005, 2011 og 2017. Tabellen bekrefter ellers at blant innvandrere fra landgruppe 2 det har vært en betydelig nedgang i bostedssegregeringen blant alle utdanningsgruppene fra 2005 til 2017, særlig i den første perioden 2005 til 2011. Innvandrere fra landgruppe 3 har også hatt en generell nedgang uavhengig av utdanningsnivå, men for disse gruppene er nedgangen mindre enn for innvandrerne fra landgruppe 2. For landgruppe 3 er det innvandrere med grunnskole som høyeste fullførte utdanning som har høyest bostedssegregering.

I den siste robusthetssjekken vi gjør deler vi innvandrerne inn etter arbeidsmarkedsstatus, se tabell 6.6. Ser vi på innvandrerne fra landgruppe 3, ser vi at det er personer utenfor arbeidsstyrken som har hatt den største nedgangen i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017. Også blant sysselsatte personer har det vært en relativt stor nedgang i bostedssegregeringen i denne perioden. Minst reduksjon i bostedssegregeringen blant innvandrere fra landgruppe 3 finner vi i gruppen som er under utdanning. Dette siste funnet står i kontrast til funnene for innvandrerne fra landgruppe 2, hvor det er de under utdanning, sysselsatte under utdanning og arbeidsledige som har hatt den største reduksjonen i bostedssegregeringen fra 2005 til 2017. Resultatene basert på Gini-indeksen i denne tabellen er ellers konsistente med resultatene vi fant for D-indeksen i tabell 5.6.

Tabell 6.6 Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper¹ i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn

Arbidsmarkedsstatus:	2005	2011	2015	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2015
Innvandrere:					
Sysselsatte	38,9	36,1	34,4	-2,8	-1,7
Sysselsatte under utdanning	42,6	42,1	39,6	-0,5	-2,6
Under utdanning	45,9	46,8	44,1	1,0	-2,7
Arbeidsledige	52,2	48,9	44,9	-3,3	-4,1
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	44,6	40,6	38,9	-4,0	-1,7
Landgruppe 1:					
Sysselsatte	32,9	36,1	36,2	3,3	0,1
Sysselsatte under utdanning	44,2	46,8	47,5	2,6	0,7
Under utdanning	53,5	57,1	52,0	3,6	-5,1
Arbeidsledige	45,8	45,3	45,9	-0,5	0,7
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	31,8	34,1	33,7	2,3	-0,4
Landgruppe 2:					
Sysselsatte	38,8	33,3	32,5	-5,5	-0,8
Sysselsatte under utdanning	54,7	44,3	37,9	-10,4	-6,5
Under utdanning	59,8	48,8	42,5	-11,0	-6,3
Arbeidsledige	58,7	44,9	39,9	-13,8	-5,0
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	44,0	37,3	33,8	-6,6	-3,5
Landgruppe 3:					
Sysselsatte	51,2	47,5	44,9	-3,7	-2,6
Sysselsatte under utdanning	48,5	46,7	43,1	-1,8	-3,5
Under utdanning	49,3	50,0	48,2	0,7	-1,8
Arbeidsledige	56,4	56,9	52,8	0,5	-4,1
Øvrige utenfor arbeidsstyrken	53,8	48,0	46,3	-5,8	-1,7

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand. Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand).

6.2. Resultater ved hjelp av Spearmans rangkorrelasjonskoeffisient

I D-indeksen inngår hvert delområde med absoluttverdien av differansene

$$\left| \frac{I_{it} - P_{it}}{I_t - P_t} \right|. \text{ Positive verdier av } \frac{I_{it} - P_{it}}{I_t - P_t} \text{ innebærer at det er segregering i retning av}$$

innvandrere. Hvis man i periode t sorterer verdiene i synkende rekkefølge kan en tilordne rangeringsnummer, slik at delregionen med den høyeste verdien av differansen over får verdien 1, den nest høyeste får verdien 2 og fortsette på denne måten inntil man påtreffer regionen med den laveste negative verdien, som får tilordnet den høyeste rangverdien, M . Tilsvarende rangeringer kan gjøres for andre perioder. La R_{it} betegne rangverdien til delområde i i periode t . Denne variabelen er således en heltallsvariabel som varierer mellom 1 og M . For å måle graden av permanens i rangeringen mellom to perioder kan man beregne Spearmans korrelasjonskoeffisient (Spearman, 1904). Korrelasjonskoeffisienten er gitt ved

$$\rho_{ts}^R = \frac{\frac{1}{M} \sum_{i=1}^M (R_{it} - \bar{R}_t)(R_{is} - \bar{R}_s)}{\sqrt{\frac{1}{M} \sum_{i=1}^M (R_{it} - \bar{R}_t)^2} \sqrt{\frac{1}{M} \sum_{i=1}^M (R_{is} - \bar{R}_s)^2}},$$

der $\bar{R}_g = \frac{1}{M} \sum_{i=1}^M R_{ig}$, $g = t, s$. En har videre også egenskapene $\bar{R}_t = \bar{R}_s$ og

$$\frac{1}{M} \sum_{i=1}^M (R_{it} - \bar{R}_t) = \frac{1}{M} \sum_{i=1}^M (R_{is} - \bar{R}_s). \text{ På grunn av disse egenskapene kan det vises}$$

at korrelasjonskoeffisienten kan uttrykkes på en enklere måte. La

$$d_{its} = R_{it} - R_{is}, \quad i = 1, \dots, M.$$

Spearmans korrelasjonskoeffisient kan da skrives som

$$\rho_{ts}^R = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^M d_{its}^2}{M(M^2 - 1)}.$$

Tabell 6.7 nedenfor viser beregnede Spearmans korrelasjonskoeffisienter når rammen som ligger til grunn for D-indeks beregningene er hhv. 380 lokale boområder og Oslo. Det er to saker å merke seg. Det første er at rangkorrelasjonen er veldig høy. Dette betyr at lokale boområder som er innvandringsintensive et år også har en tendens til å være det i et annet år. Det andre er at når avstanden i antall år øker fra 6 til 12 år, så avtar korrelasjonskoeffisienten noe. Dette er som forventet. Jo lenger avstand det er mellom to år, jo mer kan ha skjedd når det gjelder bostedsorientering årene i mellom.

Tabell 6.7 Spearmans rangkorrelasjon for ulike par av år og ulike rammer

Ramme for beregning av D-indeks	2005 og 2011	2011 og 2017	2005 og 2017
380 regioner	0,966	0,972	0,916
Oslo	0,980	0,982	0,951

6.3. Noen resultater der D-indeksen fremkommer som et veiet gjennomsnitt av innvanderandeler

I kapittel 2 har vi drøftet ulike aspekter ved dissimilaritetsindeksen (D-indeksen). Som tidligere beskrevet, har vi i denne rapporten valgt å benytte den varianten der D-indeksen beregnes i rateform (se kapittel 2.1). Dette er den varianten som har vært mest benyttet, og som også tidligere er benyttet i norske analyser av

bostedssegregering (se bl.a. Blom, 2012). I kapittel 2.2. har vi også beskrevet en alternativ variant, der D-indeksen beregnes som et veiet gjennomsnitt av innvandrerandeler i hvert av delområdene. Vi har til slutt også foretatt noen beregninger av D-indeksen der denne beregningsmetoden av D-indeksen er lagt til grunn. Vi begrenset imidlertid analysene her ved å se på bostedssegregeringen mellom personer med innvandrerbakgrunn totalt sett i forhold til hele befolkningen uten innvandrerbakgrunn. I den første analysen brukte vi de samme 380 lokale boområdene som tidligere i analysen som ramme. I den andre analysen har vi som tidligere brukt kun de 98 delbydelene i Oslo som ramme.

I litteraturen er beregningsmetoden for D-indeksen fremkommet i rateform, som beskrevet i kapittel 2.1, og den beskrevet som et veiet gjennomsnitt av innvandrerandeler i kapittel 2.2, ment som alternativer for å komme frem til de samme resultater for D-indeksen. Våre beregningsresultater ved hjelp av et veiet gjennomsnitt, ga da også likeverdige D-indeksverdi som de fremkommet vha. av rateform i tabell 5.1. Det samme fikk vi når analysen kun ble basert på 98 lokale boområder i hovedstaden. Ved kontroll ser vi at bidragene til D-indeks både fra hver av de 380 lokale boområdene i hovedanalysen, så vel som fra hver av de 98 delbydelene med kun Oslo som ramme, ble likeverdige både ved hjelp av beregningene i rateform som i beregningene ved hjelp av veite gjennomsnitt av andeler.

7. Avslutning

Vi har brukt D-indeksen til å studere bostedssegregering blant innvandrere og innbyggere med to innvandrerforeldre i perioden 2005 til 2017. D-indeksen er et mål på jevnheten i fordelingen til bosettingen av innvandrere, eventuelt etterkommere av innvandrere versus den øvrige befolkningen over ulike lokale boområder som til sammen utgjør et større område. I stedet for å se på hele landet har vi plukket ut 21 store og sentrale kommuner med relativt mange innvandrere. Disse kommunene er så delt inn i 380 lokale boområder, og det er disse områdene som danner basis for de fleste av de beregningene vi har foretatt. Fra et sammenlikningsperspektiv er det en svakhet ved D-indeksen at resultatene er sensitive for valg av størrelsen på de lokale boområdene og deres avgrensning. Jo finere inndeling en bruker, jo større blir D-indeksen siden en da i større grad vil identifisere lokale boområder som er mer homogene med hensyn til sammensetningen av befolkningen. Som en konsekvens av dette har vi i denne rapporten lagt størst vekt på utviklingen over tid, og mindre vekt på nivåene til D-indeksen.

Perioden vi ser på (2005-2017) er kjennetegnet ved en høy vekst i antall personer med innvandrerbakgrunn, særlig i perioden 2007-2015. Mens antall personer med innvandrerbakgrunn var om lag 365 000 i 2005, så var det tilsvarende tallet i 2017 omkring to og en halv gang så stort (ca. 884 000 personer). På tross av denne sterke økningen finner vi en nedgang i D-indeksen både fra 2005-2011 og fra 2011-2017 blant både innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre. Når vi deler innvandrerne inn etter landbakgrunn, finner vi at nedgangen gjelder for personer fra landgruppene 2 og 3, dvs. personer som kommer fra nye EU-land i Øst-Europa samt fra land i Øst-Europa som ikke er medlemmer av EU, Asia, Afrika, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Det faktum at vi finner en nedgang i D-indeksen når vi ser alle de 21 kommunene under ett er ikke ensbetydende med at det ikke finnes lokale boområder som har fått økt innvandring og større innvandretetthet i 2017 enn hva som var tilfelle i 2005. Dette skyldes blant annet invariansegenskapene til D-indeksen. Invarianskravet innebærer at dersom innvandringen øker, men de nyankomne innvandrerne fordeles på de lokale boområdene etter samme fordeling som en tidligere hadde, er indeksen uendret. Det faktum at indeksen er basert på bidrag fra mange forskjellige kommuner tilsier også at utviklingen i indeksen for alle kommuner målt under ett kan avvike fra utviklingen i den enkelte kommune og ikke minst utviklingen i de enkelte lokale boområdene. I tillegg kan en også tenke seg at de lokale boområdene våre kan deles ytterligere opp, og at en innenfor disse områdene igjen kan få høye konsentrasjoner av personer med innvandrerbakgrunn.

En stor andel av innvandrerne bor i Oslo, og vi har derfor foretatt separate beregninger blant annet for Oslo basert på de 98 delbydelene i Oslo. Vi finner at mange av de delbydelene som hadde særskilt høye innvandrerrettede bidrag til D-indeksen i 2005, har fått redusert sine bidrag både i 2011, men ikke minst i 2017. Dette gjelder for eksempel Enerhaugen i bydelen Gamle Oslo, Veitvet i Bjerke bydel, Ammerud og Romsås i bydelen Grorud, Rommen og Haugenstua i bydel Stovner, Furuset og Lindeberg i Alna bydel og Holmlia Syd og Bjørnerud i bydelen Søndre Nordstrand. Vi finner imidlertid også eksempler på det motsatte. Bjørndal i Søndre Nordstrand og Vestli i Stovner bydel er eksempler på delbydeler som hadde forholdsvis høye bidrag til D-indeksen i 2005 og som har enda høyere bidrag i 2017.

På den annen side er det mange lokale boområder som i utgangspunktet viste lav bostedssegregering, men som i 2017 viser klart høyere bostedssegregering. Det ser

ut som bostedssegregeringen til en viss grad kan ha flyttet på seg. Flere lokale boområder i de indre byområdene i Oslo, samt i noen av de ytre østlige bydelene med relativt mange innvandrere viser klar økning i bostedssegregeringen. Eksempler er Løren i bydelen Grünerløkka, Ulven i bydelen Bjerke og Stovner og Høybråten i bydelen Stovner.

Vi kan også ha bostedssegregering i den forstand at enkelte lokale boområder er dominert av innbyggere uten innvandrerbakgrunn. Eksempler på dette i Oslo i 2005 var Bygdøy, Frogner, Frognerparken, Majorstuen syd og Uranienborg i Frogner bydel, Bislett, Ila og Fagerborg i bydel St. Hanshaugen, Ullernåsen og Skøyen i bydel Ullern, Røa, Holmenkollen og Slemdal i bydel Vestre Aker, Myrer og Ullevål Hageby i bydel Nordre Aker, Refstad i bydel Bjerke og Nordstrand, Bekkelaget og Munkerud i bydel Nordstrand. Enkelte av disse delbydelene og flere andre boområder med høy andel innbyggere uten innvandrerbakgrunn har fått økte andeler innvandrere over tid, slik at de i 2017 er noe mer heterogene med hensyn til befolkningssammensetning. Det samme fenomenet ser man også i Bergen, blant annet i boområdene Ytrebygda, Nesttun og Åsane, og i Trondheim i boområdet Byåsen.

Når bostedssegregeringen måles innenfor Oslo, er det flere delbydeler som viser en trend mot økt bostedssegregering i retning befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Dette gjelder blant annet alle delbydeler i bydel Sagene, Kampen i bydel Gamle Oslo, Rodeløkka i bydel Grünerløkka, Montebello/Hoff i bydel Ullern og Oppsal i bydel Østensjø.

Det er også viktig å merke seg at en del av bostedssegregeringen i retning personer med innvandrerbakgrunn kan ha flyttet seg til områder utenfor Oslo, der enkelte lokale boområder i nabokommunene Skedsmo og Lørenskog, men også i Bærum, viser klar økning i innvandrerrettet bostedssegregering. Størst økning i bostedssegregering i denne retningen var imidlertid å finne i boområdene Solheim i Bergen og i Stokke/Lura/Trones i Sandnes kommune.

Vi har også gjort noen betraktninger rundt de bidragene til D-indeks som stammer fra de forskjellige lokale boområdene. Bakgrunnen for dette var beregningene som viser at en del lokale boområder som i utgangspunktet hadde en høy rate av innvandrere, har fått redusert bidrag til D-indeksen til tross for at andelen innvandrere har økt betydelig. Analysen viser at boområder med i utgangspunktet høye andeler av personer med innvandrerbakgrunn ofte vil få en reduksjon i sitt bidrag til D-indeksen, selv med en sterk økning av både antall og andel personer med innvandrerbakgrunn. En viktig forklaring til dette, er at den prosentvise andelen av en i utgangspunktet stor befolkningsgruppe som må flytte for å oppnå utjevning i bosettingen mellom befolkningsgrupper vil bli presset nedover jo større andel gruppen utgjør av totalbefolkningen.

Analysen reiser også en del andre interessante spørsmål som det ikke har vært mulig å se nærmere på gitt ressursrammen for prosjektet. Ett stikkord er segregering når en ser på mer enn 2 grupper (se f.eks. Hao og Fong, 2011). Analysen skiller mellom innvandrere fra tre landgrupper. Med tanke på kulturelle forskjeller mellom innvandrere fra ulike land, kan en tenke seg at innvandrerne har preferanser for hvor de vil bosette seg. En analyse hvor en går nærmere inn på innvandrernes landbakgrunn utover de tre landgruppene vi har operert med i denne rapporten, er derfor interessant. Vi gjør heller ikke noe forsøk på å forklare endringer i bosettingsmønsteret over tid. Tilgang på rikholdige registerdata over tid med informasjon om landbakgrunn, innvandringsgrunn, utdanning, arbeidsmarkedsstatus, familiesammensetning med mer gjør at en har gode forutsetninger for å gjøre denne typen analyser. Mens vi har sett på

beholdningsdata i den forstand at vi ser på bosetting, kunne en også tenke seg at analysen ble utvidet til å se på flyttinger. Da ville en fått mer kunnskap om hvorfor innvandrerne flytter, hvor ofte de flytter og hvor de flytter (se. f.eks. Kornstad, Skjerpen og Stambøl, 2016). En slik studie vil blant annet kunne belyse hvorvidt det er en sammenheng mellom innvandring til et lokalt boområde og utflytting fra det samme området, og hvem det eventuelt er som flytter når innvandringen øker.

Referanser

- Andersson, R., Bråmås, Å. og E. Holmqvist (2010): Counteracting Segregation: Swedish Policies and Experiences. *Housing Studies*, 25(2), 237–256.
- Andersson, E., J. Östh og B. Malmberg (2010): Ethnic Segregation and Performance Inequality in the Swedish School System: A Regional Perspective. *Environment and Planning A*, 42, 2674–2686.
- Blom, S. (2012): Etnisk segregasjon i Oslo over to tiår. *Tidsskrift for velferdsforskning*, vol. 15, nr. 4, 2012, side 275-291. Fagbokforlaget.
- Cappelen, Å, A. Langørgen, B. Lian og L.S. Stambøl (2017a): Oslo kommunes demografiske og økonomiske utvikling fram mot år 2025, *Økonomiske analyser 2/2017*, Statistisk sentralbyrå.
- Cappelen, Å, A. Langørgen, B. Lian og L.S. Stambøl (2017b): *Økonomiske konsekvenser av befolkningsutviklingen for Oslo kommune – Perspektiver mot 2025*. Rapporter 2017/15, Statistisk sentralbyrå.
- Dumont, J.-C. og G. Spielvogel (2008): International migration outlook: Sopemi – 2008 Edition, OECD.
- Duncan, O.D. og B. Duncan (1955): A Methodological Analysis of Segregation Indices. *American Sociological Review*, 20(2), 210–217.
- Fossett, M. (2017): *New Methods for Measuring and Analyzing Segregation*. SpringerOpen.
- Hall, M. (2013): Residential Integration on the New Frontier: Immigrant Segregation in Established and New Destinations. *Demography*, 50, 1873–1896.
- Hao, L. og E. Fong (2011): Linking Dichotomous Segregation with Multi-Group Segregation Ratios in Selected U.S. Metropolitan Areas. *Social Science Research*, 40, 379–391.
- Iceland, J., D. H. Weinberg og E. Steinmetz (2002): Racial and Ethnic Residential Segregation in the United States: 1980-2000. Census 2000 Special Reports. U.S Census Bureau.
- James, D.R. og K.E. Taeuber (1985): Measures of Segregation. *Sociological Methodology*, 15, 1–32.
- Kornstad, T., T. Skjerpen og L.S. Stambøl (2016): Utvandring blant innvandrere i Norge – Del 2: Analyser basert på mikro data. Rapporter 2016/27, Statistisk sentralbyrå.
- Kornstad, T., T. Skjerpen og L.S. Stambøl (2017): Why do immigrants to Norway leave the country or move domestically? - Some important facts. I Ingrid Muenstermann (red.) “People's Movements in the 21st Century - Risks, Challenges and Benefits”, InTech, s. 207-227.
- Larramona, G. (2013): Out-migration of immigrants in Spain. *Population* (English Edition) 68(2), 213–236.
- Magnusson Turner, L. og T. Wessel (2013): Upwards, outwards and westwards: relocation of ethnic minority groups in the Oslo region, *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography* 95 (1), 1–16.
- Massey, D.S. og N.A. Denton (1988): The Dimension of Residential Segregation. *Social Forces*, 67(2), 281–315. OECD/European Union (2015): Indicators of Immigrant Integration 2015. Settling In. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264234024-en>.

- Pettersen, S.V. (2013): Utvandring fra Norge 1971-2011. Rapporter 2013/30, Statistisk sentralbyrå.
- Skjerpen, T., L.S. Stambøl og M. Tønnessen (2015a): Utvandring blant innvandrere i Norge – Del 1: Litteraturstudie, makroanalyse og regionale mønstre. Rapporter 2015/17, Statistisk sentralbyrå.
- Skjerpen, T., L.S. Stambøl og M. Tønnessen (2015b): Innvandrere som utvandrer igjen, Økonomiske analyser – 2/2015, Statistisk sentralbyrå.
- Spearman, C. (1904): The proof and measurement of association between two things". *American Journal of Psychology*, 15, 72–101.
- Stambøl, L.S. (2013a): Flytting til og fra Oslos bydeler, Rapporter 2013/11, Statistisk sentralbyrå.
- Stambøl, L.S. (2013b): *Bosettings- og flyttemønstre blant innvandrere og deres norskfødte barn*. Rapporter 2013/46, Statistisk sentralbyrå.
- Stambøl, L.S. (2016): *Sysselsetting og flytting blant innvandrere belyst ved regional arbeidsmarkedsmobilitet*, Rapporter 2016/06. Statistisk sentralbyrå.
- Stambøl, L.S. (2017): Immigrants' settlement and participation in the Norwegian labour markets since the turn of the millennium. I Elli Heikkilä (red.) "*Immigrants and labour markets – Experiences from abroad and Finland*", Migration Institute of Finland, pp. 76-105.
- Vassenden, K. (2015): *Om kvaliteten på den norske inn- og utvandringsstatistikken*, Notater 2015/17, Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg A: D-indeksen skrevet på en annen måte

D-indeksen skrives ofte på en annen måte enn den som er brukt i samband med ligning (1), og vi skal nå vise hvordan en kommer fram til den alternative skrivemåten. Vi har at

$$D(t) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} \frac{1}{I_t} - \frac{P_{it}}{I_{it} + P_{it}} \frac{1}{P_t} \right|. \quad (A1)$$

Siden

$$D(t) = \frac{P_{it}}{I_{it} + P_{it}} = 1 - \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}}, \quad (A2)$$

følger det videre at

$$(A3)$$

$$\begin{aligned} D(t) &= \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{I_{it}}{I_t} - \frac{P_{it}}{P_t} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} \frac{1}{I_t} - \left(1 - \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} \right) \frac{1}{P_t} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} \left(\frac{1}{I_t} + \frac{1}{P_t} \right) - \frac{1}{P_t} \right| = \\ &= \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} \left(\frac{I_t + P_t}{I_t P_t} \right) - \frac{1}{P_t} \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left(\frac{I_t + P_t}{I_t P_t} \right) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \frac{1}{P_t} \left(\frac{I_t P_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \\ &= \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left(\frac{I_t + P_t}{I_t P_t} \right) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \frac{1}{P_t} \left(\frac{I_t P_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left(\frac{I_t + P_t}{I_t P_t} \right) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \\ &= \left(\frac{I_t + P_t}{I_t P_t} \right) \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \frac{1}{I_t + P_t} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \\ &= \frac{1}{(I_t + P_t) I_t P_t} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \frac{1}{(I_t + P_t) (I_t + P_t) (I_t + P_t)} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right| = \\ &= \frac{1}{(I_t + P_t) \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \left(1 - \frac{I_t}{I_t + P_t} \right)} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N (I_{it} + P_{it}) \left| \frac{I_{it}}{I_{it} + P_{it}} - \left(\frac{I_t}{I_t + P_t} \right) \right|. \end{aligned}$$

La oss nå introdusere følgende notasjon

$$A_{it} = I_{it} + P_{it} \forall i, t, \quad (A4)$$

$$s_{it} = \frac{I_{it}}{A_{it}} \forall i, t, \quad (A5)$$

$$A_t = I_t + P_t \forall t \text{ og} \quad (A6)$$

$$S_t = \frac{I_t}{A_t} \forall t. \quad (A7)$$

Utnytter vi (A4)-(A7) i forbindelse med (A3), får vi

$$D(t) = \frac{1}{A_t S_t (1 - S_t)} \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N A_{it} |s_{it} - S_t|. \quad (A8)$$

Ligning (A8) gir dissimilaritetsindeksen på samme form som brukt av Massey og Denton (1988).

Vedlegg B: Aggregerte kommunale bidrag til D-indeksen basert på 380 lokale boområder for henholdsvis innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre

På tilsvarende måte som i kapittel 5.2, viser vi her kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder. Mens vi i tabellene 5.7 – 5.10 i kapittel 5.2 beskrev resultater for bostedssegregering for personer med innvandrerbakgrunn samlet og etter landgrupper, viser vi i tabellene B.1 – B.8 tilsvarende resultater for innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre hver for seg, men som tidligere også fordelt etter landgrupper.

Tabell B 1 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,29	0,30	0,24	0,01	-0,06
Sarpsborg (13)	0,71	0,64	0,54	-0,07	-0,10
Fredrikstad (25)	0,88	0,90	0,85	0,03	-0,05
Ski (6)	0,22	0,22	0,18	0,01	-0,05
Ås (3)	0,14	0,10	0,08	-0,03	-0,02
Bærum (22)	0,91	0,87	0,88	-0,04	0,02
Asker (16)	0,47	0,40	0,35	-0,07	-0,05
Rælingen (5)	0,14	0,06	0,05	-0,08	-0,01
Lørenskog (6)	0,33	0,27	0,31	-0,05	0,04
Skedsmo (12)	0,34	0,39	0,42	0,05	0,03
Oslo (98)	12,70	11,11	10,06	-1,59	-1,04
Drammen (10)	0,89	0,74	0,76	-0,15	0,02
Porsgrunn (11)	0,47	0,47	0,44	0,00	-0,03
Skien (19)	0,69	0,57	0,56	-0,12	-0,01
Kristiansand (18)	0,82	0,85	0,88	0,04	0,02
Sandnes (10)	0,68	0,56	0,53	-0,12	-0,03
Stavanger (22)	0,75	0,88	0,90	0,13	0,02
Bergen (20)	3,24	3,06	2,79	-0,18	-0,27
Trondheim (24)	2,10	2,09	1,90	-0,01	-0,20
Bodø (12)	0,90	0,89	0,80	-0,01	-0,08
Tromsø (19)	0,90	0,91	0,91	0,01	-0,01
Totalt (380)	28,54	26,30	24,44	-2,23	-1,86

¹ Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 2 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 1¹ målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn²

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,14	0,22	0,22	0,08	0,00
Sarpsborg (13)	0,60	0,68	0,68	0,08	-0,01
Fredrikstad (25)	0,72	0,87	0,78	0,15	-0,08
Ski (6)	0,11	0,15	0,14	0,04	-0,01
Ås (3)	0,09	0,08	0,12	-0,01	0,05
Bærum (22)	1,31	0,66	0,61	-0,65	-0,05
Asker (16)	0,57	0,36	0,27	-0,21	-0,09
Rælingen (5)	0,14	0,11	0,08	-0,03	-0,02
Lørenskog (6)	0,23	0,22	0,21	-0,01	-0,01
Skedsmo (12)	0,20	0,26	0,26	0,05	0,00
Oslo (98)	8,01	9,06	8,91	1,05	-0,15
Drammen (10)	0,36	0,36	0,38	-0,01	0,03
Porsgrunn (11)	0,37	0,46	0,47	0,09	0,01
Skien (19)	0,64	0,70	0,66	0,06	-0,04
Kristiansand (18)	0,62	0,72	0,73	0,10	0,02
Sandnes (10)	0,61	0,48	0,48	-0,13	0,00
Stavanger (22)	1,08	1,61	1,26	0,53	-0,35
Bergen (20)	3,01	3,18	3,22	0,16	0,04
Trondheim (24)	2,12	2,25	2,22	0,13	-0,03
Bodø (12)	0,87	0,90	0,86	0,03	-0,03
Tromsø (19)	0,60	0,71	0,68	0,11	-0,03
Totalt (380)	22,40	24,02	23,25	1,62	-0,77

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand.

² Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 3 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 2¹ målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn²

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,43	0,35	0,24	-0,08	-0,11
Sarpsborg (13)	0,34	0,35	0,34	0,01	-0,01
Fredrikstad (25)	0,79	0,76	0,80	-0,03	0,03
Ski (6)	0,13	0,31	0,24	0,18	-0,06
Ås (3)	0,16	0,10	0,11	-0,06	0,01
Bærum (22)	1,22	1,33	0,92	0,11	-0,41
Asker (16)	0,44	0,47	0,43	0,03	-0,04
Rælingen (5)	0,18	0,09	0,12	-0,09	0,03
Lørenskog (6)	0,31	0,35	0,33	0,03	-0,01
Skedsmo (12)	0,34	0,44	0,43	0,11	-0,02
Oslo (98)	10,28	6,36	6,24	-3,92	-0,12
Drammen (10)	0,51	0,86	0,97	0,34	0,12
Porsgrunn (11)	0,48	0,46	0,50	-0,01	0,04
Skien (19)	0,58	0,66	0,61	0,08	-0,05
Kristiansand (18)	0,98	0,89	1,01	-0,09	0,12
Sandnes (10)	0,70	0,94	1,09	0,24	0,15
Stavanger (22)	0,93	1,35	1,23	0,42	-0,12
Bergen (20)	3,75	2,98	2,72	-0,77	-0,26
Trondheim (24)	1,90	2,44	2,08	0,54	-0,36
Bodø (12)	0,82	0,92	0,81	0,10	-0,11
Tromsø (19)	1,06	1,03	0,87	-0,04	-0,16
Totalt (380)	26,35	23,45	22,10	-2,90	-1,35

¹ Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. ² Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 4 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 3¹ målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn²

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,38	0,36	0,28	-0,02	-0,08
Sarpsborg (13)	0,82	0,76	0,68	-0,06	-0,08
Fredrikstad (25)	1,01	1,06	1,01	0,05	-0,05
Ski (6)	0,29	0,26	0,21	-0,03	-0,05
Ås (3)	0,17	0,17	0,13	0,00	-0,04
Bærum (22)	1,64	1,56	1,46	-0,08	-0,10
Asker (16)	0,87	0,82	0,69	-0,05	-0,13
Rælingen (5)	0,16	0,09	0,10	-0,07	0,00
Lørenskog (6)	0,46	0,42	0,45	-0,04	0,03
Skedsmo (12)	0,45	0,57	0,61	0,13	0,04
Oslo (98)	16,96	14,97	13,14	-1,99	-1,82
Drammen (10)	1,19	1,03	1,03	-0,16	-0,01
Porsgrunn (11)	0,50	0,47	0,41	-0,03	-0,06
Skien (19)	0,80	0,66	0,60	-0,15	-0,05
Kristiansand (18)	1,04	1,08	1,08	0,04	0,00
Sandnes (10)	0,71	0,73	0,72	0,02	-0,01
Stavanger (22)	1,07	0,89	0,79	-0,18	-0,10
Bergen (20)	3,49	3,32	3,06	-0,17	-0,26
Trondheim (24)	2,41	2,34	2,09	-0,07	-0,25
Bodø (12)	0,91	0,88	0,80	-0,03	-0,08
Tromsø (19)	1,15	1,11	1,02	-0,04	-0,08
Totalt (380)	36,48	33,54	30,36	-2,94	-3,18

¹ Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand). ² Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 5 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,39	0,35	0,29	-0,04	-0,06
Sarpsborg (13)	0,78	0,70	0,59	-0,08	-0,12
Fredrikstad (25)	1,17	1,02	0,94	-0,14	-0,09
Ski (6)	0,32	0,26	0,18	-0,06	-0,08
Ås (3)	0,18	0,16	0,10	-0,02	-0,06
Bærum (22)	1,71	1,64	1,52	-0,07	-0,12
Asker (16)	0,89	0,82	0,72	-0,06	-0,10
Rælingen (5)	0,14	0,10	0,11	-0,03	0,01
Lørenskog (6)	0,57	0,59	0,68	0,02	0,09
Skedsmo (12)	0,54	0,72	0,81	0,17	0,10
Oslo (98)	22,33	20,31	17,42	-2,02	-2,89
Drammen (10)	1,54	1,42	1,25	-0,12	-0,17
Porsgrunn (11)	0,65	0,62	0,57	-0,03	-0,05
Skien (19)	0,81	0,72	0,65	-0,09	-0,07
Kristiansand (18)	1,16	1,19	1,11	0,03	-0,09
Sandnes (10)	0,80	0,77	0,63	-0,03	-0,14
Stavanger (22)	1,11	1,02	0,88	-0,09	-0,14
Bergen (20)	4,02	3,74	3,29	-0,27	-0,45
Trondheim (24)	3,07	2,99	2,84	-0,08	-0,14
Bodø (12)	1,18	1,17	1,06	-0,02	-0,11
Tromsø (19)	1,54	1,51	1,42	-0,03	-0,09
Totalt (380)	44,90	41,82	37,06	-3,08	-4,76

¹ Antall lokale boområder i parentes.**Tabell B 6 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre fra landgruppe 1¹ målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn²**

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,23	0,26	0,21	0,03	-0,05
Sarpsborg (13)	0,58	0,68	0,62	0,10	-0,07
Fredrikstad (25)	0,83	0,94	0,91	0,11	-0,03
Ski (6)	0,27	0,20	0,23	-0,07	0,03
Ås (3)	0,20	0,16	0,29	-0,04	0,14
Bærum (22)	1,85	1,51	0,99	-0,33	-0,53
Asker (16)	0,78	0,61	0,57	-0,18	-0,04
Rælingen (5)	0,20	0,14	0,16	-0,06	0,02
Lørenskog (6)	0,39	0,25	0,16	-0,14	-0,09
Skedsmo (12)	0,40	0,34	0,22	-0,06	-0,12
Oslo (98)	8,43	8,01	7,62	-0,42	-0,39
Drammen (10)	0,27	0,34	0,24	0,07	-0,11
Porsgrunn (11)	0,42	0,42	0,42	0,01	0,00
Skien (19)	0,65	0,58	0,58	-0,06	0,00
Kristiansand (18)	0,70	0,90	0,79	0,20	-0,11
Sandnes (10)	0,49	0,48	0,52	-0,01	0,04
Stavanger (22)	1,58	1,65	1,22	0,08	-0,43
Bergen (20)	3,51	3,07	2,94	-0,44	-0,13
Trondheim (24)	2,25	1,84	1,69	-0,42	-0,15
Bodø (12)	1,14	1,10	0,96	-0,04	-0,13
Tromsø (19)	0,76	0,64	0,68	-0,12	0,04
Totalt (380)	25,92	24,12	22,01	-1,80	-2,11

¹ Landgruppe 1: det 'gamle' EU (før 2004) og/eller EØS og EFTA, samt Canada, USA, Australia og New Zealand.² Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 7 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrereforeldre fra landgruppe 2¹ målt i forhold til befolkningen uten innvanderbakgrunn²

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,62	0,40	0,33	-0,22	-0,07
Sarpsborg (13)	0,67	0,42	0,49	-0,25	0,07
Fredrikstad (25)	1,22	0,97	0,71	-0,25	-0,25
Ski (6)	0,42	0,26	0,27	-0,16	0,01
Ås (3)	0,12	0,27	0,18	0,15	-0,09
Bærum (22)	2,62	1,52	1,24	-1,10	-0,28
Asker (16)	1,13	0,83	0,49	-0,29	-0,34
Rælingen (5)	0,60	0,38	0,25	-0,21	-0,13
Lørenskog (6)	0,40	0,27	0,37	-0,13	0,09
Skedsmo (12)	0,62	0,53	0,57	-0,09	0,04
Oslo (98)	13,51	8,07	7,09	-5,43	-0,99
Drammen (10)	0,86	1,06	1,20	0,20	0,14
Porsgrunn (11)	0,55	0,35	0,49	-0,20	0,13
Skien (19)	1,36	0,67	0,54	-0,70	-0,13
Kristiansand (18)	1,04	1,18	0,96	0,13	-0,21
Sandnes (10)	0,73	0,57	1,83	-0,16	1,26
Stavanger (22)	2,02	1,41	1,12	-0,62	-0,28
Bergen (20)	4,52	3,55	2,70	-0,97	-0,85
Trondheim (24)	3,02	2,77	2,59	-0,25	-0,18
Bodø (12)	1,18	1,01	0,86	-0,16	-0,15
Tromsø (19)	1,46	1,19	1,09	-0,27	-0,10
Totalt (380)	38,65	27,68	25,37	-10,97	-2,32

¹ Landgruppe 2: 'Nye' EU-land, dvs. Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Bulgaria og Romania. ² Antall lokale boområder i parentes.

Tabell B 8 Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrereforeldre fra landgruppe 3¹ målt i forhold til befolkningen uten innvanderbakgrunn²

Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005–2011	2011–2017
Moss (9)	0,42	0,36	0,31	-0,05	-0,05
Sarpsborg (13)	0,82	0,75	0,67	-0,07	-0,08
Fredrikstad (25)	1,21	1,08	1,03	-0,13	-0,05
Ski (6)	0,35	0,28	0,21	-0,07	-0,08
Ås (3)	0,20	0,19	0,16	-0,01	-0,04
Bærum (22)	1,95	1,90	1,83	-0,04	-0,08
Asker (16)	1,04	0,98	0,90	-0,06	-0,07
Rælingen (5)	0,14	0,12	0,13	-0,03	0,01
Lørenskog (6)	0,64	0,65	0,77	0,01	0,12
Skedsmo (12)	0,60	0,79	0,93	0,19	0,14
Oslo (98)	24,38	22,50	19,95	-1,88	-2,55
Drammen (10)	1,68	1,55	1,39	-0,13	-0,16
Porsgrunn (11)	0,68	0,64	0,60	-0,04	-0,05
Skien (19)	0,85	0,77	0,71	-0,09	-0,06
Kristiansand (18)	1,23	1,27	1,20	0,04	-0,07
Sandnes (10)	0,84	0,82	0,79	-0,01	-0,03
Stavanger (22)	1,26	1,20	1,06	-0,06	-0,14
Bergen (20)	4,07	3,88	3,62	-0,19	-0,25
Trondheim (24)	3,22	3,19	3,07	-0,03	-0,12
Bodø (12)	1,19	1,18	1,09	-0,01	-0,09
Tromsø (19)	1,63	1,61	1,53	-0,02	-0,08
Totalt (380)	48,41	45,73	41,94	-2,67	-3,80

¹ Landgruppe 3: resten av Øst-Europa, Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Latin-Amerika og Oseania (utenom Australia og New Zealand). ² Antall lokale boområder i parentes.

Vedlegg C: D-indekser målt innenfor hver av kommunene som ramme

I kapittel 5.4 viste vi hvordan bostedssegregeringen har utviklet seg for hver av delbydelene i Oslo ved å beregne D-indeksen kun for 98 delbydeler i Oslo som ramme for analysene.

I tabell C.1 vises utviklingen i bostedssegregeringen for hver kommune basert på delområder og delbydeler innenfor hver av kommunene som ramme for analysene. D-indeksen er derfor gitt separat for hver av kommunene.

Tabell C 1 D-indekser målt innenfor hver av 21 kommuner per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

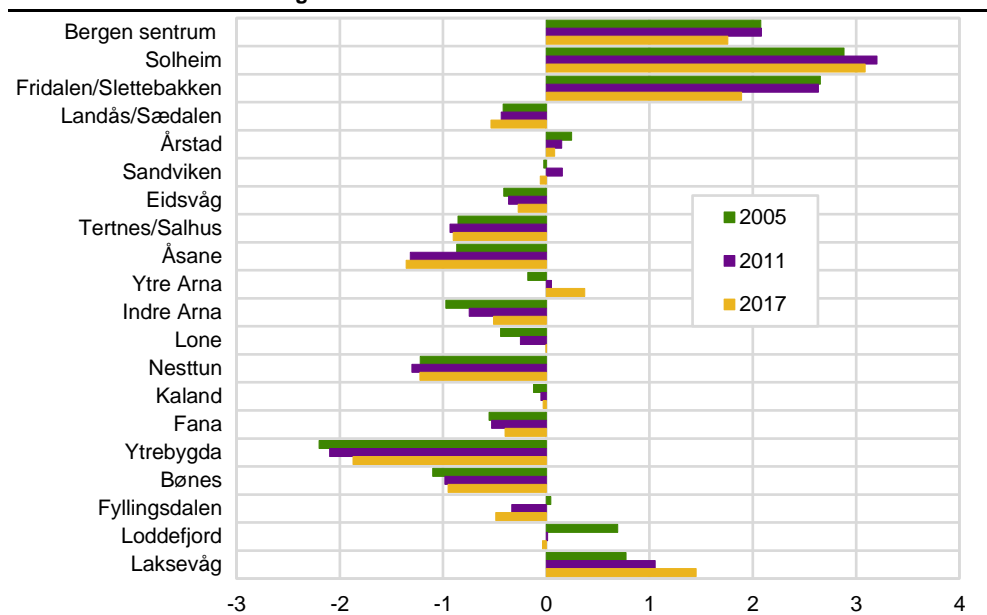
Kommune:	2005	2011	2017	Endring i prosentpoeng	
				2005-2011	2011-2017
Moss (9)	19,7	20,4	16,2	0,7	-4,1
Sarpsborg (13)	23,8	23,5	21,7	-0,4	-1,7
Fredrikstad (25)	20,6	24,8	24,3	4,3	-0,6
Ski (6)	8,7	6,6	8,4	-2,1	1,8
Ås (3)	16,7	12,0	8,7	-4,6	-3,3
Bærum (22)	17,3	17,2	17,2	-0,1	-0,1
Asker (16)	13,9	12,6	11,1	-1,3	-1,4
Rælingen (5)	14,0	8,4	7,1	-5,6	-1,3
Lørenskog (6)	21,7	19,1	15,3	-2,6	-3,8
Skedsmo (12)	16,9	18,4	19,2	1,5	0,8
Oslo (98)	30,5	29,5	29,3	-1,0	-0,2
Drammen (10)	28,6	24,1	22,7	-4,5	-1,4
Porsgrunn (11)	13,2	11,9	11,4	-1,2	-0,5
Skien (19)	27,3	23,2	23,3	-4,2	0,1
Kristiansand (18)	21,6	21,2	20,4	-0,4	-0,8
Sandnes (10)	19,5	18,2	15,7	-1,3	-2,5
Stavanger (22)	10,9	13,4	14,0	2,4	0,6
Bergen (20)	18,7	18,7	17,3	0,0	-1,4
Trondheim (24)	21,3	19,5	15,8	-1,8	-3,7
Bodø (12)	19,4	14,3	14,3	-5,1	0,0
Tromsø (19)	19,9	21,5	20,9	1,6	-0,5

¹ Antall lokale boområder i parentes.

Vedlegg D: Bidrag til D-indekser fra delområder innenfor hver av byene Bergen, Trondheim og Stavanger som ramme

På tilsvarende måte som for Oslo i kapittel 5.4, viser vi i figur D.1 hvordan bostedssegregeringen har utviklet seg for hvert av delområdene i Bergen, ved å beregne D-indeksen kun for 20 delområder i Bergen som ramme for analysen.

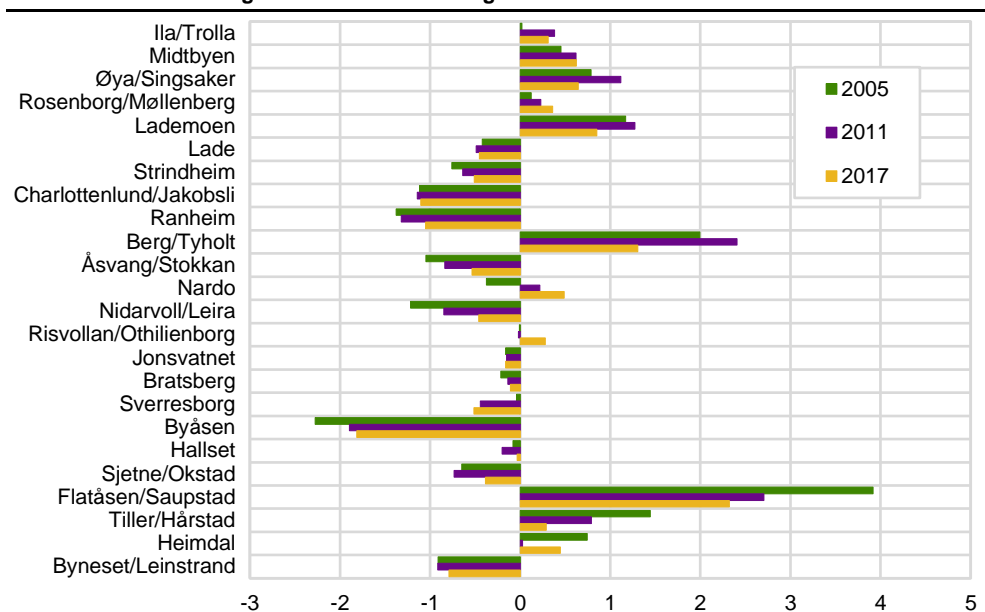
Figur D 1 Bidrag fra hvert delområde i Bergen til D-indeks for Bergen basert på 20 delområder i Bergen per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.
 Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

På tilsvarende måte viser vi i figur D.2 hvordan bostedssegregeringen har utviklet seg for hvert av delområdene i Trondheim, ved å beregne D-indeksen kun for 24 delområder i Trondheim som ramme for analysen.

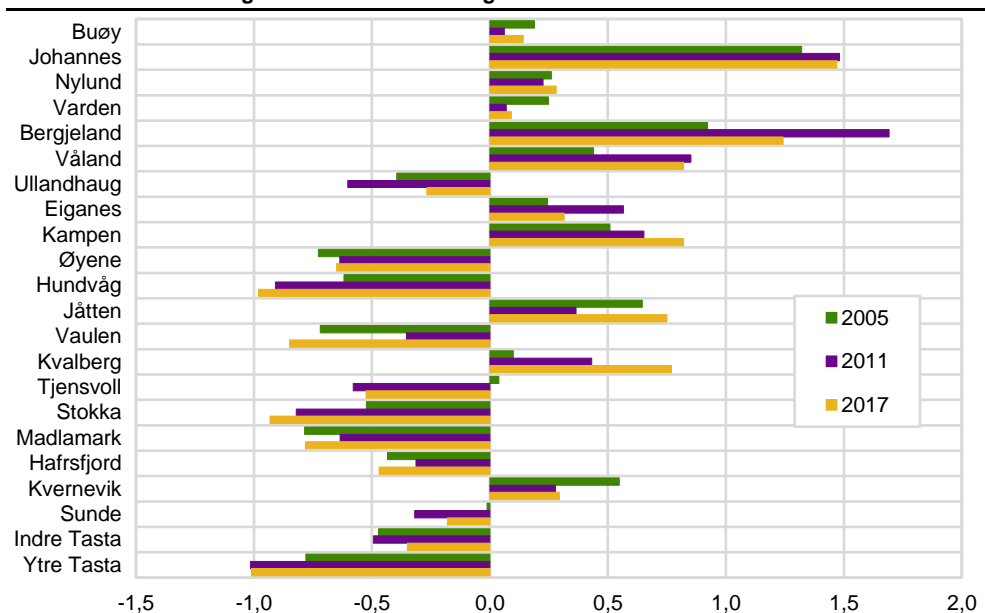
Figur D 2 Bidrag fra hvert delområde i Trondheim til D-indeks for Trondheim basert på 24 delområder i Trondheim per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn.
Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

På tilsvarende måte viser vi i figur D.3 hvordan bostedssegregeringen har utviklet seg for hvert av delområdene i Stavanger, ved å beregne D-indeksen kun for 22 delområder i Stavanger som ramme for analysen.

Figur D 3 Bidrag fra hvert delområde i Stavanger til D-indeks for Stavanger basert på 22 delområder i Stavanger per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn¹

¹ Positive verdier: segregert i retning befolkning med innvandrerbakgrunn
Negative verdier: segregert i retning befolkning uten innvandrerbakgrunn.

Figurregister

Figur 4.1	Antall personer med innvandrerbakgrunn i Norge fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre per 1. januar 2000-2017.....	24
Figur 4.2	Personer med innvandrerbakgrunn i Norge fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre målt som andel av landets totale befolkning per 1. januar 2000-2017. Prosent	25
Figur 4.3	Personer med innvandrerbakgrunn målt som andel av total befolkning i de store og sentrale kommunene per 1. januar 2005, 2011 og 2017.....	25
Figur 4.4	Personer med innvandrerbakgrunn i øvrige kommuner på Østlandet målt som andel av kommunenes totale befolkning per 1. januar 2005, 2011 og 2017.....	27
Figur 4.5	Personer med innvandrerbakgrunn i øvrige kommuner på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge målt som andel av kommunenes totale befolkning per 1. januar 2005, 2011 og 2017.....	27
Figur 5.1	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Gamle Oslo i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	48
Figur 5.2	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Grünerløkka i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	49
Figur 5.3	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Sagene i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	49
Figur 5.4	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen St. Hanshaugen i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	50
Figur 5.5	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Frogner i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	50
Figur 5.6	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Ullern i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	51
Figur 5.7	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Vestre Aker i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	51
Figur 5.8	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Nordre Aker i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	52
Figur 5.9	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Bjerke i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	52
Figur 5.10	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Grorud i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	53
Figur 5.11	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Stovner i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	53
Figur 5.12	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Alna i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	54
Figur 5.13	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Østtjøstovner i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	54

Figur 5.14	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Nordstrand i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	55
Figur 5.15	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydeler i bydelen Søndre Nordstrand i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	55
Figur 5.16	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delbydelene Sentrum og Marka i Oslo per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	56
Figur 5.17	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bergen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	57
Figur 5.18	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Trondheim kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	57
Figur 5.19	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Stavanger kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	58
Figur 5.20	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Moss kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	59
Figur 5.21	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Sarpsborg kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	59
Figur 5.22	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Fredrikstad kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	60
Figur 5.23	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Ski kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	60
Figur 5.24	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Ås kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	61
Figur 5.25	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bærum kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	61
Figur 5.26	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Asker kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	62
Figur 5.27	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Rælingen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	62
Figur 5.28	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Lørenskog kommuner per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	63
Figur 5.29	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Skedsmo kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	63
Figur 5.30	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Drammen kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	64

Figur 5.31	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Porsgrunn kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	64
Figur 5.32	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Skien kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	65
Figur 5.33	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Kristiansand kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	65
Figur 5.34	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Sandnes kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	66
Figur 5.35	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Bodø kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	66
Figur 5.36	Bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra delområder i Tromsø kommune per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	67
Figur 5.37	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Gamle Oslo	68
Figur 5.38	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Grünerløkka	69
Figur 5.39	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Sagene.....	69
Figur 5.40	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen St. Hanshaugen ...	70
Figur 5.41	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Frogner	70
Figur 5.42	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Ullern.....	71
Figur 5.43	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Vestre Aker	71
Figur 5.44	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Nordre Aker.....	72
Figur 5.45	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Bjerke.....	73
Figur 5.46	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Grorud.....	73
Figur 5.47	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Stovner.....	74

Figur 5.48	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Alna.....	74
Figur 5.49	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Østensjø.....	75
Figur 5.50	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Nordstrand.....	75
Figur 5.51	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydeler i bydelen Søndre Nordstrand.....	76
Figur 5.52	Bidrag fra hver delbydel til D-indeks for Oslo basert på 98 delbydeler per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn. Gruppert etter delbydelene Sentrum og Marka.....	76
Figur 5.53	Lokale boområder med størst økning i bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	78
Figur 5.54	Lokale boområder med størst nedgang i bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	79
Figur 5.55	Lokale boområder med størst endring i bidrag til D-indeks i retning personer med innvandrerbakgrunn basert på 380 lokale boområder fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	80
Figur 5.56	Lokale boområder med størst økning i bidrag til D-indeks basert på 98 lokale boområder i Oslo fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	81
Figur 5.57	Lokale boområder med størst nedgang i bidrag til D-indeks basert på 98 lokale boområder i Oslo fra 2005 til 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	82
Figur D 1	Bidrag fra hvert delområde i Bergen til D-indeks for Bergen basert på 20 delområder i Bergen per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	103
Figur D 2	Bidrag fra hvert delområde i Trondheim til D-indeks for Trondheim basert på 24 delområder i Trondheim per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	104
Figur D 3	Bidrag fra hvert delområde i Stavanger til D-indeks for Stavanger basert på 22 delområder i Stavanger per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av befolkningen med innvandrerbakgrunn målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	104

Tabellregister

Tabell 4.1	Personer med innvandrerbakgrunn og personer uten innvandrerbakgrunn målt som andel av totalt antall personer i hver gruppe i hele landet per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Store og sentrale kommuner. Prosent.....	28
Tabell 4.2	Personer med innvandrerbakgrunn fordelt på innvandrere og norskfødte personer med to innvandrerforeldre etter landgrupper i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning	30
Tabell 4.3	Innvandrere etter kjønn og landgrupper i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning	31
Tabell 4.4	Innvandrere etter alders- og landgrupper i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning	32
Tabell 4.5	Innvandrere etter botid og landgrupper ^a i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning	34
Tabell 4.6	Innvandrere 15-74 år etter utdanningsnivå og landgrupper i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning	35
Tabell 4.7	Innvandrere 15-74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper i 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017 målt som andel av total befolkning.....	36
Tabell 4.8	Endring i befolkningen uten innvandrerbakgrunn og i befolkningen med innvandrerbakgrunn 2005-2017. Prosent.....	38
Tabell 5.1	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere, norskfødte personer med to innvandrerforeldre og for personer med innvandrerbakgrunn samlet etter landgrupper målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	39
Tabell 5.2	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter kjønn og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	40
Tabell 5.3	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter alder og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	41
Tabell 5.4	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter botid og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	42
Tabell 5.5	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter utdanning og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	43
Tabell 5.6	D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	44
Tabell 5.7	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn	45
Tabell 5.8	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 1 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn	46
Tabell 5.9	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 2 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn	46
Tabell 5.10	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn fra landgruppe 3 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn	47
Tabell 5.11	Komponentene bak bidrag til D-indeks fra delbydel Furuset i 2005 og 2017, samt andel personer med innvandrerbakgrunn i Furuset og i alle 380 boområder	85
Tabell 6.1	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere, norskfødte barn med innvandrerforeldre og personer med innvandrerbakgrunn samlet målt i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	86
Tabell 6.2	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter kjønn og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn	87

Tabell 6.3	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter alders- og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	87
Tabell 6.4	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Bosettingen av innvandrere etter botid og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	88
Tabell 6.5	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter utdanning og landgruppe i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	88
Tabell 6.6	Gini-koeffisient basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2015. Bosettingen av innvandrere 15–74 år etter arbeidsmarkedsstatus og landgrupper i forhold til bosettingen av befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	89
Tabell 6.7	Spearmans rangkorrelasjon for ulike par av år og ulike rammer.....	90
Tabell B 1	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	98
Tabell B 2	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 1 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	98
Tabell B 3	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 2 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	99
Tabell B 4	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Innvandrere i landgruppe 3 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	99
Tabell B 5	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	100
Tabell B 6	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre fra landgruppe 1 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	100
Tabell B 7	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre fra landgruppe 2 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	101
Tabell B 8	Kommunale bidrag til D-indeks basert på 380 lokale boområder per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Norskfødte med to innvandrerforeldre fra landgruppe 3 målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	101
Tabell C 1	D-indekser målt innenfor hver av 21 kommuner per 1. januar 2005, 2011 og 2017. Personer med innvandrerbakgrunn målt i forhold til befolkningen uten innvandrerbakgrunn.....	102

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9772-4 (trykt)
ISBN 978-82-537-9773-1 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway